ΝΕΑ ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ
ΟΠΛ. ΠΟΥΤΕΤΣΗ 16
453.32 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

PORT PAYÉ HELLAS
ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ Κ.Δ.Α. ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ
ΕΛΛΑΣ

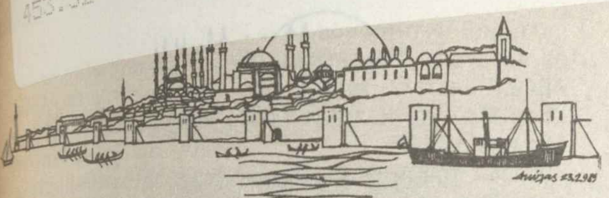

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ

Για την Πόλη, τον πολίτη, τον πολιτισμό

Μηνιαία Πολιτική Εφημερίδα * Εκδότης - Διευθυντής: Μιχάλης Βασιλειάδης

ΕΤΟΣ 6ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 62 - ΜΑΪΟΣ 1996 - Διευθ.: Ακροπόλεως 61 Καλλιθέα 176.75 Τηλ. 95.83.225 Fax: 95.10.787
Γραφείο Επικοινωνίας (Κατόπιν προσυνεννοήσεως): Εμμανουήλ Μπενάκη & Βαλτετσίου 52 - Πλατεία Εξαρχείων 106.81 Αθήνα Τηλ. 36.47.297

Λίγες σκέψεις με αφορμή την ελληνοτουρκική συνάντηση στο Ναύπλιο στις 29-31 Μαρτίου '96

Η Τουρκία και ο Τούρκος στα μάτια του μέσου Ελληνα σήμερα και χθες

του Κώστα Μ. Σταματόπουλου

Πολλοί έχουν την τάση να θεωρούν πως σε πολλά θέματα ανέκαθεν ίσχυε αυτό που σήμερα ισχύει.

Συχνά μάλιστα περιλαμβάνουν στην άποψή τους αυτή, θεωρώντας τες ως σταθερές, τις σχέσεις μεταξύ των λαών, φιλικές, εχθρικές ή αδιάφορες. "*Με τον Σέρβο είμασταν πάντοτε φίλοι*" ή "*με τον Τούρκο είμασταν και θα είμαστε πάντοτε εχθροί*" αποφαινόμεθα, χωρίς να διατηρούμε ίχνος αμφιβολίας. Στο παρόν σχόλιο θα επιχειρήσω επί τροχάδην να παρουσιάσω τις μικρότερες ή μεγαλύτερες μεταλλάξεις που εχρωμάτισαν και επηρέασαν τον τρόπο που ο Ελληνας, ο μέσος πάντοτε Ελληνας, έβλεπε τον Τούρκο και την Τουρκία, με χρονική αφετηρία τα μέσα του τρίτου τετάρτου του 19ου αιώνα, όταν δηλαδή το ελληνικό κράτος αποτελούσε προ πολλού πραγματικότητα, κι όταν οι γενεές που είχαν γνωρίσει είτε την προεπαναστατική πραγματικότητα είτε τις αγριότητες της περιόδου του εθνεγερτικού αγώνα, είχαν ήδη εγκαταλείψει ή εγκατέλειπαν τη ζωή. Θα καταλήξω στο σήμερα, υποδεικνύοντας ωρισμένες σκέψεις για το πως η νυν ισχύουσα εικόνα θα μπορούσε εκ νέου να μεταβληθή. Να μεταβληθή επί τα βελτίω.

Ας πούμε αμέσως πως από τα τέλη της δεκαετίας του 1860 κι έως τα μέσα της δεκαετίας του 1950 ο μέσος Ελλην θεωρούσε ως κύριον εχθρό του Ελληνισμού τον Σλαύο γενικώτερα, ειδικώτερα δε τον Βούλγαρο, από τον οποίον εκινδύνευσαν να χαθούν είτε προ είτε μετά την απελευθέρωσή τους εδάφη ελληνικά, ο πληθυσμός των οποίων κατ' επανάληψιν δοκιμάσθηκε σκληρά από τον βόρειο ομόθρησκο γείτονα, γνωρίζοντας κατοχή, λεηλασίες και σφαγές.

Οι σχέσεις του Ελληνα με τον Τούρκο, εκείνη την εποχή, υπήξαν διαφορετικές, αν μητι άλλο περισσότερο πολύπλοκες κι από μόνο το γεγονός ότι η Τουρκία, ως μέγας πλέον ασθενής, είχε από μακρού χάσει την επιθετικότητά της, συναίσθημα που τώρα πια υποκινούσε τις "Μεγάλες Ιδέες" των βαλκανικών λαών. Ο Τούρκος ήταν βέβαια ο αλλόθρησκος κατακτητής. Η κατοχή του όμως, προϊόντος του 19ου αιώνα, αφ' ενός μεν εφαίνετο στα μάτια των βαλκανίων χριστιανών εγγύς του τέλους της, και εφ' ετέρου δεν ήταν πλέον δυσβάστακτη, καθ' ότι από τα 1830/1840 και εξής η Οθωμανική Αυτοκρατορία, εκτιμώντας πως έτσι μόνον θα επεβίωνε, είχε εισέλθει στον δρόμο του εκσυγχρονισμού και των μεταρρυθμίσεων, ήτοι του εκδυτικισμού, ο οποίος μέσα από την κατάργηση της ισχύος του μουσουλμανικού νόμου ως θεμελιακής καταστατικής κρατικής αρχής, μοιραίως ωδηγούσε στην σταδιακή εξίσωση όλων των υπηκόων του σουλτάνου μεταξύ τους, ανεξαρτήτως θρησκείας και εθνικής ή φυλετικής καταγωγής. Ετεινε δηλαδή προς την πραγμάτωση ενός καθεστώτος πλήρους ισοπολιτείας, το οποίο όμως, παρά τα πολλά και θετικά βήματα που έγιναν, παρέμεινε εις ό,τι αφορά τα μη μουσουλμανικά μιλλέτια -για λόγους δε για τους οποίους η Υψηλή Πύλη δεν ευθύνεται αποκλειστικώς- άπιαστο όνειρο. Η οθωμανική εξουσία εν τούτοις επέτρεπε άνετα στους Ελληνες βιοπαλαιστές, τόσο στους γηγενείς όσο και σε εκείνους που μαζικώς συνέρρεαν στην επικράτεια του σουλτάνου από το ελλαδικό βασίλειο, να αποκατασταθούν και να ευημερήσουν. Οι δε περισσότεροι Ελληνες, παρά την Μεγάλη Ιδέα που ήταν ένα είδος πάγκοινης πίστεως χωρίς άμεση εφαρμογή, ηρκούντο προς το παρόν σε αυτό. Και διότι η επιθυμία της οικονομικής αποκαταστάσεως προηγείτο πάσης άλλης σε έναν λαό υλικώς στερημένο, φύσει δε εμπορικό και πολυμήχανο, και διότι είχαν από αιώνων μάθει να ζουν, υπό την σκέπη της Εκκλησίας του γένους των, ωργανωμένοι σε κοινότητες, ως εν διασπορά, στους κόλπους ενός ευρυτέρου, σχετικώς δε ανεξίθρησκου κράτους, του οποίου ο κυρίαρχος χαρακτήρας ήταν μουσουλμανικός. Τούτο δε για την Ρωμηοσύνη εσήμαινε πως α) η συμμετοχή της στην οθωμανική κρατική διοίκηση θα περέμενε επί μακρόν ακόμη περιθωριακή, και β) πως η ανώτατη τάξη, εκείνη των στρατιωτικών και των αξιωματούχων θα ήταν, πλην εξαιρέσεων οφειλομένων στην ευμετάβλητη σουλτανική εύνοια, στα χέρια των μουσουλμάνων.

Οπως και να είχαν στην λεπτομέρειά τους τα πράγματα, το γεγονός ήταν πως οι Ελληνες από την δεκαετία 1830/1840 κι έως την εδραίωση του καθεστώτος των Νεοτούρκων (1910), έζησαν εν αρμονία με τους Τούρκους, εξαιρέσει του βραχυτάτου επεισοδίου του πολέμου του 1897, του χρονίου, περιωρισμένου ωστόσο γεωγραφικώς, κρητικού ζητήματος, και στιγμιαίων, σημειωτικών σχεδόν, εξεγέρσεων στην ορεινή κυρίως Θεσσαλία και Μακεδονία, κάθε φορά που το Ανατολικό ζήτημα απασχολούσε τις Μ. Δυνάμεις. Στην επί τρεις και πλέον γενεές εξομάλυνση των ελληνοτουρκικών σχέσεων -περίοδος που μερικώς συμπίπτει με την έξαρση του πανσλαυϊκού κινδύνου, που έθιγε εξ' ίσου τους Ελληνες και τους Οθωμανούς, θα πρόσθετα χωρίς υπερβολή και την Μ. Βρεταννία- συνέβαλε σημαντικά τόσο η πολιτική των Μ. Δυνάμεων στην Ανατολή, ήτοι η, επί οικονομικοίς κυρίως ανταλλάγμασι, διατήρηση της οθωμανικής εδαφικής ακεραιότητος, όσο και η επίγνωση παρ' ημίν της ελλαδικής ανεπαρκείας για οποιοδήποτε σοβαρό μεγαλοϊδεατικό πολεμικό εγχείρημα. Πάνω όμως από όλα, εις ότι αφορά την αγαθή ανάμνηση που είχε ο απλός κάτοικος της Αυτοκρατορίας περί τα 1910 για την μακρά αυτή - στα πλαίσια της ανθρώπινης ζωής και μνήμης- περίοδο φιλικής συμβιώσεως, πολύ περισσότερο εμέτρησαν οι υφιστάμενες καλές προσωπικές σχέσεις μεταξύ συντοπιτών κάθε θρησκείας, η καθημερινή δηλαδή άμεση επαφή και τριβή με τον αλλόθρησκο γείτονα, συνάδελφο, συνεταίρο και φίλο, που εν τέλει συνέπτυξαν έναν βαθύ και στέρεο σύνδεσμο, δοκιμασμένο και επιβεβαιωμένο τόσες και τόσες φορές από την ζωή, ώστε σε πάμπολλες περιπτώσεις να αποδειχθή ισχυρότερος του κλονισμού που επήλθε από την διάδοση των εθνικιστικών ιδεολογιών, τα άνωθεν καλλιεργούμενα μίση, τον πόλεμο και τέλος την προσφυγιά.

Η ανωτέρω εξαιρετικώς σύνθετη εικόνα που είχε ο μέσος Ελλην για τον Τούρκο, όπου τα αρνητικά στοιχεία συνεπλέκοντο με τόσα θετικά, κι όπου τα πρώτα έτειναν να ξεθωριάσουν όσο η χρονική απόσταση εξιδανίκευε την χαμένη, αλησμόνητη πατρίδα και οι πρό-

Συνέχεια στη σελ. 3

ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ

Δημοκρατία και διάλογος

Είναι γνωστές οι θέσεις που εξέφρασε ο υπ. εξ. κ. Πάγκαλος κατά την ομιλία του στή Θεσσαλονίκη στις 14 Μαΐου, όπου υποστήριξε την άποψη ότι, οι ένοπλες δυνάμεις της χώρας χρειάζονται "Ράμπο" και όχι "ανθρώπους γραφείου", επιρρίπτοντας μάλιστα ευθαρσώς ευθύνες στο στρατό, για την απόβαση στη μικρή Ιμια ομάδας κομμάντο του τουρκικού στρατού.

Δεν θα αναφερθούμε εδώ στην ορθότητα ή μη των λεγομένων του κ. Παγκάλου, τα οποία όμως δεν φαίνεται να απέχουν και πολύ από την πραγματικότητα. Θα σταθούμε όμως σε μια άλλη πτυχή, πολύ πιο σημαντική κατά τη γνώμη μας, του γεγονότος.

Με την ομιλία του ο υπ. εξ., απέδειξε ότι στην Ελλάδα υπάρχει μία από τις βασικότερες προϋποθέσεις για πραγματική Δημοκρατία: Οι ένοπλες δυνάμεις, ελέγχονται πλήρως από την αιρετή, πολιτική κυβέρνηση της χώρας.

Αντίθετα στην Τουρκία, υπάρχουν Ενοπλες Δυνάμεις, όπου μια ομάδα μέσα από αυτές, είναι κυρίαρχος του παιχνιδιού στη χώρα της και όχι μόνο δεν ελέγχεται από την πολιτική εξουσία, αλλά τη χρησιμοποιεί πολλές φορές και κατά το δοκούν. (Δες πλείστα παραδείγματα, από τα θλιβερά Σεπτεμβριανά γεγονότα του '55 μέχρι την κρίση των Ιμια.)

Εχουν άραγε, το βασικό αυτό σημείο καλά στο νου τους οι δυτικοί σύμμαχοι και εταίροι μας, όταν ασκούν πιέσεις στην ελληνική πλευρά για διάλογο με την Τουρκία; Είναι σε θέση να μας εξασφαλίσουν πρώτα την απαραίτητη αυτή προϋπόθεση;

Σε αντίθετη περίπτωση, ακόμη και άνθρωποι -όπως π.χ. ο υπογράφων- που είναι ένθερμοι θιασώτες του διαλόγου ως μέσου επίλυσης των διαφορών, μένουν επιφυλακτικοί. Διότι, τί νόημα έχει να συζητάς με κάποιον στο τραπέζι και άλλοι να είναι εκείνοι που έχουν τον τελευταίο λόγο και από σκοτεινούς διαδρόμους κινούν νήματα και διαμορφώνουν καταστάσεις;

Η Δύση ξέρει καλά τι σημαίνει ελεγχόμενο από σκοτεινές δυνάμεις καθεστώς. Η ανθρωπότητα το πλήρωσε στο πολύ πρόσφατο ακόμη παρελθόν με εκατομμύρια νεκρούς. Ας φροντίσει και ας βοηθήσει λοιπόν για την εγκαθίδρυση παντού, της μίας και μοναδικής, της πραγματικής Δημοκρατίας. Εστω και εάν αυτό, σε κάποιες περιπτώσεις, μπορεί να σημαίνει γυναίκες σκεπαστές με τσαντόρ και προσευχή 5 φορές τη μέρα. Αρκεί να μην επιβάλλεται, αλλά να είναι συνειδητή επιλογή του όποιου ανθρώπου.

Μ.Β.

Η Ερευνα της «Ε» για τις "20 ηλικίες"

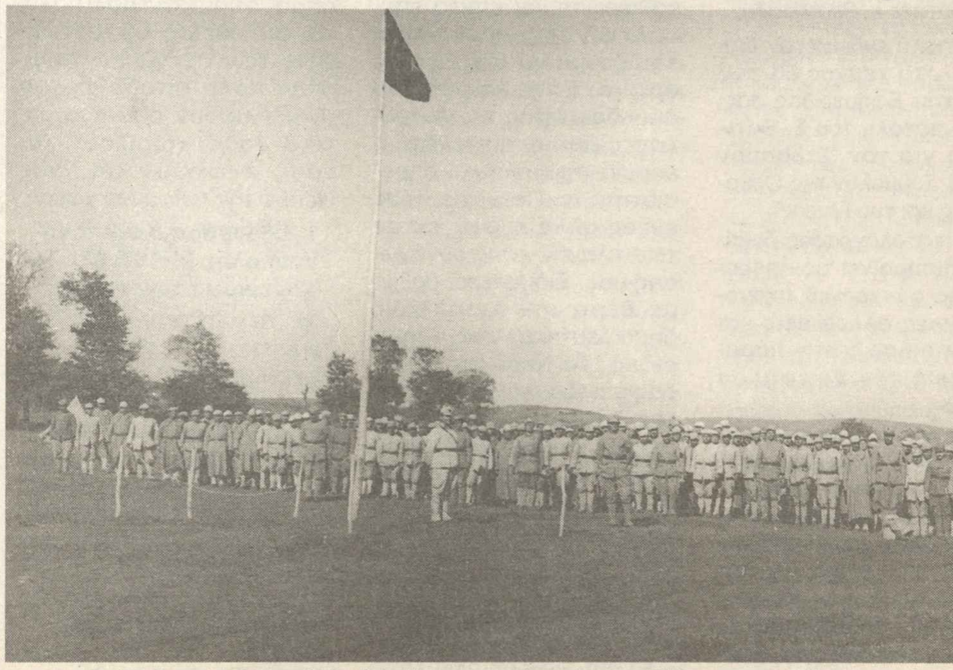

Από τον πρωινό "ictima" (παρουσίαση), στο Ikizce του Adapazar.

Η έρευνα της «Ε» για τις "20 ηλικίες", αποτέλεσε ένα από τα βασικά θέματα ενδιαφέροντός μας, κατά την επίσκεψή μας στήν Πόλη. Από τις συναντήσεις που είχαμε και τις συνεντεύξεις, προέκυψαν πολλά ενδιαφέροντα που θα αξιοποιηθούν όταν έλθει η ώρα τους. Μεταξύ των ευρημάτων μας και μια σειρά από ενδιαφέρουσες φωτογραφίες. Αυτή που δημοσιεύουμε παραπάνω, είναι από το οικογενειακό άλμπουμ του Δημητρίου Δημητριάδη, που κλήθηκε να υπηρετήσει στα 41 του χρόνια!

Στήλη επικοινωνίας και έκφρασης για σας τους φίλους και αναγνώστες μας. Περιμένουμε τα γράμματά σας, που θα εκφράζουν τα προβλήματά μα και τις θέσεις σας στα γενικότερα θέματα που μας αφορούν. Δημοσιεύουμε όσα, πλέον των συγχαρητηρίων, περιέχουν και κάποιο σχόλιο ή μήνυμα, πιστεύοντες ότι δε θα μας παρεξηγήσουν οι υπόλοιποι φίλοι. Προσοχή μόνο στον τρόπο έκφρασης. Πέραν του νόμου της Πολιτείας, μας δεσμεύουν και τα Κων/πολίτικα ήθη και έθιμά μας.

Περίβιομηχανοποιήσεως της Νεοελληνικής Εκκλησιαστικής Τέχνης

✔ Ο Σεβ. Μητροπολίτης Ηλιουπόλεως και Θείρων Αθανάσιος, καταθέτει την επί του προκειμένου άποψή του, η οποία είναι όπως πάντοτε ενδιαφέρουσα και μελετημένη.

Εντιμότατε κ. Βασιλειάδη,

Με πολύ ενδιαφέρον διάβασα στο τεύχος 60 της εγκρίτου Εφημερίδας σας, τήν επιστολή του Σ. Βατικιώτη για τον "Σεβασμόν εις το Σύμβολον της Ορθοδοξίας και του Γένους".

Ο επιστολογράφος δικαίως επισημαίνει τις απαράδεκτες σύγχρονες εικονογραφικές αλλοιώσεις και παραποιήσεις στις παραστάσεις του Δικεφάλου Αετού.

Τούτο είναι δυστυχώς, αν μή τι άλλο!, τουλάχιστον ένα "κριτικό σημείο (KRITISCHES ZEICHEN) της εκβιομηχανοποιήσεως της Νεοελληνικής Εκκλησιαστικής Τέχνης (αρχιτεκτονικής, εικονογραφίας και μικροτεχνίας), της οποίας τα συχνά ως καλλιτεχνικοί θησαυροί διαφημιζόμενα έργα, ουδέν άλλο είναι από κακόγουστα "κατασκευάσματα" (MACHWERKE).

Και αυτά ως κατά το μάλλον ή ήττον φτηνές απομιμήσεις των βυζαντινών προτύπων, δεν έχουν καμμιά σχέση με το δυναμισμό της μεγάλης μας βυζαντινής κληρονομιάς.

Συνεπώς δεν είναι παραδοσιακά, αλλά μάλλον αντιπαραδοσιακά εάν όχι αντορθόδοξα.

Μέχρι πότε δε θα συνεχισθεί η κατάσταση αυτή, τούτο γνωρίζει μόνον ο Θεός. Διότι αν και επανειλημμένως έχει αυτή επισημανθεί από μέρους ειδικών επιστημόνων, οι υπεύθυνοι ένεκα ορισμένων λόγων ήκιστα ικανοποιητικών όπως οικονομικών, πνευματικής νωθρότητος, δήθεν αντιδράσεως των πιστών κ.α., εξακολουθούν να κωφεύουν πεισμώνως.

Μετ' ευχών και αγάπης
Καθηγ. Δρ.
Αθανάσιος Παπάς
Μητ. Ηλιουπόλεως-Θείρων

◆

Κίνηση Φοιτητών για την Ενωση της Ευρώπης
Association des Etats Generaux des Etudiants de l' Europe

Αγαπητέ κύριε Βασιλειάδη,

Με την ευκαιρία της πραγματοποίησης της 1ης Πολιτιστικής Ανταλλαγής μεταξύ των αντεννών (παραρτημάτων) της AEGEE στην Αθήνα και την Κωνσταντινούπολη το Μάρτιο του 1996, θα θέλαμε να σας ευχαριστήσουμε θερμά για τη συνδρομή σας στήν επιτυχία της πρωτοβουλίας μας.

Με την παρούσα επιστολή επιθυμούμε να σας ενημερώσουμε για την όλη πορεία και τα αποτελέσματα της πρωτοπορειακής μας πρωτοβουλίας. Συγκεκριμένα, μετά την επιτυχή έκβαση της όλης εκδήλωσης, η οποία σκιαγραφείται στην συνοπτική έκθεση που επισυνάπτεται, οι δύο αντέννες αποφάσισαν την καθιέρωση και ετήσια επανάληψή της, στην οποία ελπίζουμε να σας βρούμε αρωγό. Επιβεβαίωση της σπουδαιότητας της Ανταλλαγής αυτής, απετέλεσε η ευρεία προβολή και δημοσιότητα που γνώρισε, τόσο εντός αλλά κυρίως εκτός των πλαισίων της οργάνωσής μας. Ειδικότερα, άρθρα με θέμα την Ανταλλαγή δημοσιεύτηκαν στις εφημερίδες "Τα Νέα" της Ελλάδας και "Σαμπάχ", "Χουριέτ" της Τουρκίας. Παράλληλα, σχετικά άρθρα πρόκειται να δημοσιευτούν στο επόμενο τεύχος του πανευρωπαϊκής κυκλοφορίας περιοδικού "One Europe" της AEGEE-Ευρώπης και φυσικά στο περιοδικό της AEGEE-Αθήνας, "Ευρόπολις".

Τέλος για την πληρέστερη ενημέρωσή σας, σάς επισυνάπτουμε βασικά πληροφοριακά στοιχεία όσον αφορά την AEGEE-Αθήνα και τις δραστηριότητές της.

Μετά τιμής
Δημήτρης Γεωργόπουλος
Πρόεδρος AEGEE-Αθήνας
Στέλιος Μυστακίδης
Υπεύθυνος 1ης Πολιτιστικής Ανταλλαγής

✔Σε μια περίοδο που η δυνατότητα επισήμων επαφών ή ακόμη και ανεπισήμων επαφών των επισήμων, είναι σχεδόν ανέφικτη, οι επαφές μεταξύ οργανώσεων όπως η δική σας έχει δυνατότητες να αναπληρώνει το μεγάλο κενό που δημιουργείται και από αυτή την άποψη είναι πολύ σημαντικές. Εκτός αυτού στις δικές σας εκδηλώσεις τον πρώτο -και ελπίζω και τον τελευταίο- λόγο έχουν οι νέοι άνθρωποι κι αυτό είναι ένα επιπλέον πλεονέκτημα. Κατά τα άλλα, σας παραπέμπω στην 1η σελίδα, στο κύριο άρθρο της "Ε" και δημοσιεύω παρακάτω μετά χαράς τις δραστηριότητές σας και τις πληροφορίες για την οργάνωση AEGEE

……

1η Πολιτιστική Ανταλλαγή AEGEE-Αθήνας και Κωνσταντινούπολης (5-10.3.96 και 17-22.3.96)

Η AEGEE - Κίνηση Φοιτητών για την Ενωση της Ευρώπης- είναι η μεγαλύτερη πανευρωπαϊκή οργάνωση Νέων που μέσω των δραστηριοτήτων της σε όλη την Ευρώπη αποσκοπεί στην προώθηση της Ευρωπαϊκής Συνείδησης στις τάξεις των Νέων και στη διάπλαση προοδευτικών και συνειδητοποιημένων Εθυρωπαίων Πολιτών που γνωρίζουν τι είναι η Ευρώπη και είναι ικανοί να κατανοήσουν τους διαφορετικούς πολιτισμούς και τρόπους σκέψης.

Στο ιδεολογικό πλαίσιο αυτό έλαβε χώρα η 1η Πολιτιστική Ανταλλαγή μεταξύ των αντενών (παραρτημάτων) της AEGEE στην Αθήνα και στην Κωνσταντινούπολη. Συγκεκριμένα, μέλη των δύο αντεννών μετέβησαν αντίστοιχα στην Κωνσταντινούπολη (5-10.3.96) και στην Αθήνα (17-22.3.96), όπου για μία εβδομάδα είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν τον τρόπο ζωής, την παράδοση, τον πολιτισμό, τις συνήθειες και αντιλήψεις των ομολόγων τους στην πόλη υποδοχής, να ανακαλύψουν όσα πραγματικά τους χωρίζουν και τους ενώνουν με τους Νέους της γείτονος χώρας.

1. Εβδομάδα Κωνσταντινούπολης (5-10.3.96): Το γκρέμισμα των τειχών...

Η "περιπέτεια ζωής" για τους εννιά Ελληνες, συμμετέχοντες που ταξίδεψαν στις αρχές Μαρτίου στην Κωνσταντινούπολη ξεκίνησε ήδη ένα μήνα πριν με τα γνωστά "θερμά" γεγονότα στη βραχονησίδα Ιμια κάθε άλλο παρά καλλιέργησε ευνοϊκό έδαφος για τη διεξαγωγή πρωτοβουλιών για την ενίσχυση της φιλίας μεταξύ των δύο λαών. Ομως με την άφιξη στη Μητρόπολη της Ορθοδοξίας και τη συνάντησή μας με τους Τούρκους φοιτητές, οι αρχικές αμφιβολίες για το κλίμα και τις διαθέσεις που θα συναντούσαμε, σύντομα έδωσαν τη θέση τους στήν ευχάριστη καθημερινή συνειδητοποίηση των πραγμάτων που συνδέουν τους δύο λαούς.

Ηταν η αγαθή προδιάθεση απέναντί μας και η διαλλακτικότητα έναντι των απόψεών μας που συνέτειναν στη δημιουργία μιας απρόσμενα φιλικής ατμόσφαιρας που, σε ώρες κεφιού και μη, χάρισε αξέχαστες στιγμές σε όλους τους συμμετέχοντες. Μέσα από ένα άρτιο πρόγραμμα με επισκέψεις, ξεναγήσεις, εκδρομές και συζητήσεις για τα διμερή θέματα και τη σημερινή Τουρκία, είχαμε τη δυνατότητα να προσεγγίσουμε όχι μόνο τις ανεξίτηλες ιστορικές ρίζες και μνήμες του Ελληνισμού, αλλά και την πραγματική - δίχως τον παραμορφωτικό, συχνά, φακό των ΜΜΕ- ταυτότητα της σπουδάζουσας Τουρκικής Νεολαίας και κοινωνίας. Το αποκορύφωμα όμως, της παραμονής μας αποτέλεσε η συνάντηση με τον "γεφυροποιό" μεταξύ Ανατολής και Δύσης, Παναγιότατο Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο στο Οικουμενικό Πατριαρχείο. Εκεί, η βαθιά συγκίνηση μπροστά σε έναν λαμπρό Πνευματικό Ηγέτη της Ανθρωπότητας συγκρίνεται μόνο με τη μεγάλη χαρά και τιμή που νιώσαμε όταν ο Παναγιότατος επιδοκίμασε την πρωτοβουλία και την οργάνωσή μας με τον πιο απερίφραστο τρόπο, αποδεχόμενος - προφορικά- να γίνει Επίσημος Υποστηρικτής (πάτρονας) της AEGEE-Ευρώπης.

ΙΙ. Εβδομάδα Αθήνα (17-22.3.96): Η προσέγγιση...

Αυτό το μικρό, καθημερινό και ανθρώπινο θαύμα που ξεκίνησε από την Κωνσταντινούπολη συνεχίστηκε και ολοκληρώθηκε κατά τον καλύτερο τρόπο στην Αθήνα. Οι δεκατρείς Τούρκοι φιλοξενούμενοί μας με την απλότητά τους μας κέρδισαν όλους και οδήγησαν στη σφυρηλάτηση ενός μοναδικού πνεύματος συνοχής και φιλίας μεταξύ μας. Το πρόγραμμα περιείχε και εδώ επισκέψεις και ξεναγήσεις στους σημαντικότερους χώρους και μουσεία της Αθήνας, η δραστηριότητα όμως που έδωσε μία ξεχωριστή νότα ήταν η επίσημη υποδοχή που διοργανώθηκε στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων. Χάρις στον ενθουσιασμό και το ζήλο των ανθρώπων που ενέχονται με τη διδασκαλία της Τουρκικής στην Πανεπιστημιακή Λέσχη, η εκδήλωση αυτή απετέλεσε μία σπάνια και συγκινητική συνάντηση Ελλήνων και Τούρκων με το βλέμμα κυριολεκτικά "στραμμένο προς την αντίπερα όχθη" που σφραγίστηκε με την ευγενή χορηγεία πολυτελέστατων βιβλίων από το "Σύλλογο Κωνσταντινουπολιτών" προς τους καλεσμένους μας. Ακόμη, χαραγμένη στη μνήμη μας θα μείνει και η γνωριμία με τον κ. Θεοδωράκη που ακολούθησε την πρώτη παρουσίαση του νέου του δίσκου. Τέλος, τεκμήριο για το βάθος αυτής της εκδήλωσης ήταν η βασανιστική ώρα του αποχωρισμού που μας γέμισε όλους ανεξαρτήτως με δάκρυα συγκίνησης και "χαρμολύπης", στέλνοντας έτσι ένα νοερό ανθρωπιστικό μήνυμα προς τις ηγεσίες των δύο χωρών...

* * *

Αυτή η πρωτοβουλία ήταν ένα όχι δίχως κινδύνους βήμα συνυφασμένο άμεσα με τον ιδεαλιστικό χαρακτήρα της AEGEE πάνω σε ένα κατά γενική ομολογία ευαίσθητο θέμα. Με την "επίθεση φιλίας" αυτή την ώρα που εκατέρωθεν δυνάμωναν οι εθνικιστικές κορώνες, επιδιώξαμε να δώσουμε το πολιτικό στίγμα μας ως Νέοι που, αντιδρώντας στον ρου των πραγμάτων, επιθυμούμε να καταθέσουμε τη δική μας εναλλακτική, χειροπιαστή πρόταση. Πλέον εναπόκειται στους καθ' ύλην αρμόδιους να αφουγκραστούν την πνοή της μυριοκατηγορημένης Ελληνικής Νεολαίας και να αξιολογήσουν την πρότασή της.

Ο Υπεύθυνος της Πολιτιστικής Ανταλλαγής
Στέλιος Μυστακίδης

Ποια είναι η AEGEE

Η AEGEE -Association des Etats Generaux des Etudiants de l' Europe (Κίνηση φοιτητών για την ενωση της Ευρώπης)- ιδρύθηκε στο Παρίσι το 1985. Πρόκειται για μια εθελοντική πολιτικά ανεξάρτητη, μη κερδοσκοπική ένωση φοιτητών και νέων επιστημόνων με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις Επιστήμες και την Ευρώπη. Με περισσότερα από 17.000 μέλη, και αντιπροσώπευση σε πάνω από 170 πόλεις, η AEGEE αποτελεί τη μεγαλύτερη ένωση φοιτητών σε όλη την Ευρώπη.

Σκοπός της AEGEE είναι η προώθηση της έννοιας της Ευρωπαϊκής Συνείδησης και της συνεργασίας στην ευρωπαϊκή νεολαία και κυρίως στα μέλη της ευρωπαϊκής φοιτητικής κοινότητας. Ο σκοπός αυτός επιτυγχάνεται οργανώνοντας συνέδρια και εκδηλώσεις ευρωπαϊκού και επιστημονικού ενδιαφέροντος παράλληλα με την εντατική προώθηση ανταλλαγών και επισκέψεων μεγάλου αριθμού φοιτητών σε όλη την Ευρώπη.

Η AEGEE προσφέρει μια ρεαλιστική προσέγγιση της Ευρώπης. Με τις δραστηριότητές της αποτελεί εργαλείο για τους νέους ευρωπαίους ώστε να ανακαλύψουν τι μπορεί και τι δεν μπορεί να τους προσφέρει η Ευρώπη. Η AEGEE επιδιώκει τη διάπλαση προοδευτικών και συνειδητοποιημένων ευρωπαίων πολιτών που γνωρίζουν τι είναι η Ευρώπη και είναι ικανοί να κατανοήσουν τους διαφορετικούς πολιτισμούς και τρόπους σκέψης.

Η AEGEE θεωρώντας τον Ευρωπαϊκό χώρο ενιαίο είναι δομημένη σε διττό, τοπικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Στο τοπικό επίπεδο συναντάμε τις καλούμενες "Αντέννες" (Παραρτήματα) που αποτελούν τη σπονδυλική στήλη της Οργάνωσής μας. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο αυτά τα παραρτήματα διευθύνονται από την "Επιτροπή Διεύθυνσης", η οποία με τη σειρά της ελέγχεται από την "Αγορά" (Γενική Συνέλευση).

Η AEGEE λαμβάνει την επίσημη υποστήριξη της "Ευρωπαϊκής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ενωσης" (Κομισιόν) και του "Συμβουλίου της Ευρώπης". Μεταξύ των υποστηριχτών της AEGEE περιλαμβάνονται οι κ.κ. Jacques Santer, Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της Ε. Ε., Daniel Tarschys, Γεν. Γραμ. του Συμβουλίου της Ευρώπης, Hans Van de Broek, Επίτροπος, Rita Suessmuth, Πρόεδρος Γερμανικού Κοινοβουλίου, Joseph M. Bricall, Πρόεδρος Συνόδου Ευρωπαϊκών Πρυτάνεων, Catherine Lalumiere, μέλος Ευρωπ. Κοινοβουλίου, Egon A. Klepsch, πρώην πρόεδρος Ευρωπ. Κοινοβουλίου, Ruud Lubbers, Υπουργός Εσωτερικών Ολλανδίας. Η AEGEE καταλαμβάνει επίσης συμβουλευτική θέση στο Συμβούλιο της Ευρώπης ως μία μη Κυβερνητική Οργάνωση.

Ποια είναι η AEGEE - Αθήνα

Η AEGEE-Αθήνα με τα περίπου 500 μέλη της και μορφή αναγνωρισμένου μη κερδοσκοπικού σωματείου, συμμετέχει στην ομπρέλλα και το πρόγραμμα δράσης της AEGEE από το 1986. Εχοντας μέλη της Ελληνες φοιτητές με ευρωπαϊκό προσανατολισμό αλλά και έντονες ανησυχίες γύρω από τα Εθνικά Θέματα και τη θέση της χώρας μας στην Ευρώπη, προσπαθεί μέσω των διεθνών συνεδρίων της να προωθεί τις Εθνικές μας θέσεις, με τον καλύτερο πάντα τρόπο στην κοινότητα των ευρωπαίων φοιτητών.

Περίοπτη θέση στις δραστηριότητες της AEGEE-Αθήνας από το 1988 κατέχουν τα Θερινά Πανεπιστήμια όπου συμμετέχουν περίπου 30 ξένοι φοιτητές και που στόχο έχουν την μετάδοση του ελληνικού πολιτισμού και την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Οι άλλες κύριες εκδηλώσεις της AEGEE είναι η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα που αποσκοπεί στην παροχή πληροφόρησης στους Ελληνες φοιτητές τόσο για την Ευρωπαϊκή Ενωση και τα προγράμματά της, όσο και για την ίδια την AEGEE μέσω ενημέρωσης στα πανεπιστήμια της Αθήνας και διεξαγωγής ημερίδας και η Αθηναϊκή Σχολή, το εντατικό σεμινάριο εκπαίδευσης των νέων μελών της αντέννας μας.

Παράλληλα η AEGEE-Αθήνα συνεχίζει τις δραστηριότητές της σε τοπικό επίπεδο που περιλαμβάνουν την έκδοση του περιοδικού "Ευρώπολις" (πρόσφατα βραβευμένου ως το καλύτερο της οργάνωσης για το 1994), την λειτουργία Ομάδων Εργασίας πάνω σε ποικίλους τομείς, όπως περιβάλλον, πολιτισμός, ρατσισμός και ξενοφοβία, ευρωπαϊκές και διεθνείς σχέσεις, υγεία κλπ., τη διοργάνωση ημερίδων και εκδηλώσεων γύρω από ευρωπαϊκά θέματα.

Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι η AEGEE-Αθήνα ανέλαβε και έφερε σε πέρας τη Γενική Συνέλευση (Αγορά) του 1992 της AEGEE-Ευρώπης (το μεγαλύτερο γεγονός στα πλαίσια της AEGEE) με ομολογουμένως πολύ μεγάλη επιτυχία.

◆

Αγαπητέ κύριε Βασιλειάδη,

Πρωτίστως θέλουμε να σας ευχαριστήσουμε για την ευγενική σας συμβολή στη γνωστοποίηση του έργου μας.

Εχουμε, επίσης, την ευχαρίστηση να σας προσκαλέσουμε στην καθιερωμένη ετήσια έκθεση των σπουδαστών μας τών εφαρμοσμένων τεχνών της χρονιάς 1995-96. Που εφέτος αποκτά ιδιαίτερη λάμψη, καθώς η Ευρωπαϊκή Ενωση αφιερώνει το 1996 στη "Δια Βίου Εκπαίδευση" (Lifelong Learning).

Η συνεχιζόμενη παιδεία δίνει στον καθένα μας την ευκαιρία να διευρύνει τη μόρφωσή του, προσεγγίζοντας έναν νέο τομέα της γνώσης. Απευθύνεται στον προβληματιζόμενο άνθρωπο, στον εργαζόμενο που επιθυμεί να εξελιχθεί ή να αλλάξει επαγγελματικό στίβο, στον χομπίστα. Η "Δια Βίου Εκπαίδευση" παρέχει στον άνθρωπο μία δυνατότητα ευτυχίας.

Χάρις Οικονομοπούλου
Ελληνοαμερ. Εκπ. Ιδρυμα
Εργαστ. Ελευθ. Σπουδών
Πρόγρ. Επιμόρφ. Ενηλίκων
Αθήνα, 10 Μαίου1996

✔Η "Ε" είναι πάντοτε στο πλευρό των δημιουργικών δραστηριοτήτων, με όλες τις -ομολογουμένως, περιορισμένες δυστυχώς- δυνάμεις της. Ετσι θα συνεχίσει όσο της είναι δυνατόν, να ενισχύει και να καθιστά γνωστό το έργο σας.

Λίγες σκέψεις με αφορμή την ελληνοτουρκική συνάντηση στο Ναύπλιο στις 29-31 Μαρτίου '96

Η Τουρκία και ο Τούρκος στα μάτια του μέσου Ελληνα σήμερα και χθες

του Κώστα Μ. Σταματόπουλου

Συνέχεια από την 1η σελίδα

σφυγες εγεύοντο την ποιότητα της ελλαδικής υποδοχής και συγκατοικήσεως (αντίδραση που ήταν απόλυτα κατανοητή εκ μέρους ενός πληθυσμού φτωχού και σκληρά δοκιμασμένου, μάλιστα δε στην πλειονότητά του ανέκαθεν αντίθετου στην ιδέα της μικρασιατικής υπερποντίου εκστρατείας, μοιραία συνέπεια της οποίας ήταν η Καταστροφή), επέζησε επομένως του ξερριζωμού και των δεινών της προσφυγιάς κι ενίσχυσε σημαντικά την προσπάθεια της ελληνοτουρκικής προσεγγίσεως του 1930. Από ελληνικής συνεπώς πλευράς η ελληνοτουρκική φιλία είχε πολλές πιθανότητες να στεριώση. Ας ειπωθή ωστόσο πως αν στο επίπεδο της λαϊκής βάσεως παρομοία θέση ήταν απολύτως κατανοητή, σ' εκείνο αντιθέτως του επισήμου ελληνικού κράτους που εθυσίασε τόσα και τόσα κεκτηθέντα στην "Λωζάννη" δικαιώματα και μονόπλευρα υπεχώρησε σε πάμπολλες τουρκικές αξιώσεις ίνα μη δυσαρεστήση την γείτονα, η στάση αυτή επρόδιδε αντί ρεαλισμού αφέλεια και επιπολαιότητα κι εν τέλει άγνοια παντελή της βαθύτερης φύσεως της νεώτερης Τουρκίας και των παγίων επιδιώξεων των πολιτικών ηγετικών της κύκλων.

Εκτοτε, εις ό,τι αφορά την ελληνική ματιά στα τουρκικά πράγματα η μεταβολή υπήρξε ριζική. Είμαι της γνώμης ότι η ανατροπή αυτή συνετελέσθη κυρίως στο διάστημα της εικοσαετίας 1955-1975, είναι δε σήμερα τόσο βαθειά ριζωμένη κι επαληθεύεται τόσο κατ' εξακολούθησιν από τα γεγονότα ώστε είναι εξαιρετικώς δύσκολο να αντιστραφή. Μαζί της επέφερε την διάσπαση της περιοχής, την απώλεια μιας διαστάσεως βασικής της προϋπαρχούσης βυζαντινο-οθωμανικής ενότητος, της βεβαιότητος πως μαζί με την Τουρκία, ήτοι με την Μικρασία έως την Τραπεζούντα, την Καισάρεια, την Νίγδη και το Ικόνιο, αποτελούμε αυτό που ανέκαθεν, παρά τις έντονες αποχρώσεις αποτελούσαμε, έναν δηλαδή ενιαίο, αδιαίρετο, τολμώ να πω, χώρο. Πιστεύω μάλιστα πως το βαθύτερο επίπεδο της ελληνοτουρκικής σχέσεως, επίπεδο άσχετο προς συναισθηματισμούς, ιδεολογίες και σκοπιμότητες εκεί επάνω εδράζεται: στην πεποίθηση ακριβώς περί του ενιαίου του χώρου, στην δικαιωματικώς κοινή -ως έναν βαθμό- μετοχή στην τύχη του. Σε μια μετοχή σύμφωνη με τον τρόπο εκάστου από τους δύο λαούς. Διότι αν ο τόπος είναι ως ένα σημείο κοινός, ο τρόπος από ένα σημείο και πέρα κι αυτός διαφέρει. Κι ο τρόπος του Ρωμηού με τον τρόπο του Τούρκου, θαρρώ πως μέχρι πρόσφατα αλληλοσυμπληρώνονταν, συνυφαίνοντας ένα σύνολο άρτιο και δυναμικό, ευεργετικό για αμφοτέρους τους συνοίκους λαούς. Τούτη την βεβαιότητα που γι αυτούς ήταν βίωμα βαθύρριζο κι εδραιωμένη πίστη και όχι ιδεολόγημα, έφεραν μαζί τους από την αντιπέρα ακτή του Αιγαίου οι πρόσφυγες της Μικρασίας. Ισως δε -δεν το γνωρίζω- να την 'πήγαν εκεί οι άλλοι πρόσφυγες που έφυγαν από εδώ. Απετέλει μέγα μέρος της πίστεως και της αλήθειας των προσφύγων και βέβαια νίκη μεγάλη, συνειδητή ή ασυνείδητη, της ανθρωπιάς. Φυσικό λοιπόν ήταν η κοινωνία που είχε στους κόλπους της το μεγαλύτερο ποσοστό προσφυγικού πληθυσμού, που έπνιγε μέσα της τόν μεγαλύτερο καημό του "αλλού" και του "άλλου", να δεξιωθή και ν' αγκαλιάση με περισσότερη λαχτάρα, με περισσότερη θέρμη, την οποιαδήποτε σκέψη περί ελληνοτουρκικής φιλίας. Ετσι δεν ήταν παράδοξο το πως αυθορμήτως πολλαπλασιάσθηκαν απ' άκρου εις άκρον της Ελλάδος οι σύνδεσμοι ελληνοτουρκικής φιλίας στα χρόνια 1948-1954, φαινόμενο που δεν έχει το αντίστοιχό του στήν Τουρκία της εποχής, όπου την τότε προσέγγιση με την Ελλάδα προωθούσε σχεδόν μονομερώς το κράτος, η δε κοινωνία παρακολουθούσε αν όχι με σκεπτικισμό και επιφύλαξη, οπωσδήποτε όμως χωρίς ενεργό συμμετοχή, χωρίς ενθουσιασμό.

Αυτά συνέβαιναν μόλις χθες. Τώρα η τότε κατάσταση έχει σε τέτοιον βαθμό ανατραπεί, ώστε ο μέν Ελληνας να γίνεται κατά κανόνα δεκτός στην Τουρκία ως γείτονας συχνά δε και ως αδελφός (στάση που τελευταίως, εξ αιτίας της ανόδου του Ισλαμισμού, τείνει ν' αλλάξη), αλλ' όχι ο Τούρκος στην Ελλάδα. Τώρα πλέον όχι μόνον ο πρώην ενιαίος χώρος έχει διαρραγεί, αλλ' η απέναντι χώρα γίνεται αντιληπτή ως απροκαλύπτως εχθρική, ως απειλή. Ο εχθρός του Ελληνα σήμερα, ο μόνος υπολογίσιμος εχθρός, είναι ο Τούρκος. Ο Ελληνας που φυσικώ τω τρόπω έφευγε, στην δεκαετία του πενήντα, σε μεγάλους αριθμούς, ιδιαίτερα από την βόρειο Ελλάδα, να πάη να σπουδάση στην Κωνσταντινούπολη τώρα ούτε που θα εσκέπτετο παρομοία επιλογή. Το Λονδίνο, το Παρίσι, το Μόναχο, ακόμη και αυτή η Νέα Υόρκη είναι για τον μέσο Ελληνα πιο κοντινές απ' ότι η Σμύρνη και η Κωνσταντινούπολη. Η Πόλη και η Σμύρνη είναι πια γι αυτόν "Τουρκιά" και με την "άξεστη Τουρκιά" και τους "Τουρκαλάδες" της σχέση δεν μπορεί να υπάρξη.

Για να φθάσουν τα πράγματα εδώ, συνέβησαν πολλά. Ενα ασφαλώς από αυτά υπήρξε η αναχώρηση από την ζωή της γενεάς των προσφύγων, των παιδιών της κοινής γης, εκείνων δηλαδή που εγνώριζαν. Και η συνακόλουθη, μοιραία σχεδόν, εγκατάλειψη της παρουσιάσεως της γείτονος, στα χέρια εκείνων που δεν γνωρίζουν, είτε για αδαείς πολιτικούς πρόκειται είτε για δημοσιογράφους, που μονοπωλούν την "ενημέρωση" αποτεινόμενοι σε μία μάζα που επειδή δεν γνωρίζει, ούτε να τους κρίνη, ούτε να τους ελέγξη μπορεί. Και που επί πλέον αισθάνεται απειλούμενη, αισθάνεται ανασφαλής. Η ευθύνη γι αυτό βαρύνει σχεδόν αποκλειστικώς την Τουρκία. Είτε γι αυτά που έκαμε και που συνεχίζει με ασιατικήν όντως αγριότητα να κάμη, είτε γι αυτό που έγινε και που σήμερα είναι. Οσο για την ευθύνη της Ελλάδος, εξαιρέσει της ατυχούς και άκαιρης -όχι όμως αδικαιολόγητης ηθικώς- αναμίξεώς της στό Κυπριακό, περιορίζεται όχι τόσο σ' αυτά που έκαμε, αλλά σ' αυτά που δεν έκαμε και που είχε χρέος να κάμη...

Το δεύτερο επομένως και αναμφιβόλως ισχυρότερο στοιχείο που συνέβαλε στην μεταβολή της εικόνας του Τούρκου στον μέσο Ελληνα αφορά στην στάση της Τουρκίας στο Κυπριακό, από την αρχή ως την ύστατη, μέχρι στιγμής, φάση του, καθώς και στα γεγονότα που ωδήγησαν στην πλήρη σχεδόν εκθεμελίωση του εναπομείναντος μετά τα 1922/23 Ελληνισμού της Τουρκίας. Οι βιαιότητες της νύκτας των "Σεπτεμβριανών", το ανεπίτρεπτο καθεστώς ομηρείας της αθώας, νομοταγούς και ανυπεράσπιστης Πολίτικης Ρωμηοσύνης, το ξεκλήρισμα και η εκδίωξη των Ιμβρίων και των Τενεδίων από τα νησιά τους, οι μαζικές απελάσεις του 1964, οι συνεχείς απειλές και ταπεινώσεις εις βάρος του Οικουμενικού Πατριαρχείου, υπήρξαν προσβολές ανεξίτηλες. Πόσο μάλλον που το άγριο αυτό ξέσπασμα της εχθρότητος ακολούθησε απότομα την ολιγόχρονη περίοδο των καλυτέρων ελληνοτουρκικών σχέσεων στον εικοστό αιώνα, περίοδο δηλαδή που είχε κάμει τον ελληνικό τουλάχιστον λαό να πιστεύση πως η ποθητή αρμονική συμπόρευση με την Τουρκία ήταν εφικτή. Η απογοήτευση, η διάψευση των ελπίδων μετά τις τόσες προσδοκίες, υπήρξε απόλυτη: το τουρκικό κράτος, κράτος φύσει στρατιωτικό, δεν επιθυμεί την ειρήνη και η πολιτική του είναι αταλάντευτα εχθρική έναντι του Ελληνισμού, όταν δε η ηγεσία του εμφανίζεται τείνουσα κλάδον ελαίας απλώς "μπλοφάρει". Ο αντικειμενικότερος παρατηρητής δεν μπορεί να κακίση τον Ελληνα γι αυτήν του τήν εντύπωση. Καθ' ότι, εξαιρέσει των απερισκέπτων προκλήσεων του κυπριακού παράγοντος στα 1963 (μοιραίων για τήν εξέλιξη του Κυπριακού) και του ελλαδικού, επίσης στην Κύπρο, στα 1974, για όλες τις άλλες κρίσεις, που κάθε τόσο φέρνουν τις δύο χώρες στα πρόθυρα της ένοπλης αναμετρήσεως, η αποκλειστική ευθύνη βαρύνει την Τουρκία, η οποία εφευρίσκει όλο και νέες διαφορές και εγείρει όλο και νέες απαιτήσεις, στοχεύουσα, αφού ποικιλοτρόπως αφάνισε την Ρωμηοσύνη στο εσωτερικό της επικρατείας της και αφού κατέλαβε και de facto κατέχει την μισή Κύπρο, στην είς βάρος της Ελλάδος μεταβολή του ισχύοντος συνοριακού καθεστώτος. Με άλλα λόγια η Τουρκία ξανάγινε επιθετική, κάτι που η Ελλάς από τα 1922 είχε παύσει να είναι. Ετσι λοιπόν δύο περίπου γενεές Ελλήνων μεγάλωσαν με την βεβαιότητα της τουρκικής εχθρότητος, της τουρκικής απειλής. Τα σχολικά εγχειρίδια, καθώς και οι προχειρολόγοι κατά κανόνα πολιτικοί και οι δημοσιογράφοι, όλοι τους αυτόκλητοι ιστορικοί, συνέβαλαν εκ παραλλήλου αυτή η πεποίθηση όχι μόνον να εδραιωθή αλλά και να επεκταθή αδιακρίτως και στο παρελθόν, να αρθή δηλαδή σε γενικό αξίωμα, σε άρθρον πίστεως. Το αυτό βέβαια έγινε και από τήν άλλη πλευρά των συνόρων.

Πέραν της δοθείσης εχθρότητος και του αισθήματος απειλής που προκαλεί στους Ελληνες η Τουρκία, ένα τρίτο ισχυρότατο στοιχείο που συνέβαλε στην δημιουργία μιας αρνητικώτατης εικόνας, είναι η επίγνωση, που σταδιακώς παγιώθηκε στην διάρκεια της μεταπολιτευτικής εικοσαετίας, πως ο αντίπαλος είναι καθ' όλα σχεδόν ισχυρότερος και πως ως ισχυρότερος τυγχάνει της υποστηρίξεως των ισχυρών της γης. Τούτο, σε τελική ανάλυση σημαίνει πως τυχούσα πολεμική μαζί του σύγκρουση, τελικώς και παρά τα σοβαρότατα πλήγματα που θα επέφερε στην Τουρκία αμυνομένη η Ελλάς, θα απέβαινε εις βάρος της τελευταίας, ήτοι σε ταπείνωση και σε απώλεια προσωρινή ή διαρκέστερη περαιτέρω εθνικών εδαφών. Η άλλη όψη του αυτού νομίσματος είναι η υποτίμηση του αντιπάλου· είτε δια του ισχυρισμού πως η Τουρκία ευρίσκεται στα πρόθυρα διαλύσεως είτε δια της ανασύρσεως της παλαιάς, υπεροπτικής ομολογουμένως, δοξασίας περί του φύσει ανεπιδέκτου του τουρκικού έθνους σε οιαδήποτε έννοια προόδου και πολιτισμού, φαινόμενο για το οποίο εγένετο ήδη λόγος. Την ίδια βέβαια ακατέργαστη, ως δε εκ τούτου σε μεγάλο βαθμό εξ ίσου εκτός πραγματικότητος άποψη, αποκαλύπτουν τόσο οι πισθάγκωνα παραδομένοι στο ιδεολόγημα της ελληνοτουρκικής φιλίας για την οποία είναι έτοιμοι να προβούν σε οποιαδήποτε έναντι της Τουρκίας υποχώρηση και να αναλυθούν στην έσχατη, ακόμη και για παραμικρό ελλαδικό πταίσμα, αυτοκριτική, όσο και εκείνοι που -όταν δεν αποκρύπτουν ύποτες σκοπιμότητες- εξιδανικεύουν αδιακρίτως σύνολο το οθωμανικό παρελθόν...

Το ότι η Τουρκία είναι επικίνδυνη κι ότι αποτελεί για τήν Ελλάδα μια μόνιμη μείζονα απειλή, είναι θέση που κατά την γνώμη μου ανταποκρίνεται πλήρως στην πραγματικότητα. Σ΄ αυτήν, η εις βάρος της Ελλάδος συντριπτική και συνεχώς όλο και περισσότερο αποκλίνουσα ανισότητα πολλών ποσοτικών μεγεθών, η θεαματική ταυτόχρονα βελτίωση πολλών ποιοτικών έστω κι αν από αυτό δεν ωφελείται παρά τμήμα μόνον μικρό της τουρκικής κοινωνίας, καθώς και η εκτίναξη της Τουρκίας σε περιφερειακή δύναμη εν συνδυασμώ προς την ασυλία που απολαμβάνει διεθνώς και που της επιτρέπει να διαπράττη ατιμωρητί πλείστα ανομήματα, είναι παράγοντες στον συσχετισμό δυνάμεων διόλου αμελητέοι. Το απαρέγκλιτο των επιδιώξεων και η, πλην εξαιρέσεων, ευστοχία της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής, προδίδουν κράτος άλλης σοβαρότητος από το σύγχρονο ελληνικό, το οποίο ο Ελλην πολίτης εκ πείρας πικράς, αλλ' όχι χωρίς ο ίδιος να φέρη μερίδιον ευθύνης, ούτε υπολήπτεται ούτε εμπιστεύεται ακόμη και για ζητήματα ήσσονος σημασίας. Τούτο δε, εν συναρτήσει προς την παντελή απουσία ταγών στο πολιτικό, κοινωνικό και πνευματικό στερέωμα ικανών να εμπνεύσουν αυτοθυσία και ηρωισμό, είναι στοιχείο που δεν συμβάλλει στην απόκτηση αυτοπεποιθήσεως και στην ενίσχυση της αισθήσεως ασφαλείας. Τέλος, επικρατεί η εντύπωση πως η πρωτοφανής για τα ελληνικά δεδομένα υλική ευημερία εντός της οποίας γεννήθηκε και μεγάλωσε η νέα γενεά, ο άκρατος καταναλωτισμός και ο αχαλίνωτος ατομικισμός συναπτόμενοι με το γενικό ψυχικό κενό και την ανυπαρξία οιουδήποτε κοινού συνεκτικού ζωτικού νοήματος, έχουν υποσκάψει την αγωνιστικότητα και έχουν ατονίσει την δυνατότητα αντοχής και αντιστάσεως του Ελληνα έναντι οιασδήποτε επίμονης και επίμοχθης δοκιμασίας. Ολα τούτα αποτελούν δυστυχώς επιχειρήματα τα οποία δύσκολα μπορεί ν' αντικρούση κανείς. Οπως επίσης δύσκολα μπορεί να αρνηθή τα αδιέξοδα της σημερινής Τουρκίας, η οποία διέρχεται την μεγαλύτερη ίσως κρίση στην σύγχρονη ιστορία της, που είναι ταυτόχρονα, πέραν της οικονομικής, κρίση συνοχής, ταυτότητος και βασικού προσανατολισμού...

Το συμπέρασμα είναι πως οι τελευταίες δεκαετίες έχουν σωρεύσει πολλές από τις προϋποθέσεις πολεμικής σύγκρουσης. Το να θέτωμεν επομένως ως στόχο την φιλία, με δεδομένες τις επίσημες αγεφύρωτες, στο ορατό μέλλον, διαφορές που χωρίζουν τα δύο κράτη, αποτελεί άλμα εκτός πραγματικότητος και εισπήδηση ομαδική στην ουτοπία. Ο στόχος μας θα πρέπει να είναι εφικτός· καίτοι σεμνός πιστεύω πως είναι εξαιρετικά δύσκολος. Καθ' ότι επιδιώκει την άμβλυνση και την σταδιακή απάλειψη πεποιθήσεων βαθύτατα ριζωμένων, ώστε να αρχίση κάπως να υποχωρή η γενική προκατάληψη, να παραμερίζεται κάπως ο διάχυτος φόβος, να γίνεται σιγά-σιγά το πραγματικό πρόσωπο του άλλου περισσότερο αντιληπτό. Με άλλα λόγια πρόκειται για μια ειλικρινή προσπάθεια επαναγνωριμίας. Αλλον δε τρόπο προς τούτο δεν βλέπω από την πύκνωση των επαφών εκατέρωθεν, τον πολλαπλασιασμό δηλαδή των αμοιβαίων ευκαιριών συναντήσεως, ανταλλαγής απόψεων και συνεργασίας. Ούτως ώστε να ριχθούν γέφυρες κοινωνίας μεταξύ ιδιωτών κάποιας επιρροής, μεταξύ επιχειρηματιών και οικονομικών παραγόντων, μεταξύ μη κυβερνητικών οργανώσεων επί θεμάτων πολιτισμού ή προστασίας του περιβάλλοντος, μεταξύ ερευνητικών κέντρων και πανεπιστημίων, τέλος δε μεταξύ φορέων της τοπικής αυτοδιοικήσεως, μεταξύ κοινοτήτων και δήμων των δύο χωρών. Το εγχείρημα για το οποίο απαιτείται επιμονή, διάκριση και πίστη, πρέπει να το τολμήσουν οι κοινωνίες των ενσυνειδήτων πολιτών των δύο χωρών. Αποτελεί ένα από τα κύρια καθήκοντά τους, τα κύρια χρέη τους. Εκ μέρους των κυβερνήσεων το μόνον που θα μπορούσε να ευχηθή κανείς, πέραν της αποφυγής της περαιτέρω επιδεινώσεως των σχέσεων, η οποία αυτομάτως θα ακύρωνε οποιαδήποτε προσπάθεια προσεγγίσεως σε χαμηλότερο επίπεδο, είναι να μην περεμποδίσουν παρόμοιες πρωτοβουλίες -όπως συχνά συνέβη κατά το παρελθόν-, όπου δε δυνατόν να τις υποστηρίξουν διακριτικά. Και κάτι ακόμη. Πέραν των όντως μειζόνων θεμάτων, τα οποία αμφότερες οι πλευρές θεωρούν ελάχιστα ή καθόλου διαπραγματεύσιμα, υπάρχουν άλλα, σχετικώς ή πραγματικώς μικρά έως κι ασήμαντα, στα οποία αν, χωρίς ανταλλάγματα, ενέδιδε είτε η μία είτε η άλλη χώρα, ο ψυχολογικός αντίκτυπος στην άλλη πλευρά θα ήταν τεράστιος, και επομένως το αμοιβαίον όφελος προς την κατεύθυνση της αποκαταστάσεως κλίματος εμπιστοσύνης, σημαντικό. Ενα τέτοιο ζήτημα, το πρώτιστο ασφαλώς, θα ήταν η επαναλειτουργία της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης, υπό τους όρους λειτουργίας που επί χρόνια θέτει το Οικουμενικό Πατριαρχείο, ένα δε άλλο, η άρση των τεχνητών εμποδίων για την απαρχή των εργασιών αποκαταστάσεως, δαπάναις ελληνικαίς, του Σισμανογλείου μεγάρου, επίσης στην Κωνσταντινούπολη. Ετσι ανέξοδα ως χειρονομία και ένδειξη καλών προθέσεων, για ν' αρχίση να λυώνει ο πάγος. Ο δρόμος δεν είναι εύκολος. Αναστολές και επιφυλάξεις αυτονόητες, απογοητεύσεις και παλινδρομήσεις επίσης αυτονόητες, θα σημαδεύσουν αναπόφευκτα αυτή την πορεία. Θα τύχουν εμπόδια κάθε λογής. Εχομε όμως άλλην επιλογή από του να την αποτολμήσωμε; Αλλη σε τελικήν ανάλυση, που να μην ισοδυναμή με ηθική αυτοκατάργηση, με απώλεια του δικού μας προσώπου;

*Σημ.: Το άρθρο του συνεργάτη μας γράφτηκε για το περιοδικό "**Σύγχρονα Θέματα**" και την «Ε».*

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΗ

Οικουμενικό Πατριαρχείο και Πατριαρχικός Ναός

Η Α.Θ.Π. ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος, εχοροστάτησε στις Θ. Λειτουργίες τις Ι. Ακολουθίες και τους Εσπερινούς που τελέστηκαν κατά την Μεγ. Εβδομάδα στον Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό.

Αναγνώστηκε σε όλους του Ι. Ναούς της Κωνσταντινουπόλεως μετά το Ι. Ευαγγέλιο της Θ. Λειτουργίας του Αγίου Πάσχα η καθιερωμένη Πατριαρχική Απόδειξη.

Με ιεροπρέπεια, λαμπρότητα και τάξη γιορτάσθηκε και εφέτος στο σεπτό Κέντρο της Ορθοδοξίας η λαμπροφόρος του Κυρίου Ανάσταση. Η Α.Θ.Π. ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος μετά την τελεσθείσα τελετή της Αναστάσεως, ανάμεσα σε πλήθος πιστών, στον αυλόγυρο των Πατριαρχείων κατά το μεσονύκτιο του Μ. Σαββάτου, προέστη στον Πατριαρχικό Ναό της Πατριαρχικής Θ. Λειτουργίας της Αναστάσεως, με συλλειτουργούς Σεβ. Μητροπολίτες του Θρόνου.

Κατά την Ι. Ακολουθία παρέστησαν συμπροσευχόμενοι αντιπρόσωποι διαφόρων ετεροδόξων εκκλησιών στην Κωνσταντινούπολη, ο εξοχ. κ. Δημήτριος Νεζερίτης, πρέσβης της Ελλάδος στην Αγκυρα, πλείστοι άλλοι επίσημοι και πλήθος πιστών από την Πόλη και το Εξωτερικό.

Επίσης σε πανηγυρική ατμόσφαιρα τελέστηκε την Κυριακή του Πάσχα και η Ι. Ακολουθία του Εσπερινού της Αναστάσεως, στον Ι. Πατριαρχικό Ναό, προεξάρχοντος του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, με συμμετοχή Σεβ. Μητροπολιτών

Μετά την Είσοδο, το Ι. Ευαγγέλιο αναγνώστηκε ελληνιστί στην αρχή από την Α.Θ.Π. τον Πατριάρχη από το Ι. Σύνθρονο, στη συνέχεια σε 9 ξένες γλώσσες και τελικά πάλιν ελληνιστί από τον πανοσιολ. Μ. Αρχιδιάκονο από τον Ι. Πατριαρχικό Αμβωνα.

Κατά την Θ. Λειτουργία παρέστησαν επίσης πλείστοι όσοι εκπρόσωποι ετεροδόξων εκκλησιών, προσωπικότητες από το Διπλωματικό Σώμα, άλλοι επίσημοι και πλήθος πιστών.

Στον Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό πραγματοποιήθηκε το καθιερωμένο προσκύνημα των Διδασκάλων και μαθητών των Δημοτικών Σχολείων και των Καθηγητών και μαθητών των Γυμνασίων - Λυκείων της Ομογένειας στις 15 και 16 Απριλίου, Δευτέρα και Τρίτη της Διακαινησίμου αντίστοιχα.

Η Α.Θ.Π. ο Οικ. Πατριάρχης αφού εχοροστάτησε κατά τη Θ. Λειτουργία που ετελέσθη σ' αυτές τις ημερομηνίες ότε προσήλθαν και πολλοί από τους Δασκάλους, Καθηγητές και γονείς των μαθητών ως και ικανός αριθμός προσκυνητών, εδέχθη τους μικρούς μαθητές και την επομένη τους νέους σε εόρτιο δεξίωση.

Αφού εψάλη το "Χριστός Ανέστη" ο Πατριάρχης ανέλυσε προς τους μαθητές των Δημοτικών την παιδική πίστη, την αξία και την ελπίδα και προέτρεψε τους Δασκάλους και τους γονείς να καλλιεργήσουν και να αυξήσουν στους νεαρούς βλαστούς της Ομογένειας τις έμφυτες αυτές αρετές.

Κατά δε τη δεξίωση των Νέων ο Πατριάρχης ευχήθηκε προς αυτούς τα δέοντα και μετά την προσφώνηση του Ζωγραφειώτη Ανδρέα Δασκαλάκη από μέρους των Νέων, παρουσίασε στους προσκεκλημένους Του τον ομιλητή της ημέρας ελλογ. κ. Κων/τίνο Κούρκουλα, Θεολόγο Καθηγητή από την Αθήνα, ο οποίος συγκίνησε όλους με τη γλαφυρή και άκρως διδακτική ομιλία του.

Η Α.Θ.Π. μετά το πέρας των εορταστικών εκδηλώσεων προσέφερε σ' όλους τους μαθητές, μικρούς και νέους, αναμνηστικά δώρα.

Στις 22 Απριλίου ετελέσθη στον πανηγυρίζοντα Ι. Ναό του Αγίου Γεωργίου του Πτωχοκομείου Νταρουλατζεζέ, με την ευκαιρία τις επετείου μνήμης του Αγίου, Μέγας Πανηγυρικός Εσπερινός κατά τον οποίον εχοροστάτησε η Α.Θ. Παναγιότης ο Οικ. Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος.

Μετά το τέλος της Ι. Ακολουθίας, ο Πατριάρχης στην ομιλία του χαρακτήρισε το ίδρυμα ως τόπο πόνου και οδύνης αλλά και ως τόπο συναντήσεως των μεγάλων μονοθεϊστικών θρησκειών και ευλόγησε όλους τους προσελθόντες.

Κατά τον Εσπερινό του Σαββάτου 20 Απριλίου η Α.Θ.Π. ο Πατριάρχης, εχοροστάτησε στον Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό, μετά δε το πέρας του Εσπερινού εχειροθέτησε στο οφφίκιο του Αρχοντος Πριμικηρίου της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας τον εντιμολ. κ. Αθανάσιο Αγγελίδη, στη συνέχεια δε ανύψωσε στο οφφίκιο του Αρχοντος Νοταρίου τον προκάτοχον του χειροθετηθέντα Εντιμολ. κ. Στέφανον Παπαδόπουλο.

Ετελέσθη την Κυριακή των Μυροφόρων 28 Απριλίου η καθιερωμένη Πατριαρχική και Συνοδική Θ. Λειτουργία στην Ι. Μονή της Ζωοδόχου Πηγής Βαλουκλή μετά το πέρας της οποίας ο Πατριάρχης έψαλε Τρισάγιο επί των τάφων των Πατριαρχών και επί των τάφων στο Β' Νεκροταφείο Βαλουκλή.

Στη συνέχεια άπαντες οι προσκεκλημένοι, της Εφορείας των Νοσοκομείων παρακάθησαν σε γεύμα στην επίσημη αίθουσα της Μονής κατά τη διάρκεια του οποίου εκτέθηκαν τα πεπραγμένα της Εφορείας.

Η. Α.Θ.Π. ο Οικουμενικός Πατριάρχης δέχθηκε μεταξύ άλλων:

Το Προεδρείο των κεντροδεξιών Ευρωπαϊκών Νεολαιών (DEMYC) απαρτιζόμενο από τους αντιπροσώπους της Τουρκίας, Κύπρου, Αυστρίας, Γερμανίας και Φινλανδίας.

Επίσης Αντιπροσωπεία του Πατριαρχείου Γεωργίας υπό την Προεδρεία του Σεβ. Επισκόπου Νίκορτσμιντα κ. Αβραάμ, Σχολάρχου της Θεολογικής Ακαδημίας Τιφλίδος και Προέδρου του τμήματος Εξωτερικών Υποθέσεων του Πατριαρχείου Γεωργίας.

Η ως άνω αντιπροσωπεία είχε συνομιλίες με την Συνοδική επί των Διορθοδόξων Ζητημάτων Επιτροπή υπό την Προεδρεία του Σεβ. Μητροπολίτου Γέροντος Εφέσου κ. Χρυσοστόμου.

Ομιλο φοιτητών της Λουθηρανικής Θελογικής Σχολής του Οσλο, εν Νορβηγία.

Τον Σοφολογιότατο κ. Ναζίμ Κιμπρισί αρχηγόν του Τάγματος των Ναξιμπεντί, μετά του υψηλοτάτου Πρίγκηπος της Μαλεσίας Ράζα Ασμάν (Raja Achman).

Ομιλο φοιτητών του Σεμιναρίου της Πατρολογίας του Πανεπ. Salzburg.

Αντιπροσωπεία της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος.

Την Ελλογ. κα. Μαριάννα Κορομηλά και 30μελή όμιλο προσκυνητών από την Αθήνα.

Το απόγευμα της Δευτέρας της Διακαινησίμου τον Μακ. Πατριάρχη των Αρμενίων στην Τουρκία, ο οποίος εξέφρασε τα συγχαρητήρια, τις προσρήσεις και τις ευχές Αυτού και της παροικίας του, προς τον Πατριάρχη, με την ευκαιρία της λαμπροφόρου Αναστάσεως του Χριστού.

Αντιπροσωπεία βουλευτών εκ του Κοινοβουλίου της Φινλανδίας.

Την Τρίτη 23τ.μ. τον εξοχότατο κ. John Korblum, νέο υφυπουργό των Εξωτερικών της Αμερικής, υπεύθυνο για τις σχέσεις αυτής με τις χώρες της Ευρώπης.

Ο κ. υφυπουργός διετράνωσε το ενδιαφέρον των Η.Π.Α. για την θέση και την αποστολή του Οικουμενικού Πατριαρχείου ως Πρωτοθρόνου Εκκλησίας στην Ορθοδοξία, ο δε Πατριάρχης ευχήθηκε σ' αυτόν επιτυχία στα νέα του υπεύθυνα καθήκοντα.

Τους φετεινούς τελειοφοίτους της Αθωνιάδος Εκκλησιαστικής Ακαδημίας του Αγίου Ορους, υπό την ηγεσία του Πανοσιολ. Αρχιμανδρ. κ. Νικηφόρου Μικραγιαννανίτου, Σχολάρχου και άλλων παραγόντων της Ακαδημίας.

10μελή όμιλο προσκυνητών της Οργανώσεως ΑΧΕΠΑ υπό την ηγεσία του Υπάτου προέδρου αυτής Δρος Σπύρου Μακρή από την Αμερική.

Η Α.Θ.Π. ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος επισκέφθηκε:

Την Παρασκευή 5 Απριλίου τον Πρωθυπουργό της Τουρκίας κ. Μεσούτ Γιλμάζ, τον οποίο συνεχάρη εκ μέρους του Οικουμενικού Πατριαρχείου και της Ομογενείας για την ανάληψη των υψηλών καθηκόντων του.

Το απόγευμα της Κυριακής 7 Απριλίου την Α. Μακαριότητα τον Πατριάρχη των Αρμενίων της Πόλης κ. Καρεκίν στην Εδρα του και τον συγχάρηκε θερμά με την ευκαιρία της Εορτής του Πάσχα των Αρμενίων.

Η Α.Θ.Παναγ. ο Οικουμενικός Πατριάρχης εκπροσωπήθηκε:

Κατά το Πάσχα των Δυτικών από κληρικούς της Πατριαρχικής Αυλής κατά τη Θ. Λειτουργία που τελέσθηκε στους διάφορους Ναούς των ετεροδόξων χριστιανών της Κωνσταντινουπόλεως.

Κοινότητες Εκκλησίες

Το Σάββατο 6 Απριλίου 1996 τελέσθηκε τον Ι. Ναό του Αγ. Γεωργίου στο Πτωχοκομείο Νταρουλατζεζέ η τακτική στην αρχή κάθε μήνα Θ. Λειτουργία για τον εκκλησιασμό των ορθοδόξων τροφίμων του.

Στις 7 Απριλίου Κυριακή των Βαΐων ετελέσθη σ' όλους τους εν ενεργεία Ι. Ναούς της Αρχιεπισκοπής και των Ι. Μητροπόλεων Χαλκηδόνος, Δέρκων και Πριγκηποννήσων η Θ. Λειτουργία του Ιωάννου του Χρυσοστόμου, το δε εσπέρας η Ακολουθία του Νυμφίου.

Σε πλείστους Ι. Ναούς ετελέσθη Αρχιερατική Εσπερινή Θ. Λειτουργία των Προηγιασμένων Δώρων.

Καθ' όλη τη διάρκεια των Παθών της Μεγ. Εβδομάδας και το Πάσχα λειτούργησαν όλοι οι Ι. Ναοί στην Κωνσταντινούπολη.

Στις εκκλησίες της Αρχιεπισκοπής και των Ι. Μητροπόλεων της Κωνσταντινουπόλεως γιορτάσθηκε η λαμπροφόρος Ανάσταση καθώς και ο Εσπερινός της Αναστάσεως.

Την Τρίτη 23 Απριλίου ετελέσθη στον Ι. Ναό του Αγίου Γεωργίου του Πτωχοκομείου Νταρουλατζεζέ Πανηγυρική Θ. Λειτουργία μετ' αρτοκλασίας με την ευκαιρία της επετείου μνήμης του Αγ. Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου του Τροπαιοφόρου.

Σύνδεσμοι Φιλόπτωχοι Σχολές κλπ.

Στις 3 Απριλίου 1996, Τετάρτη, πραγματοποιήθηκε στο Ζωγράφειο, η τακτική συνάντηση των Γονέων και Κηδεμόνων των μαθητών με τους Καθηγητές τους, με σκοπό την ενημέρωση για την πορεία των μαθητών στα μαθήματα.

Την Κυριακή των Βαΐων 7 Απριλίου 1996 μετά τη Θ. Λειτουργία στον Ι. Μητροπολιτικό Ναό της Αγ. Ευφημίας Χαλκηδόνος κατά την οποία ιερούργησε ο οικείος Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος κ. Ιωακείμ, ευλογήθηκε αρτοκλασία υπέρ υγείας των μελών της Φιλοπτώχου Αδελφότητας Χαλκηδόνος με την ευκαιρία της επετείου της ιδρύσεώς της.

Επακολούθησε στην Κοινοτική Αίθουσα δεξίωση.

Το απόγευμα της Κυριακής του Πάσχα, ο **Μορφωτικός και Καλλιτεχνικός Σύνδεσμος Φερίκιοϊ (ΕΡ.Θ.Ο.)** διοργάνωσε στην αίθουσά του Πνευματική συγκέντρωση κατά την οποία μίλησε η γνωστή από την **Πολιτιστική Εταιρεία "Πανόραμα"** Αθηνών κα. **Μαριάννα Κορομηλά**, με θέμα: «**Ιστορική Τοπογραφία της Ανατολικής Θράκης από την εποχή του Αποστόλου Ανδρέα και του Αυτοκράτορα Κλαυδίου έως τις ημέρες μας**».

Η διάλεξη της εξαίρετης ομιλήτριας, την οποία τίμησε με την παρουσία Της και η Α.Θ.Π. ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος, καλύφθηκε με παρατεταμένα θερμά χειροκροτήματα.

Το Σάββατο 20 Απριλίου πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα τελετών του Ζωγραφείου Γυμνασίου - Λυκείου διαλογική συζήτηση των προσελθόντων με τον διάσημο καλλιτέχνη κ. Μετίν Ακπινάρ και με θέμα: "**Η ζωή και το θέατρο**".

Ο Μορφωτικός και Καλλιτεχνικός Σύνδεσμος Φερίκιοϊ (ΕΡ.Θ.Ο.) διοργάνωσε την Παρασκευή 19 Απριλίου 1996 στην έδρα του συναυλία που παρουσίασε η χορωδία του Πολιτιστικού και Αθλητικού Σωματείου Αγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος με τίτλο: "**Οταν ανθίζουν Πασχαλιές**".

Την εξαιρετική αυτή μουσική εκδήλωση τίμησε με την παρουσία Του και η Α.Θ.Π. ο Οικουμενικός Πατριάρχης, ο οποίος και εξέφρασε το θαυμασμό του στο Μουσικό Ομιλο και στους διοικητικούς του Σωματείου.

Ο Θεατρικός Ομιλος του Μορφωτικού και Καλλιτεχνικού Συνδέσμου Φερίκιοϊ (ΕΡ.Θ.Ο.) προγραμμάτισε σειρά παραστάσεων της ξεκαρδιστικής κωμωδίας του Δημήτρη Ψαθά "**Ενας βλάκας και μισός**", σε σκηνοθεσία του Γιάννη Δεμιρτζόγλου, Διευθυντή του Ζωγραφείου Γυμνασίου - Λυκείου.

Ο θεατρικός Ομιλος απαρτίζεται από νέους και νέες των Γυμνασίων και Λυκείων μας.

Η πρώτη παρουσίαση του έργου έγινε το Σάββατο 27 Απριλίου και είχε εξαιρετική επιτυχία.

Τα σκηνικά φιλοτέχνησε ο γνωστός καλλιτέχνης κ. Βασίλης Ηγουμενίδης.

Γάμοι

Την Κυριακή 21 Απριλίου 1996 έγιναν στον Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό του Αγίου Γεωργίου, παρουσία εκλεκτών προσκεκλημένων οι γάμοι του Πέτρου Οβαρδά και της Στέλλας Χανσίζ.

Η "Ε" εύχεται στους νεονύμφους "Καλά στερνά".

Διάφορα

Χάμπιτατ Β': Με την ευκαιρία του Συνεδρίου Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τις κατοικημένες περιοχές πόλεων «Χάμπιτατ Β'» που θα διεξαχθεί μεταξύ 3-14 Ιουνίου με τη συμμετοχή 25 και πλέον χιλιάδων ατόμων από διάφορες χώρες, προγραμματίζεται από την επιτροπή του Συνδέσμου Εξωραϊσμού του Πέραν, ο εξωραϊσμός της Κεντρικής Λεωφόρου και των παρόδων της ιστορικής αυτής περιοχής της Κωνσταντινουπόλεως, και της Λεωφόρου Ταρλάμπασι.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει εκτός των άλλων εκδηλώσεων Συνέδρια, Συναυλίες, Εκθέσεις, Επιδείξεις με τη συμμετοχή γνωστών καλλιτεχνών, Διαλέξεις, Θεατρικές Παραστάσεις κ.α.

Εξαιτίας του «Χάμπιτατ Β'» τα μαθήματα στα σχολεία θα λήξουν στις 31 Μαΐου αντί στις 14 Ιουνίου 1996.

Φιλανθρωπική Κίνηση

Κατά την περίοδο των Νηστειών και του Πάσχα οι Ομογενείς πρόσφεραν πλούσιο τον οβολό τους στα φιλανθρωπικά μας ιδρύματα για να ανακουφίσουν τον πόνο των αναξιοπαθούντων αδελφών τους.

Συναυλία

Την Τρίτη 16 και την Πέμπτη 18 Απριλίου 1996 η Συμφωνική Ορχήστρα Βολν, επραγματοποίησε στα πλαίσια των Φιλαρμονικών Συναυλιών της Κρατικής Συμφωνικής Ορχήστρας Σταμπούλ, δύο συναυλίες στο Μορφωτικό Κέντρο Ατατούρκ στο Ταξίμ υπό τη Δ/νση του μαέστρου Συμεών Κογκάν και με σολίστ τους καλλιτέχνες Μεχβές Εμέτς (πιάνο) και Τζιχάτ Ασκίν (βιολί).

Κηδείες

Κατά τον Απρίλη του 1996 έγιναν οι παρακάτω κηδείες:

Της Στυλιανής Θεοχαρίδου, την Τετάρτη 10 Απριλίου στο Πατριαρχικό Νεκροταφείο του Εγρή καπού,

του Κωνσταντίνου (Ντίντσο) Σαρίογλου, την Τρίτη 16 Απριλίου στον Ι. Ναό του Αγίου Δημητρίου Ταταούλων,

της Μαργαρίτας Κ. Ευθυμιάδου στο Νεκροταφειακό Ι. Ναό της Θ. Μεταμορφώσεως Σισλή, την Κυριακή 21 Απριλίου,

του Μιχαήλ Δελαμάγκα, την Κυριακή 21 Απριλίου στον Ι. Ναό του Αγίου Δημητρίου Ταταούλων,

του Ευθυμίου Ταβουκτσόγλου το Σάββατο 20 Απριλίου στον Ι. Ναό Παναγίας Παλ. Φαλήρου, και

του Σωτηρίου Γαλανού το Σάββατο 27 Απριλίου στον Ι. Ναό Αγ. Θεοδώρων Βλάγκας.

Δρ. Δημήτριος Μιχαηλίδης
Ειδικός Παθολόγος - Καρδιολόγος Ε.Ψ.Φ.Μ.Γ. (Θ.Σ.Α.)
Δέχεται καθημερινώς από 17-20 πλην Σαββάτου και επί συνεντεύξει.
Διευθ. Ποσειδώνος & Νηρηΐδων 1 Παλ. Φάληρο
Τηλ. 98.32.302 Ιατρ. 98.17.801 Οικ.

Δρ. Λυδία Ιωαννίδου-Μουζάκα
Χειρουργός Γυναικολόγος - Ειδικός Μαστολόγος
Αμ. Επίκουρος Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών
Πρόεδρος της Διεθνούς Εταιρείας Μαστολογίας
Δέχεται Δευτέρα, Τετάρτη, Πέμπτη 5-6 μ.μ. με ραντεβού
Ιατρ.: Λ. Κηφισίας 6, Αμπελόκηποι Τηλ: 77.71.246
69.29.420 & 69.16.618 Μαιευτ. Λητώ, 80.48.584 οικ.

Δρ. Στέλιος Αντωνιάδης
Παιδίατρος - Καρδιολόγος παίδων
Καθηγητής Παιδιατρικής Τ.Ε.Ι.
ΣύμβουλοςΠανεπιστ. Κλινικής Νοσ. Παίδων "Α.Σοφία"
τ. Επιμελητής Νοσ. Great Ormond Str London,
Παν.Harvard & Columbia U.S.A.
Διευθ.: Ηρακλείτου 4, Κολωνάκι
Τηλ. 36.02.745 Ιατρ. 98.33.413 Οικ.

Δρ. Πέτρος Γκιναΐδης (Γαϊτανίδης)
Ωτορινολαρυγγολόγος
τ. Επιμελητής Τζανείου Νοσ. & Νοσ. Παίδων Α. Σοφίας
Δέχεται καθημερινώς 6.30-8.30
Διευθ. Ιατρ. Αγησιλάου 11, Ανω Ηλιούπολις
Τηλ. 97.06.378

Δρ. Οθων Παπαδόπουλος
Πλαστικός Χειρουργός
Επίκ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
Αισθητική και επανορθωτική χειρουργική
Δέχεται Δευτέρα, Τετάρτη & Πέμπτη 5-8 μ.μ. κατόπιν ραντεβού
Διευθ. Ιατρ.: Λυκείου 2 Αθήνα 106.74 (Ανάκτορα) Τηλ. 72.11.159 & 72.29.221

Δρ. Κοσμάς Α. Κοτζαμάνογλου
Επ. Καθηγητής
Χειρουργός Οφθαλμίατρος
Δέχεται στο ιατρείο του, καθημερινά τα απογεύματα πλην Σαββάτου, και με ραντεβού
Διευθ. Ιατρ. : Υψηλάντου 29, Κολωνάκι
Τηλ.: 72.14.589 Ιατρ. 98.32.062 Οικ.

Δρ. Σοφοκλής Ζησιάδης
Χειρουργός Οδοντίατρος
Πτυχιούχος Παν. Κων/πόλεως & Αθηνών
μετεκπαιδευθείς και εργασθείς εις Γερμανία
Δέχεται καθ' εκάστην 5-8 μ.μ.
και τα πρωινά με ραντεβού
Διευθ. Ιατρ.: Αγ. Αλεξάνδρου 3, Παλ. Φάληρο
Τηλ. 98.38.877 - 98.38.541 ιατρ. 98.36.807 οικ.

Δρ. Δόμνα Τσούμπου
Χειρουργός Οδοντίατρος
Δέχεται καθημερινώς με ραντεβού
Διευθ.: Αχιλλέως 42, Π. Φάληρο
Τηλ. 98.81.178 - 98.25.307

Δρ. Αριστοτέλης Κυριαζής
Χειρουργός Οδοντίατρος
Δέχεται καθημερινώς με ραντεβού
Διευθ.: Ποσειδώνος 19 - 20 & Αμφιθέας, Αλιμος
Τηλ.: 98.82.033 ιατρ. 98.30.889 οικ.

OPHTHALMO-CHECK
ΠΡΟΤΥΠΟ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΟ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ & ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
Διευθ. Παντελής Αλ. Παπαδόπουλος
Χειρουργός Οφθαλμίατρος
Επιστημονικός Συνεργατης Θεραπευτηρίου "ΥΓΕΙΑ"
Μέλος της Αμερικανικής Οφθαλμολογικής Ακαδημίας
Μέλος της Ευρωπαϊκής Εταιρίας Ενδοφθαλμίων Φακών και Διαθλαστικής Χειρουργικής
ΧΕΙΡ/ΚΗ ΟΦΘΑΛΜΟΥ- ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΟ CHECK-UP - ΜΕΛΕΤΗ ΓΛΑΥΚΩΜΑΤΟΣ-ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΜΥΩΠΙΑΣ ΜΕ EXCIMER LASER-ΦΛΟΥΟΡΟΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΦΩΤ. ΒΥΘΟΥ-ΥΠΕΡΗΧΟΙ-ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΦΑΚΩΝ ΕΠΑΦΗΣ-ΤΗΛΕΪΑΤΡΙΚΗ κ.λ.π.
Ωρες λειτουργίας γραμματείας 9.30-13.30 & 17.00-21.00
Αγ. Αλεξάνδρου 10 & Ιριδος 1 Παλαιό Φάληρο
☎ 98.81.800 - 98.83.702 fax: 98.15.605

ARTEMIADIS
OPTIC CENTERS
ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 4 ΣΥΝΤΑΓΜΑ 105 62 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 3238555 3285535 3238777
ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 3 ΣΤΟΑ ΚΑΛΛΙΓΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑ 105 62 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 3247043 3237030
ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ 18 ΓΛΥΦΑΔΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 8945606 8942013 8942980 8981228

μητροπουλος
οπτικα φακοι επαφης ...για να βλέπετε
συνταγές όλων των ταμείων
Ι.Κ.Α - Ο.Τ.Ε - ΤΡΑΠΕΖΩΝ - Κ.Λ.
κατάστημα 1ον Χαροκόπου 60 - Καλλιθέα
Τηλ. 95.88.744
κατ. 2ον Μαρκόπουλο Αττικής
τηλ. 0299 - 22442

ΟΠΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ
ΟΠΤΙΚΑ - ΦΑΚΟΙ ΕΠΑΦΗΣ
Διπλωματούχος Οπτικός
Ι. ΕΚΜΕΚΤΣΟΓΛΟΥ
Διευθ. Αγ. Δημητρίου 113, Μπραχάμι ☎ 97.55.532

ΒΙΟΚΕΡ
Θ. ΧΑΤΖΟΓΛΟΥ
ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΚΕΡΙΩΝ
ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΑ - ΑΠΟΣΜΗΤΙΚΑ - ΑΡΩΜΑΤΙΚΑ
ΠΑΣΧΑΛΙΝΕΣ ΛΑΜΠΑΔΕΣ -
ΛΑΜΠΑΔΕΣ ΓΑΜΩΝ-ΒΑΠΤΙΣΕΩΝ -
ΚΕΡΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ - ΛΑΜΠΑΔΕΣ ΤΑΜΑΤΑ
ΠΩΛΗΣΗ ΧΟΝΔΡΙΚΗ - ΛΙΑΝΙΚΗ
Εκθεσις: Αγ. Φωτεινής 49 Ν. Σμύρνη Τηλ. 93.31.967
Εργαστ.: Τμόλου 8 Ν. Σμύρνη, Τηλ. 93.59.551
Γρυπάρη 92 -94 Καλλιθέα. Τηλ.: 95.98.049

ΗΛΙΑΣ Ν. ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΙΠΛ. ΧΗΜΙΚΟΣ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ -ΠΟΤΩΝ -ΥΔΑΤΩΝ
Βελτιώσεις, Αναλύσεις, Αδειες - Εγκρίσεις ΑΧΣ-ΓΧΚ
Υγιεινή. Απολυμάνσεις - Εντομοκτονίες.
Αγορανομική υπεράσπιση - Χημικά πισίνας
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ 12 Π. ΦΑΛΗΡΟ ΤΗΛ. 98.46.820
Κινητό 093-439.121 - FAX 98.46.835

Διπλωματούχος νοσοκόμα με πείρα, αναλαμβάνει υπεύθυνα κάθε είδους ενέσεις, παρακολουθήσεις πιέσεως κλπ.
Αγ. Βαρβάρα 26 Π. Φάληρο ☎ 98.49.646 κα.Βιθή

Απόστολος Γ. Καϊρης
ΦΥΣΙΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΣ
Αποκαταστάσεις - Θεραπεία Ορθοπεδικών, Νευρολογικών (ρευματολογικών παθήσεων) καθώς και αθλιτικών κακώσεων με ακτινες Laser, Μαγνητικά Πεδία
Ισοκινητικές μετρήσεις με Εργομετρικά Μηχανήματα
Δέχεται κάθε μέρα εκτός Σαββάτου 9-12 & 16-21
στο σύγχρονο και πλήρες ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ
Λ. Ποσειδώνος & Παρθενώνος 1 ΠΑΛ. ΦΑΛΗΡΟ
Τηλ.98.34.227 - 98.12.504 Οικίας: 98.28.468

Ελευθερία Τσοκώνα - Μαζαράκη
Χειρουργός - Οδοντίατρος
Δέχεται καθημερινώς πλην Σαββάτου 10.00 - 13.00 αι 18.30-20.30 επί συνεντεύξει
Φειδιππίδου 1-3 & Κηφισίας, Αμπελόκηποι
☎ 77.94.542 ιατρ. 82.39.373 οικ.

Δρ. Φωκίων Σιδηρόπουλος
Χειρουργός - Γυναικολόγος - Μαιευτήρ
Δέχεται Δευτέρα - Τρίτη - Πέμπτη 5 -8 μ.μ.
Σκουφά 36 Κολωνάκι - ΑΘΗΝΑ
☎ 36.10.274

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΙΑΤΡΕΙΟΥ
Ο συμπολίτης μας
Δρ. Θεόδωρος Ξεν. Βασιλειάδης
Μαιευτήρας, Χειρουργός, Γυναικολόγος
Διδ. Ιατρικής Παν. Αθηνών Συνεργ. Μαιευτ. ΛΗΤΩ
Μεταφέρθηκε στη Λεωφ. Κηφισίας 162, Αθήνα
Τηλ. Ιατρείου 67.22.758 Για έκτακτα: 094 538 591
Ωρες υποδοχής ασθενών με ραντεβού:
Πρωί: Τρίτη - Πέμπτη - Σάββατο 10π.μ. - 1.00μ.μ.
Απόγευμα: Δευτέρα - Παρασκευή 5.30μ.μ. - 8.30μ.μ.

Δρ. Τασία Β. Καροκανίδου
Χειρουργός Οδοντίατρος
Δέχεται καθ' εκάστην πλήν Σαββάτου και επί συνεντεύξει
Κ.Παλαμά 9 - Στάση Κλωναρίδου, Πατήσια
☎ 22.31.043 ιατρ. 88.22.818 οικ.

Δρ. Μαρία Τζενάκη
Χειρουργός Οφθαλμίατρος
ΦΑΚΟΙ ΕΠΑΦΗΣ - LASER ΓΙΑ ΤΗ ΜΥΩΠΙΑ
Δέχεται καθημερινά με ραντεβού
ΙΑΤΡΕΙΟ: Αχιλλέως 86 Παλαιό Φάληρο
☎ 98.36.925

Δρ. Γεώργιος Παγόπουλος
Χειρουργός Οδοντίατρος
Δέχεται καθημερινώς εκτός Σαββάτου με ραντεβού
Διευθ.: Πιπίνου 18, στάση Αγγελοπούλου
Τηλ. 88.19.720

Κέντρο Φυσικοθεραπείας και Αποκατάστασης
Γεωργίου Αθ. Γουγούδη
Αποκατάσταση ορθοπεδικών, ρευματολογικών, καρδιο-αναπνευστικών, νευρολογικών παθήσεων
Διευθ. Αφροδίτης 9 & Νηρέως Παλ. Φάληρο
Ραντεβού στα τηλ. 98.48.482 & 20.23.485 οικ.

ΘΩΜΑΣ ΒΙΤΑΛΗΣ
ΜΟΝΩΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ
Υαλοβάμβακας, Armaflex, Ricofon
και άλλα είδη μονώσεως
Κρέοντος 79 - Κολωνός
☎ 51.44.238 - 51.48.592

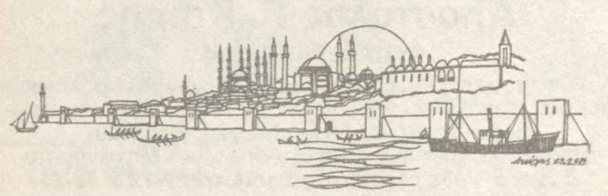

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ
Για την Πόλη, τον Πολίτη, τον πολιτισμό
Εκδότης - Διευθυντής: Μιχάλης Α. Βασιλειάδης
Ακροπόλεως 61, Καλλιθέα 176.75 Τηλ. 95.83.225
Ετήσια συνδρομή 1996: Για την Ελλάδα δρχ.4000
Γιά το εξωτερικό U.S.$ 30.- Γιά Τουρκία ΛΤ.1.000.000
Τεύχη προηγουμένων ετών δρχ. 500 ή $ 3.-
Οι συνδρομές εξωτ. πληρώνονται στην Ελλάδα σε δρχ.
Εμβάσματα - Επιταγές στο όνομα του εκδότη.
Τεχνική επιμέλεια : ΦΩΤΟΣΥΝ ΑΒΕΕ ☎. 36.10.035
Μοντάζ: Θεώνη Νιφλή ☎. 52.29.220
Εκτύπωση: Μ. Αθανασιάδης-Μ. Ανδρίκου☎. 52.53.955
Βιβλιοδεσία: Κ. Καραγιάννη
Επικούρου 20 Αθήνα ☎. 32.17.823
Διεκπεραίωση αποστολής: Π. Καρατζά
Μενελάου 27 Ανω Πετράλωνα☎.34.27.901

BELLE VUE
Patisserie - Confiserie
ΟΤΙ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΣΤΑ ΓΛΥΚΑ
Διεύθ. Αγ. Σοφίας 113 - Ανω Νέα Σμύρνη

TINA TRAVEL
Κρουαζιέρα στη Μαύρη Θάλασσα από 19-29 Οκτωβρίου
(Πειραιάς - Σούδα - Μητηλίνη - Κοστάντζα - Οδησσός -
Γιάλτα - Βάρνα - Θεσσαλονίκη - Πειραιάς)
Τιμές από 195.000 - 235.000
ΤΑΞΙΔΙΑ - ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ
Διεύθ.: ΣΥΝΤΑΓΜΑ - Καρ. Σερβίας 7
Τηλ.: 32.31.362 - 32.25.408

επιγραφες
ARIS
ΤΗΛ. 2012619
ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
ΑΠΛΕΣ - ΖΩΓΡΑΦΙΚΕΣ - ΦΩΤΕΙΝΕΣ
ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΑ ΦΩΤΕΙΝΑ ΦΑΝΑΡΙΑ
ΜΕΤΑΞΟΤΥΠΙΕΣ - ΜΑΚΕΤΕΣ
ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
ΚΩΝΣΤ. ΣΑΒΒΑ 8 - ΠΑΤΗΣΙΑ (ΑΓ. ΛΟΥΚΑΣ) ΤΗΛ: 20.12.619

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΤΑΒΕΡΝΑ
ΑΜΦΙΘΕΑ
Δημήτρης Μαύρος
Ομορφη χαρούμενη ατμόσφαιρα
Εκλεκτά μεζεδάκια από τον γνωστό σας μάγειρα
Γιώργο Χάρη
✓ Κάθε Παρασκευή και Σάββατο βράδυ μουσική, πρόγραμμα με μπουζούκι, κιθάρα και αρμόνιο,
✓ Σαββατοκύριακα και αργίες ανοικτά τα μεσημέρια
✓ Κλειστό κάθε Δευτέρα
Κρατήσεις ☎ 93.34.813
Διευθ. Αχαιών 24 - Αμφιθέα (ύψος Αγ. Κυριακής)

PHILIPS
Το Σήμα...
με την μεγαλύτερη ΔΗΜΟΤΙΚΟΤΗΤΑ
σ' όλο τον κόσμο.
...προσφέρει ανέσεις, σιγουριά και...
όχι προβλήματα!!
ΤΗΛΕΟΡΑΣΕΙΣ, ΒΙΝΤΕΟ,
ΒΙΝΤΕΟΚΑΜΕΡΕΣ, ΣΤΕΡΕΟΦΩΝΙΚΑ,
ΦΟΡΗΤΑ ΘΕΡΜΑΝΤΙΚΑ...
μέχρι ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΣΙΔΕΡΑ, ΜΙΞΕΡ,
ΚΑΦΕΤΙΕΡΕΣ, ΑΝΕΜΙΣΤΗΡΕΣ, ΣΤΙΦΤΕΣ,
ΡΟΛΟΓΙΑ..
* Πάντοτε με την εγγύηση της προηγμένης τεχνολογίας της PHILIPS
ΒΑΣΙΛΗΣ ΓΕΩΡ. ΚΑΣΑΠΟΓΛΟΥ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΠΙΣΚΕΥΩΝ
ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ (ΘΗΣΕΩΣ) 74, ΚΑΛΛΙΘΕΑ 176.76
% 95.60.522, 93.71.160-1-2, 95.80.470
ΤΗΛ. SERVICE 93.71.163 - FAX 95.69.944

Miele
ΓΛΥΦΑΔΑ
ΜΕΤΑΞΑ 41, 1ος ΟΡΟΦΟΣ, ΤΗΛ.: 89.40.922
(ΕΝΑΝΤΙ ΚΛΕΙΣΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟΥ)
ΕΠΙΠΛΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΔΥΤ. ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ Ε.Μ.Π. - ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΗΣ I.D.G.S.A.

RIKA TRAVEL
Σταδίου 10 Ισόγειο Τηλ. 33.11.296-7
ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ
. Παρίσι Ευρωντίσκεϋ 8 ημέρες
Παρίσι-Βερσαλλίες-Barbizon-Fontainebleu-Disneyland
. Παρίσι 6 ημέρες
Λούβρο - Βερσαλλίες - Πύργος Αϊφελ - Ευρωντίσνεϋ
. Σκανδιναβικές πρωτεύουσες 8 ημέρες
Κοπεγχάγη - Οσλο - Στοκχόλμη - Ελσίνκι
. Νέα Υόρκη - Φιλαδέλφεια Βαλτιμόρη 11 ημέρες
Ουάσιγκτον - Ορλάντο - Walt Disney - Μαϊάμι
. 10ήμερος Γύρος Ισπανίας
Μαδρίτη - Τολέδο - Κόρδοβα - Σεβίλλη - Γιβραλτάρ - Γρανάδα - Ελτσε - Αλικάντε - Βαλέντσια - Βαρκελώνη
. Πράγα - Βουδαπέστη - Μπρνο - Μπρατισλάβα - Βιέννη
Αεροπορικό 7ήμερο - Οδικό 13ήμερο
ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΕΣ
1 ημέρα - 3 ημέρες - 4 ημέρες - 7 ημέρες
Διακοπές στην Ελλάδα
Ακτοπλοϊκά Εισιτήρια στην Ελλάδα
Αεροπορικά Εισιτήρια Εσωτερικό - Εξωτερικό

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΡΑΪΤΣΑΝΟΦΣΚΗΣ
ΙΣΤ. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ - ΣΥΝΤΗΡΗΤΗΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΟΙΚ. ΠΑΤΡ. ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΙΚΟΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΜΙΚΡΟΤΕΧΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΛΑΙΟΓΡΑΦΙΩΝ
ΤΗΛ. 96.54.391

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ
ΕΙΡΗΝΗΣ ΙΟΡΔ. ΠΟΙΜΕΝΙΔΗ
εκ Κωνσταντινουπόλεως
Το παλαιότερο Γραφείο Τελετών στο Παλαιό Φάληρο κέρδισε την εμπιστοσύνη σας λόγω της πολυετούς πείρας του και της ανθρώπινης εξυπηρέτησής σας
ΣΑΣ ΠΑΡΕΧΕΙ ΑΡΙΣΤΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ
ΟΛΟ ΤΟ 24ΩΡΟ
Αγ. Αλεξάνδρου 50, Π. Φάληρο
τηλ. γρ. 98.28.800 - 98.14.891 & οικ. 98.33.117

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ
ΑΝΝΑ ΖΕΡΜΠΙΝΗ - ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ
As. Cs. Delaware, U.S.A.
C. Pr. Michigan, U.S.A.
Μεγ. Σπηλαίου 8 - 174.55 ΑΛΙΜΟΣ Τηλ. 98.29.912
Κύπρου 43 - 166.75 ΓΛΥΦΑΔΑ Τηλ. 89.82.661

ταβέρνα
το Ζαφείρι
Ηλίου 19, 166.71 - Καβούρι
Τηλ.: 89.58.603 - 89.53.680

ΤΑΒΕΡΝΑ
ΠΕΤΡΟΣ - ΔΕΣΠΟΙΝΑ
ΠΙΑΝΟ - ΚΙΘΑΡΕΣ - ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Χειμάρας 38 - ΜΟΣΧΑΤΟ Τηλ.: 94.15.485
Τηλ. Οικίας: 94.10.226

SERVICE ΨΥΓΕΙΩΝ
ΕΠΙΣΚΕΥΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ
ΨΥΓΕΙΩΝ & ΣΚΑΦΩΝ
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ
AIRCONDITION
"ΑΡΜΑΝ"
ΜΠΑΚΝΑΝΑ & ΛΕ ΡΟΥΑ 13, ΝΕΟΣ ΚΟΣΜΟΣ - ΑΘΗΝΑ
☎ ΑΥΤΟΜ. ΤΗΛ. 90.13.151
ΚΙΝΗΤΟ ΤΗΛ. 094-335337

ΧΡΗΣΤΟΣ ΙΝΕΠΕΚΟΓΛΟΥ
Αθηνάς 11 Μοναστηράκι Τηλ. 32.19.092
Αλυσοπρίονα Βενζινοκίνητα HOMELITE
Μηχανές Γκαζόν MC CULLOCH
BOSCH - Ηλεκτρικά Εργαλεία
Ερασιτεχνικά Μηχανήματα BLACK & DECKER
Ηλεκτρογεννήτριες - Κομπρεσέρ
Εργαλεία Τεχνιτών PEUGEOT

Τώρα και στο Παλαιό Φάληρο
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ
«ΠΙΣΤΩΦ»
Το γνωστό από την Πόλη, στην Αγία Τριάδα Ταξίμ, Γραφείο Τελετών «Πιστώφ» λειτουργεί και στην Αθήνα.
Θα βρείτε σ' αυτό ό,τι χρειάζεστε και ειλικρινή συμπαράσταση στις δύσκολες ώρες.
Αγ. Βαρβάρας 73 Α - Π. ΦΑΛΗΡΟ
Τηλ. Γραφείου 98.38.801 - 98.28.070 - 88.34.085
Για νύκτα 98.37.785

Απόσπασμα από την έκθεση του Διοικητή της Τραπέζης Ελλάδος κ. Λουκά Παπαδήμα

Σταθερή Νομισματική Πολιτική

Είναι γενικά αποδεκτό ότι η οικονομική ανάπτυξη και η νομισματική σταθερότητα αποτελούν τις βασικές επιδιώξεις της μακροοικονομικής πολιτικής.

Η κεντρική τράπεζα θέτει ως πρωταρχικό της σκοπό τη νομισματική σταθερότητα, όχι διότι υποεκτιμά τη σημασία της ανάπτυξης, αλλά επειδή η νομισματική πολιτική, με τα μέσα που διαθέτει, μπορεί να επηρεάσει αποτελεσματικά και μακροπρόθεσμα μόνο το επίπεδο των τιμών. Η εξασφάλιση νομισματικής σταθερότητας όμως διαμορφώνει μια αναγκαία και ουσιαστική συνθήκη για την οικονομική ανάπτυξη.

Οι αρχές αυτές αποκτούν ιδιαίτερη σημασία στην παρούσα συγκυρία. Οπως προκύπτει από την προηγούμενη ανάλυση των οικονομικών συνθηκών, υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι σημειώνεται επιτάχυνση της οικονομικής δραστηριότητας, η οποία τροφοδοτείται από τη συνεχιζόμενη ανάκαμψη των επενδύσεων, την άνοδο των πραγματικών εισοδημάτων, αλλά και την αισθητή μείωση του κόστους χρηματοδότησης. Παράλληλα, η παρατηρούμενη αναζωπύρωση του πληθωρισμού, αν και οφείλεται εν μέρει σε ειδικούς και έκτακτους παράγοντες, αντανακλά επίσης υποβόσκουσες πληθωριστικές πιέσεις. Ενώ προβλέπεται σταδιακή αποκλιμάκωση του πληθωρισμού στο υπόλοιπο του έτους, υπάρχει αβεβαιότητα τόσο ως προς τον ρυθμό επιβράδυνσης όσο και ως προς τον βαθμό απόκλισης από τον αρχικό στόχο. Είναι επομένως, επιβεβλημένο σε αυτή τη φάση να δοθεί προτεραιότητα στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των πληθωριστικών πιέσεων, ώστε να μην αποκτήσουν μονιμότερο χαρακτήρα, εξέλιξη που θα είχε ιδιαίτερα δυσμενείς συνέπειες για την οικονομία, όχι μόνον άμεσα, με τη συμπίεση των εισοδημάτων, αλλά κυρίως έμμεσα, με την αύξηση του κόστους εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους και τη μείωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων.

Η Τράπεζα της Ελλάδος δεν θα διευκολύνει βεβαίως τις εκδηλωθείσες πληθωριστικές πιέσεις και θα εξακολουθήσει να ασκεί τη νομισματική πολιτική που αρχικά ανακοινώθηκε, η οποία είναι προσανατολισμένη στον στόχο του προγράμματος σύγκλισης για μείωση του πληθωρισμού στο 5% μέχρι τέλους του έτους, παρά το γεγονός ότι, με δεδομένη την εξέλιξη των τιμών στο πρώτο τετράμηνο του 1996, ο στόχος αυτός είναι πλέον ανέφικτος.

Είναι αναγκαίο να επισημανθεί και πάλι, επειδή φαίνεται ότι δεν έχει κατανοηθεί επαρκώς, ότι η νομισματική πολιτική που αποσκοπεί στη σταθερότητα και, ειδικότερα, η πολιτική ουσιαστικά σταθερής συναλλαγματικής ισοτιμίας, για να είναι επιτυχής μεσοπρόθεσμα, απαιτεί ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Η ενίσχυση αυτή μπορεί να προκύψει μόνον εάν το ανά μονάδα κόστος παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών, όπως καθορίζεται από την αμοιβή εργασίας και την παραγωγικότητα, αυξάνεται με ρυθμό βραδύτερο από ό,τι στις ανταγωνίστριες χώρες. Η διατήρηση της εξωτερικής αξίας της δραχμής δεν μπορεί να διασφαλιστεί μεσοπρόθεσμα στηριζόμενη μόνο στα μέσα της νομισματικής πολιτικής. Προϋποθέτει, παράλληλα, διαρθρωτικές προσαρμογές για τη βελτίωση της παραγωγικότητας, καθώς και την άσκηση κατάλληλης πολιτικής στην αγορά εργασίας, η οποία να λαμβάνει υπόψη την ακολουθούμενη συναλλαγματική πολιτική και τις μισθολογικές εξελίξεις στις ανταγωνίστριες χώρες.

Η αποτελεσματική αντιμετώπιση των πληθωριστικών πιέσεων και, γενικότερα, η επιτάχυνση της ονομαστικής σύγκλισης της οικονομίας απαιτούν επίσης την εντατικοποίηση της δημοσιονομικής προσαρμογής. Οι εξελίξεις στο μέτωπο του πληθωρισμού, οι οποίες αναπόφευκτα δυσχεραίνουν την αποκλιμάκωση των επιτοκίων σύμφωνα με τις αρχικές προβλέψεις του προϋπολογισμού, καταδεικνύουν ότι η δημοσιονομική κατάσταση της χώρας είναι ευάλωτη σε διαταραχές που επηρεάζουν τη δαπάνη για τόκους. Συνεπώς υπογραμμίζουν την ανάγκη για ταχύτερη και μεγαλύτερη δημοσιονομική προσαρμογή.

Τα υψηλότερα πρωτογενή πλεονάσματα, που προβλέπονται για τα επόμενα έτη στο πρόγραμμα σύγκλισης, δεν φαίνεται να είναι εφικτά χωρίς την υιοθέτηση μιας πιο ριζοσπαστικής προσέγγισης του δημοσιονομικού προβλήματος της χώρας. Η αξιόλογη πρόοδος που έχει πραγματοποιηθεί ως τώρα και οι σημαντικές θεσμικές ρυθμίσεις που αποσκοπούν στην πληρέστερη σύλληψη της φορολογητέας ύλης αναμένεται ότι θα συμβάλουν ουσιαστικά στην προσπάθεια αύξησης των εσόδων με την αποτελεσματικότερη πάταξη της φοροδιαφυγής. Το μέγεθος όμως του προβλήματος και οι πιθανές πρόσθετες υποχρεώσεις του Δημμοσίου είναι τέτοια που η αντιμετώπισή τους απαιτεί περικοπή των δημόσιων δαπανών σε σχέση με το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, καθώς και περιορισμό της συμμετοχής του κράτους σε επιχειρηματικές δραστηριότητες που τελικά επιβαρύνουν το κοινωνικό σύνολο αντί να αυξάνουν την κοινωνική ευημερία. Η περιστολή των δαπανών και η επιτάχυνση των αποκρατικοποιήσεων πρέπει να αποτελέσουν προτεραιότητες της οικονομικής πολιτικής και ορθώς η Κυβέρνηση κινείται προς αυτή την κατεύθυνση.

Η σημασία της δημοσιονομικής προσαρμογής για τη σταθερότητα αλλά και την ανάπτυξη φαίνεται ότι υποεκτιμάται. Τα δημόσια ελλείμματα και το δημόσιο χρέος αποτελούν μάλλον αφηρημένες έννοιες και δεν κατανοούνται επαρκώς ούτε οι αρνητικές συνέπειες από τη διεύρυνση των ελλειμμάτων ούτε τα οφέλη από τη μείωσή τους. Οι δυσκολίες συμπίεσης των δαπανών και ανόδου των εσόδων συνδέονται επίσης με ανησυχίες για το πολιτικό ή και βραχυπρόθεσμο οικονομικό κόστος που ενδεχομένως προκαλεί η προσαρμογή της απασχόλησης και των εισοδημάτων, λόγω της αναδιοργάνωσης των δημόσιων υπηρεσιών και επιχειρήσεων, της διεύρυνσης της φορολογικής βάσης και του περιορισμού της φοροδιαφυγής. Η δημοσιονομική εξυγίανση όμως προσφέρει πολλάπλα οφέλη που θα εκδηλωθούν όχι μόνο μεσοπρόθεσμα αλλά και άμεσα.

Η ελληνική οικονομία και η οικονομική πολιτική έχουν εμπλακεί σε προσπάθειες σταθεροποίησης που έχουν γίνει κατά διαστήματα την τελευταία δεκαετία. Η συνολική πρόοδος που έχει πραγματοποιηθεί προς τη σταθεροποίηση και τα ορατά οφέλη δεν αναιρούν βεβαίως μια άλλη πραγματικότητα, ότι δηλαδή η μέση ετήσια άνοδος του πραγματικού εθνικού εισοδήματος τα τελευταία δέκα χρόνια ήταν σχετικά περιορισμένη, περίπου 1,5%, και υπολείφθηκε του αντίστοιχου μέσου ρυθμού (4,2%) των Ευρωπαίων εταίρων μας. Είναι επομένως εμφανές ότι κατά την περίοδο αυτή δεν σημειώθηκε πραγματική σύγκλιση προς τις άλλες ευρωπαϊκές οικονομίες. Σήμερα, η οικονομική και η νομισματική πολιτική επιδιώκουν τη συνέχιση της σταθεροποιητικής προσπάθειας και, πιο συγκεκριμένα, την επίτευξη ονομαστικής σύγκλισης στο εναπομένον σύντομο χρονικό διάστημα που προβλέπεται από τη Συνθήκη για τη συμμετοχή της χώρας μας στην οικονομική και νομισματική ένωση το 1999. Η παρατηρούμενη κοινωνική κόπωση και οι αμφιβολίες που υπάρχουν για την ακολουθούμενη πορεία και την αντίστοιχη προοπτική συνδέονται σε μεγάλο βαθμό με την παρατεταμένη χρονική διάρκεια της διαδικασίας προσαρμογής, την ανεπαρκή επίδοση της οικονομίας σε πραγματικούς όρους και το μέγεθος της απαιτούμενης μελλοντικής προσπάθειας. Εύλογα επομένως τίθενται ορισμένα συναφή και κρίσιμα ερωτήματα, που πρέπει να απαντηθούν με ρεαλισμό και ειλικρίνεια, διότι έτσι εξυπηρετείται η λήψη ορθών αποφάσεων και η πραγμάτωση των κοινώς αποδεκτών στόχων. Ενα πρώτο ερώτημα αφορά τον απαιτούμενο χρόνο για την εδραίωση συνθηκών σταθερότητας, καθώς και τις προοπτικές για τη συμμετοχή της χώρας στην οικονομική και νομισματική ένωση το 1999, με την πρώτη ομάδα χωρών.

της Αλκμήνης Διαμαντοπούλου

ΘΕΑΤΡΟ

Επιβίωση και Καλοπλυμένα Χέρια

Μονόπρακτο, έργο εποχής, οι σύζυγοι συνομιλούν στον πληθυντικό, οι ήρωες εκφράζουν τις ενδόμυχες σκέψεις τους μονολογώντας παρουσία των άλλων που δεν τους ακούνε. "**Η υπόθεση της οδού Λουρσίν**", 19ος αιώνας, του Ε. Λαμπίς είναι ένα έργο που παραμένει φρέσκο κι επίκαιρο, όπως μας παρουσιάζεται στο θέατρο **Εμπρός** σε σκηνοθεσία του συμπολίτη μας Τάσου Μπαντή. Ρέει με γοργούς ρυθμούς, χωρίς μακρηγορίες, κι ακροβατεί μεταξύ φάρσας και μιας διάτρητης μπουρζουάζικης ευπρέπειας που με αγωνία προσπαθεί να μαζέψει τα κουρέλια της. Θανάσιμη δηλαδή η απειλή και κυριολεκτώ όταν την αποκαλώ έτσι.

Χαρακτηρίζεται βέβαια κωμωδία και όντως είναι. Αλλά τι κωμωδία; Απ' αυτές που βγάζουν μάτια, μοιράζουν δεξιά κι αριστερά μπηχτές και ίσως γι αυτό παραμένουν διαχρονικές. Ετσι μέσα από ένα "στήσιμο" που παραπέμπει στην ατμόσφαιρα συντηρητισμού του περασμένου αιώνα ο αποδημήσας το 1888 Ευγένιος Λαμπίς μάς στέλνει τα καυτά του χαιρετίσματα, ανύποπτος ίσως για το πόσο επίκαιρο θα παρέμενε σήμερα, εκατό χρόνια μετά, το μήνυμά του πού συνοψίζεται περίπου στο: κοιτάχτε τα χέρια σας να πλένεστε προσεχτικά για να μη μένουν ίχνη. Το πάν είναι καθαρός ο άνθρωπος να δείχνει. Κάπως έτσι.

Τα δύο συνεταιράκια ούτε καν γνωρίζονται. Συμβαίνει νά 'χουν τελειώσει το ίδιο γυμνάσιο, στη γιορτή αποφοίτων του οποίου παρευρέθηκαν για να γίνουν στουπί στο μεθύσι και να μη θυμούνται τι ακριβώς κάνανε απόψε τη νύχτα και πως έτυχε να ξυπνήσουν στο ίδιο κρεβάτι, στο αρχοντικό σπίτι του ενός απ' τους δύο, του πετυχημένου κι ευϋπόληπτου μεγαλοαστού. Που συμβαίνει να ήταν μπουμπούνα στο σχολείο, σε αντίθεση με τον άλλο, βραβευμένο στα λατινικά, που κατάφερε να γίνει αρχιμάγειρας. Κατάπληκτοι βγάζουν μέσα από τις τσέπες τους κάτι κουκούτσια από δαμάσκηνα, κουκούτσια από βύσσινο αλλά και κομμάτια κάρβουνο...

Υπάρχει μια τρύπα μέσα στο μυαλό τους που όσο κι αν το στίβουνε δεν βρίσκουν με τι να γεμίσουν το κενό που δημιουργεί το ερώτημα: τί έγινε μετά τη γιορτή και πού στο καλό βόσκαμε ολόκληρη νύχτα;

Εχουμε βέβαια και τη συμβία που μπαινοβγαίνει και προβληματίζεται με τον πρωινό άγνωστο επισκέπτη, τον δήθεν φίλο του αντρός της που τής τον συστήνει για συμβολαιογράφο κι έχει τα χάλια του καθώς ξεχειλνάει μες από τα ρούχα του, που μοιάζουν δανεικά. Εδώ πρέπει να πως ότι ο Δημήτρης Καταλειφός μόνο κρεμύδι δεν μυρίζει, τέτοιος ξεπαρταλωμένος μάγειρας που μας παρουσιάζεται, λέτσος, πιωμένος και πολλά βαρύς. Απαράμιλλος!

Λοιπόν η συμβία δεν καταλαβαίνει γιατί κάθε λίγο και λιγάκι τους βρίσκει να πλένουν μετά μανίας τα -μαυρισμένα από τα κάρβουνα- χέρια τους. Δεν ξέρει βέβαια με τι τρομάρα την άκουσαν να τους διαβάζει την ώρα του πρωινού, μια είδηση στην εφημερίδα για το "Φόνο στην Οδό Λουρσίν" με θύμα μια νέα γυναίκα.

Η τρύπα στο θολωμένο τους μυαλό γεμίζει με έγκλημα, το στομάχι τους με κρασάκι και λικέρ που καταναλώνουν μετά μανίας για να ηρεμήσουν καθώς τους ζώνουν οι ενοχές. Κυρίως δε από την στιγμή που από μια άλλη τσέπη του ο μάγειρας ανασύρει ένα γοβάκι, ενώ ο ευϋπόληπτος αστός τραβάει και βγάζει μια γυναικεία σκούφια. Ιδού λοιπόν και τα πειστήρια του εγκλήματος, βρε τι πάθαμε, και πώς θα την σκαπουλάρουμε. Σ' αυτό ακριβώς το σημείο ξεμυτίζει το αγρίμι, το καταχωνιασμένο μέσα στον άνθρωπο, που ξυπνά όταν έρχεται πρόσωπο με πρόσωπο με μια κατάσταση που απειλεί την υπόστασή του. Κατ' αρχάς ο εύκολος στόχος: οι υποτιθέμενοι μάρτυρες, που οι ίδιοι νομίζουν ότι υπάρχουν, θα δωροδοκηθούν. Για μιαν υπόληψη ζει ο άνθρωπος σ' αυτόν τον κόσμο...

Αλλά όταν οι φόβοι του μεγαλοαστού ξεπερνάνε τα όρια της υπόληψης, όταν τα γεγονότα, όπως οι δυο τους τα ερμηνεύουν, απειλούν να ξεσκεπάσουν την υποτιθέμενη εγκληματική δράση τους ε, τότε -η εξόντωση των οποιωνδήποτε κτλ. επιβάλλεται. Τόσο απλά. Ενδοιασμοί; Τι λέτε τώρα... Ωσπου ξαφνικά συνειδητοποιούν, από τη δική του σκοπιά ο καθείς, ότι ο μάρτυρας κατηγορίας -είναι ο άλλος! Κι ενώ είναι έτοιμοι να αλληλοσφαχτούν -ναι, βέβαια, γιατί όχι- έρχεται η αποκάλυψη: η εφημερίδα δεν είναι σημερινή! Μια παλιά εφημερίδα που βρήκε και πάσσαρε στα πεταχτά ο υπηρέτης στην κυρία.

Βέβαια ο μεγαλοαστός πρόφτασε να καρυδώσει το γατάκι της μαντάμ: μέσα στο μεθύσι του νόμισε λέει πως στραγγάλισε τον υπηρέτη, μάρτυρα τάχα της εγκληματικής τους πράξης. Παρατραβηγμένο ε; Ναι. Αλλά ενδεικτικό. Μιας κωμωδίας που παραβιάζει πρόθυμα τα όρια της καθωσπρεποσύνης, ρίχνει αδιάκριτες ματιές μες από τ' ανομολόγητα παραθυράκια της ευϋποληψίας και θέτει τον δακτυλον επί τον τύπον των ήλων. Με άλλα λόγια, κι αυτό είναι το βασικό, παραπέμπει: σ' εκείνο το χαίνον σκοτάδι της ανθρώπινης ψυχής που ορμά ακάθεκτο όταν το καμπανάκι της αυτοσυντήρησης δίνει το σήμα - για να επιτελέσει δίχως δισταγμό το ...μοιραίο καθήκον που υπαγορεύει η επιβίωση. Μόνον αυτή μετράει και έτερον ουδέν. Και όλα αυτά λοιπόν μάς τα σούρνει ο μακαρίτης ο Λαμπίς, έτσι στα χωρατά. Με τρόπο και ευγένεια, με το χαμόγελο στα χείλη και μετά μουσικής.

Η μουσική είναι ζωντανή, πιάνο και τσέλο με σαξόφωνο. Συν τραγούδι. Η αραχνοΰφαντη κυρία μεγαλοαστού, η ανάλαφρη και κυματιστή Ράνια Οικονομίδου, ξεπροβοδίζει τους θεατές μ' ένα ρεφρέν που λέει περίπου πως τα καλοπλυμένα χέρια κι η βαριά συνείδηση, "αυτά τα δυο πάνε πακέτο".

Περίτεχνα συσκευασμένος ο κυνισμός τσιγκλάει δεόντως. Σ' ένα έργο απολαυστικό, κομψό και κάθετο, που δίχως πολλές περιστροφές ξεπετάει τη μάσκα του καθωσπρεπισμού...

Ναι. Γιατί έτσι είχαν τα πράγματα μια φορά κι έναν καιρό κι έτσι θα παραμείνουν νυν και αεί - και μην παρεξηγείτε.

Ελύτης ο πενθών τον ήλιον και χαίρων τον θάνατον

του Κώστα Γ.Τσιλιμαντού

Τον πρώτο καιρό που εμφανίστηκε ο Ελύτης κατηγορήθηκε για κατάχρηση αισιοδοξίας. Αργότερα προσέχτηκε καλύτερα, έπαψε να εξετάζεται μονοδιάστατα, η κριτική προχώρησε και στους αντίποδες του φαινομενικά ασκίαστου έργου του, γιατί και ο ίδιος πρώιμα είχε (προ)ειδοποιήσει:

Μάντεψε, κοπίασε, νιώσε:
Απ' την άλλη μεριά είμαι ο ίδιος.

Θα διατυπώσω, λοιπόν, κι εγώ τώρα, κάποιες, ίσως ασήμαντες, σκέψεις μου, που αν θα φανούν, πιθανόν, παρατραβηγμένες, αν δεν ταυτίζονται με το ελύτικο κλίμα, θέλω να πιστεύω πως το πλησιάζουν.

Θα σταθώ ιδιαίτερα στη συλλογή "**Ηλιος ο Πρώτος**" γραμμένη μέσα στα μαύρα χρόνια της γερμανικής κατοχής.

Στην αρχική απορία πολλών: Πώς είναι δυνατόν, την ώρα που όλη η χώρα είναι βυθισμένη σε αξημέρωτη νύχτα με καταδιωγμούς, φυλακίσεις, εκτελέσεις, πείνα και θανατικό, ο Ελύτης να τραγουδά του καλού καιρού τραγούδια, να δημιουργεί ειδυλλιακές σκηνές, ευφρόσυνο κλίμα, αλέγρα διάθεση, ζωή όλο μαγκιά και τσαχπινιά, νιάτα, έρωτα, ομορφιά;

Χαϊμαλί τρελό σαγόνι πεισματάρικο
Παντελονάκι αέρινο...
Μορτάκι του άσπρου σύννεφου.

Σπέρνω στους κάμπους της ζωής
χίλια μπλαβάκια...
Ωραία παιδιά.

Εσπερε φρουρέ για να λάμπεις πλάι
στο ουρανί αεράκι ενός νησιού...
Δεν ξέρω πια τη νύχτα.

κι η Παναγία χαίρεται η Παναγία
χαμογελά.

Ματιά πλατιά όπου ο κόσμος ξαναγίνεται
Ομορφος από την αρχή στα μέτρα της
καρδιάς.

Είπα τον έρωτα την υγεία του ρόδου.

Κι εσύ στα πάνω περιβόλια
Κτήνος της αγριαχλαδιάς
Λιγνό άγουρο αγόρι
Ο ήλιος ανάμεσα στα σκέλια σου
Να παίρνει μυρωδιά
Κι η κοπλέτσα στην αντικρινή στεριά
Να σιγοκαίεται απ' τις ορτανσίες
κλπ. κλπ.

Η ερμηνεία που δόθηκε "**από την άλλη μεριά**" ήταν πως όλα αυτά λέγονται και γράφονται για να ξορκιστεί το κακό με το αντίθετό του και παράλληλα να δοθεί μια ανάσα στον τόπο του θανάτου.

Οι δικές μου σκέψεις θα είναι κάπως διαφορετικές, αλλά απ' την αρχή το τονίζω πως καμιά ερμηνεία δεν έχει την αποκλειστικότητα. Γνωρίζουμε πως την ώρα του δημιουργικού οίστρου μιας μεγάλης ψυχής, κάτω από την πύρινη λάβα του κύματος, υπάρχουν υπόγεια ρεύματα, στρώματα πολλών συστατικών -άγνωρα κι απ' τον ίδιο το δημιουργό- που όταν το κοίτασμα βγει στην επιφάνεια, ψηχθεί και λάβει την οριστική του μορφή, αποτελούν και τις πολλαπλές στρώσεις του έργου. Είναι οι λεγόμενες άδηλες προθέσεις του δημιουργού, που ξεπερνούνε τις συνειδητές. Γι αυτό και μια τέτοιου είδους επιτυχημένη ανάλυση σε βάθος τη χαίρεται ο Ποιητής, γιατί γνωρίζει καλύτερα τον εαυτό του.

Υπόθεση α):

Πώς μπορούν και μοιράζουν γαμπριάτικα κουφέτα οι ρημαγμένοι γονείς του νέου, που τον χτύπησε ξαφνικά το αστροπελέκι του θανάτου;

Πού βρίσκει το κουράγιο η χαροκαμένη μάννα να ντύνει νύφη την ανύπαντρη κόρη της, προτού την παραδώσει του Χάρου;

Εκεί επάνω στη νεκρική κλίνη που γίνεται ο θρήνος, εξιστορούνται οι χάρες του νεκρού, ανακαλούν τις πιο όμορφες στιγμές του κι ακόμη φαντάζονται όσα δεν πρόλαβε να ζήσει και να χαρεί.

Εκεί η μάννα -κι ο ποιητής είναι κατ' εξοχήν θηλυκή ψυχή- μέσα στο θρήνο της, που γίνεται και παρηγοριά της, βρίσκεται μέσα σε μια αλλόφρονη κατάσταση, ανάμεσα στο φυσικό και υπερφυσικό, βλέπει νεκρό και ζωντανό το παιδί της.

Κάπως έτσι, με ανάλογη ψυχική διάθεση, φαντάστηκα τον ποιητή μας να κλαίει τις ηλιόλουστες μέρες μιας ειρηνικής ζωής μόχτου και συγκομιδής, τα χαρούμενα νιάτα, τα ξεστήθωτα αγόρια, τα γυμνά κορίτσια, ανάμεσα στο φαινομενικά αόρατο σκοτάδι και το ορατό φως.

Υπόθεση β):

Μου συμβαίνει να έχω βαθιά εμπειρία από τη μελωδία του ηπειρώτικου μοιρολογιού, του ενόργανου εννοώ. Εκεί έπαψε να υπάρχει σπασμός και κλάμα. Η τέχνη τα μετουσίωσε σε κίνηση ψυχής. Ξεκινάει μια χαμηλών κυμάνσεων βαθύτατα λυγμική μελωδία, υψώνεται σε ένα λυρικό τόξο με διαγραφόμενες καμπύλες, επιστρέφει στη γη λαβωμένο με μια νότα παράπονου για την αδικία της ζωής.

Το μοτίβο επαναλαμβάνεται με μια προοδευτική εξέλιξη, που υποκρύπτει με τη μετουσίωση της μελωδίας ένα χαροποιό πένθος και, κάποτε, έρχεται ώρα που "σπάει" στη βάση του ("κόβεται" στα ηπειρώτικα) και τότε ακούς τα ωχ! και τα οπ! από το συμμουσιαζόμενο (επιτρέψτε μου την έκφραση) κόσμο, γοργά σχηματίζεται χορευτικός κύκλος, ο χορευτής που σέρνει το χορό, χτυπάει με τις παλάμες του τό χώμα (ένας Ανταίος που παίρνει δύναμη από την ίδια γη που τον σκεπάζει: Που θα μου πας Ζωή, θα σ' αρπάξω!) και το μοιρολόι μετασχηματίστηκε σε ρυθμό ζωής, χορευτικό τραγούδι, έξω λύπη, υπάρχει η Ζωή.

Συμπληρωματικά της υπόθεσης β):

Το χαροποιό πένθος για το οποίο μίλησα παραπάνω, η χαρμολύπη, με μια άλλη λέξη, είναι όροι γνωστοί που μας έρχονται κατευθείαν από την εκκλησιαστική μας παράδοση. Είναι η ακραία ώρα της Μεγάλης Εβδομάδας στην ορθόδοξη πίστη μας.

Νηστεία, μαύρα άμφια, φαιές λαμπάδες, θλιμμένη ατμόσφαιρα, κατάνυξη, τραγικότητα θρήνων, ποίησης και μουσικής, αλλά όσο κυλούν οι μέρες, εκεί προς τη Μεγάλη Παρασκευή και προς το Μέγα Σάββατο, σκιρτήματα, άνθη, έξοδος στο ύπαιθρο, ρυθμός, μελωδία, με γοργά βήματα προχωρούν προς το φως, την ανάσταση, τη χαρά.

Επιτρέψτε μου τώρα αυτό το λυτρωτικό κλίμα -ανάλογο βέβαια, όχι όμοιο- να το προσεγγίσουμε και στην αρχαία μας τραγωδία.

Εκεί ο θεατής που ζει συγκλονισμένος τα τραγικά πάθη του ήρωα και την επακόλουθη πτώση του, συγκινημένος βαθιά από την κατά πάντα αξιοπρεπή στάση ενός σπάνιου αντιπροσώπου του είδους του, καθαίρεται, λυτρώνεται ψυχικά και βγαίνει πιο ώριμος έξω από το θέατρο για ν' αντιμετωπίσει τη ζωή με τις αντινομίες της.

Ξέφυγα άραγε από τον αρχικό μου στόχο; Πιθανόν. Θέλω όμως να πιστεύω πως εισδύοντας στο βάθος παρόμοιων καταστάσεων βρίσκομε ένα κοινό σημείο: Το μεταίχμιο ανάμεσα στο θάνατο που μας χτύπησε και στη ζωή που ανάβλυσε μεσ' από τον πόνο, ανάμεσα στο μοιρολόι και στο τραγούδι που έγινε δοξαστικό της ζωής, στο χαροποιό πένθος και την ανάσταση που προοιωνίζεται, στην αμφιλύκη, το πιο βαθύ σκοτάδι της νύχτας και στο λαμπρό φως που ακολουθεί, στον έλεο και το φόβο και την κάθαρση από τα παθήματα.

Ο Ποιητής την οδύνη του σκότους και του θανάτου (*με τι σίδερο, τι αίμα, τι φωτιά χτίζομε...*) τη γεύτηκε κατάμονος. Δρασκέλισε το φοβερό μεταίχμιο και σε μας θέλησε να πει με το τραγούδι του, Ελληνες, ψηλά το κεφάλι. Και με τη δική του γλώσσα:

Είμαστε από καλή γενιά!

Οι ηλιοποτισμένοι στίχοι του βγαίνουν από μια τρισχιλιόχρονη παράδοση ενός τόπου, του ίδιου αυτού τόπου στον οποίο πόνεσαν και μεγαλούργησαν οι μακρινοί μας πρόγονοι, οι βυζαντινοί μας πατέρες, οι Ελληνες των δημοτικών τραγουδιών. Και την παράδοση αυτή την αφομοίωσε με τέτοιο τρόπο ο Ποιητής, ώστε να μη καταλαβαίνομε πως οι στίχοι του τρυγήθηκαν από την άλλη μεριά, του σκοταδιού.

Η Φυγή των Χελιδονιών

του Γεωργίου Ανδρεάδη

Στις 15 Αυγούστου, προγραμμάτισα μια πενθήμερη παραμονή μου, στο μαρτυρικό νησί της Ιμβρου. Ωρες - ώρες, αναλογίζομαι, ότι ίσως ήταν καλύτερα να μην είχα πάει καθόλου εκεί. Οταν δεν γνωρίζεις το κακό, δεν μπορείς και να πονέσεις. Οταν όμως το γνωρίσεις, θέλεις δεν θέλεις, η σκέψη σου περιτριγυρνά γύρω από το κακό αυτό και δεν σ' αφήνει ησυχία.

Αλλοι πάνε σε νησί, γι ανάπαυση και γαλήνη. Εγώ πήγα στην Ιμβρο και αντί για γαλήνη και ανάπαυση, αναστατώθηκα. Μια αναστάτωση, που θα με ακολουθεί για πολύ στα επόμενα βήματα της ζωής. Καλύτερα να μην είχα πάει.

Καλύτερα δεν αισθάνονται όλοι οι Ελληνες επί της γης, που ποτέ τους δεν πήγαν στην Ιμβρο; Αυτοί δεν πήγαν και έχουν την γαλήνη τους. Εγώ πήγα και βρήκα τον ψυχικό μου μπελά.

Αλλά, τί είναι αυτά που λέω; Είμαι στα καλά μου; Δηλαδή να βρω την γαλήνη μου, κλείνοντας μάτια και αφτιά, για ό,τι συμβαίνει γύρω μας; Σαν την στρουθοκάμηλο, να χώσω βαθιά το κεφάλι μου μέσα στην άμμο της άγνοιας και της λήθης; Να μη βλέπω και να μη με βλέπουν; Να μην ακούω και να μη μ' ακούνε;

Να η εύκολη λύση. Αυτή βολεύει πολλούς και δυστυχώς ο Ελληνισμός, έχω την εντύπωση, ότι από καιρό διάλεξε τον δρόμο αυτό. Κουράστηκε, φαίνεται, από τις ταλαιπωρίες και τώρα κλείνει μάτια και αφτιά, να μην ακούει άλλο, να μη γνωρίζει άλλο. Και έτσι βγαίνει από την ευθύνη;

Οχι, δεν μετάνιωσα που πήγα στην Ιμβρο. Και θα ξαναπάω και μια και δυο και χίλιες φορές ακόμη. Θα παρασύρω και συγγενείς και φίλους να έλθουν μαζί. Ολοι πρέπει να πάμε εκεί. Ολος ο Ελληνισμός πρέπει να πάει εκεί, να σκύψει και όχι μόνον να κλάψει, αλλά και να σκεφθεί. Γιατί όλα αυτά; Γιατί τόση παγκόσμια υποκρισία;

Μη σταθούμε όμως πολύ στην παγκόσμια υποκρισία. Εχει και αυτή την ευθύνη της, αλλά δεν πρέπει να σταθούμε για πολύ σ' αυτήν. Στην δική μας υποκρισία και ευθύνη να σταθούμε, ν' αναλογισθούμε και ν' ανησυχήσουμε. Πού πάμε;

Με τόση γαλήνη και εφησυχασμό, φοβούμαι μήπως κάποια μέρα, όλη η πατρίδα μας γίνει μια Ιμβρος. Τότε θα είναι αργά και τα δάκρυά μας άχρηστα. Για να μη γίνουμε τουρίστες στην χώρα μας, όπως κάποτε οι Εβραίοι της Διασποράς, και ερχόμαστε και κλαίμε, κτυπώντας το κεφάλι μας στα τείχη και τα χαλάσματα, που αφήσαμε την χώρα μας σε ξένα χέρια.

Ηταν πάνω από 2000 άνθρωποι, την εβδομάδα εκείνη στην Ιμβρο. Στην απόλυτη πλειοψηφία τους Ιμβριοι, γεννημένοι εκεί, με τα παιδιά τους. Τους παρακολουθούσα που έτρεχαν από χωρίου εις χωρίον και έψαχναν. Τί έψαχναν;

Μεσ' απ' τα χαλάσματα, σαν τα χελιδόνια έψαχναν να βρούνε τις δικές τους χαλασμένες φωλιές. Θυμήθηκα τα παιδικά μου χρόνια. Εναν κακό γείτονα, που κάθε τόσο χαλούσε τις φωλιές των χελιδονιών, γιατί βρώμιζαν την αυλή του.

Τα δύστυχα πτηνά, ερχόντουσαν και αντί για φωλιά, που με κόπο και μόχθο είχαν κτίσει, εύρισκαν μόνον χαλάσματα. Με γοερά τσιβίσματα πόνου και θλίψης, έκαμαν απέλπιδες βόλτες, γύρω από τα χαλάσματα. Οταν συνειδητοποιούσαν, ότι η φωλιά τους δεν υπάρχει πια, έφευγαν. Πολύ με λυπούσε το θέαμα αυτό και στα αφτιά μου ηχεί ακόμη το τσίβισμά τους. Ενα τσίβισμα, που έμελλε να ξανακούσω πάλι στην Ιμβρο. Αυτήν την φορά δεν ήταν τα χελιδόνια. Ηταν οι ίδιοι οι Ιμβριοι, που σαν τα χελιδόνια, έψαχναν στα χαλάσματα τις δικές τους φωλιές. Φωλιές, που κάποιο κακό χέρι θέλησε να καταστρέψει και ν' αφανίσει.

Σαν εκείνα τα χελιδόνια των παιδικών μου χρόνων, έβλεπα τους Ιμβρίους, να τρέχουν στο Κάστρο, στο Γλυκί, στους Αγίους Θεοδώρους, στ' Αγρίδια, το Σχοινούδι και αλλού, ψάχνοντας απελπισμένα για τις φωλιές, που ο καθένας είχε αφήσει εκεί, έρμαιες στο χέρι του κάθε κακού ανθρώπου.

Αχ, οι Αγιοι Θόδωροι, ή όπως το ονόμασαν τώρα "Zeytinlik", δηλαδή Ελαιώνα. Η πινακίδα με μεγάλα γράμματα γράφει "Zeytinlik", αλλά κανείς δεν το βλέπει, κανείς δεν το διαβάζει. Ολοι στρίβουν φωνάζοντας: - *Να οι Αγιοι Θόδωροι!*

Αυτοί όλοι ζουν σ' έκσταση και βρίσκονται στους παλιούς καλούς καιρούς, όταν κατοικούσαν αδελφωμένα και ειρηνικά, όλοι τους πάνω στο νησί.

Η φετεινή γιορτή είχε και μια ιδιαίτερη λαμπρότητα. Δύο άξια τέκνα της Ιμβρου και μάλιστα από το ίδιο χωριό, των Αγίων Θοδώρων, ήταν εκεί μαζί μας: Ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος και ο Αρχιεπίσκοπος Βορείου και Νοτίου Αμερικής Ιάκωβος. Θα πρέπει να υπήρχε λαμπρότητα, αλλά εγώ από την συγκίνηση την πολλή, δεν μπόρεσα τίποτε ν' αντιληφθώ γι αυτήν. Και πώς να μη συγκινηθείς;

Η εκκλησία της Παναγιάς, στους Αγίους Θοδώρους, γεμάτη κόσμο. Ολοι Ιμβριοι. Οπως έμαθα μετά, μόνον δύο άτομα δεν ήταν Ιμβριοι. Εγώ και ο περιφερειακός διευθυντής Δωδεκαννήσου. Στο τέλος έμεινε μόνον ένας μη Ιμβριος. Δεν άντεξα και μέσα στην Παναγιά, στο τέλος φώναξα: "*Παναγιώτατε, από σήμερα θεωρώ εμαυτόν Ιμβριον*".

Στον δεσποτικό Θρόνο ο Πατριάρχης να κάμει μια συγκινητική αναδρομή της ζωής του, από το νησί, μέχρι την ημέρα εκείνη. Και το εκκλησίασμα να κλαίει. Ο Παναγιώτατος να διακόπτει, προς στιγμήν, τον λόγο του και ν' ατενίζει τον θόλο της εκκλησίας, προσπαθώντας ν' ανακτήση δύναμη και να υπερπηδήσει την συγκίνησή του. Πόσες φορές έκαμε αυτές του τίς διακοπές, που ήταν διακοπές μεγαλύτερης και πιο ισχυρής έκφρασης. Τα κατάφερε να τελειώσει τον λόγο του, χωρίς να κλάψει. Οι ηγέτες δεν επιτρέπεται να κλαίνε!

Πιο πάνω, στην αυλή, την γεμάτη λουλούδια, κάθεται η άλλη βιβλική μορφή, ο αρχιεπίσκοπος Αμερικής. Στα πονεμένα μάτια, ζωγραφισμένη η θλίψη, ανάμεικτη με την συγκίνηση, που ο Θεός τον αξίωσε να ξαναβρεθεί στην αυλή του σπιτιού του. Τα λόγια του μετρημένα, βγαίνουν αργά - αργά από το στόμα και ώρες - ώρες είναι σαν να σκοντάφτουν. Δεν σκοντάφτουν τα λόγια, αλλά σκοντάφτει ο ίδιος από υπέρμετρη συγκίνηση. Οι γύρω του δακρυσμένοι. Οι πιο πέρα κρύβονται, για να μπορούν να κλάψουν ελεύθερα, να ξεσπάσουν. Αυτός δεν κλαίει. Οι ηγέτες δεν επιτρέπεται να κλαίνε!

Ενας Θεός γνωρίζει, όταν κάθε βράδυ, ευρισκόμενοι κατ' ιδίαν μόνοι τους, εάν έκλαψαν, και πόσο έκλαψαν. Και για ποιό πράγμα να μην κλάψεις;

Το Σχολειό, στους Αγίους Θόδωρους, στέκεται καμμένο και ερειπωμένο, σαν μάρτυρας του βανδαλισμού. Τέλη 20ού αιώνα, κι ένα κράτος συναινεί στο κάψιμο ενός Σχολείου. Στον αφανισμό ενός πολιτισμού. Δεν έχουν ούτε την πρόνοια να εξαφανίσουν τα ίχνη του εγκλήματος. Το Σχολειό στέκεται εκεί μάρτυρας, του τί έχει γίνει...

Φεύγοντας από το νησί, αισθανόμουν άρρωστος. Οσο το καράβι απομακρυνόταν από την Ιμβρο, τόσο μεγάλωνε μέσα μου η συγκίνηση. Την άλλη ημέρα θ' αναχωρούσαν όλοι οι Ιμβριοι. Θα αποχωρούσαν και οι ιερωμένοι. Ο νους μου πήγε στον Πατριάρχη και στον Αρχιεπίσκοπο. Ο Θεός να τους βοηθήσει, ευχήθηκα, ν' αντέξουν τον χωρισμό τους από την Ιμβρο.

Πέρασαν τέσσερις μήνες από τότε και χειμώνιασε. Κάπου η συγκινησιακή ανάμνηση από την Ιμβρο καταστάλιασε μέσα μου. Ωσπου ξαφνικά και για λίγη ώρα, με την ευκαιρία του Συνεδρίου Αποδήμου Ελληνισμού, συνάντησα τον Γιώργο Αναστασέλη από την Νέα Υόρκη, τον κ. Ανεσον, όπως λέγεται τώρα. Αυτός, όντας στην Ελλάδα επ' ευκαιρία του Συνεδρίου, έκαμε το λάθος να επισκεφθεί την πατρίδα του, την Ιμβρο. Αφωνος, με απλανές ύφος, μας κοίταζε, χωρίς να μπορεί ν' αρθρώσει λέξη. Με μεγάλο κόπο κατάφερε μόνον να ψελλίσει μια λέξη: - **Ερήμωση!**

Αυτός, ήταν το τελευταίο φετεινό χελιδόνι, που κατά λάθος χειμωνιάτικα, πήγε να βρει την χαλασμένη φωλιά του στην Ιμβρο.

Τα βάσανα του Γιουβάνη

του Ε.Κ. Τσο(ν)τσόλη

Δημοσιεύθηκε τον Οκτώβρη του '66 στην "Επιθεώρηση Τέχνης" (Τεύχος 14-2) με το ψευδώνυμο Τάσος Ευαγγέλου.

Είχε δέσει τα χέρια πίσω και πηγαινοέρχονταν στην κάμαρη. Η γυναίκα του ήταν καθισμένη στην πολυθρόνα που έβλεπε από το παράθυρο τον κήπο και το δρόμο με τα πεύκα, που κατέβαινε στη θάλασσα. Διάβαζε το μυθιστόρημα σε μια από τις απογευματινές εφημερίδες.

- Αχ, καλέ... κι αυτοί πάνω στη βάρκα το κόβουνε, ψιθύρισε και κατέβασε την εφημερίδα από τα μάτια της και φάνηκε το πρόσωπό της, παχουλό και στρογγυλό.

Ο άντρας μετάνοιωσε που έστρεψε και την κοίταξε.

- Για το μυθιστόρημα λέω, του αποκρίθηκε αυτή, πρόθυμη ν' αρχίσει την κουβέντα.

- Καλά, καλά, μουρμούρισε ο άντρας, και συνέχισε τον περίπατό του.

Η γυναίκα στεναχωρεμένη δίπλωσε τα χέρια και σήκωσε την εφημερίδα από τα γόνατά της. Αρχισε να διαβάζει την κοινωνική στήλη. Η ματιά της πέρασε ξυστά από τη στήλη κηδειών, γιατί καθώς έλεγε ήταν αλλεργική στην ιδέα του θανάτου. Μετά αφοσιώθηκε στο μικρό διήγημα που μιλούσε για τις "πονεμένες καρδιές". Οταν τέλειωσε αναστέναξε πλημμυρισμένη από συγκίνηση. Ετσι, άφησε τη ματιά της να πλανηθεί έξω από το παράθυρο. Εκεί στον κήπο πρόσεξε τον κηπουρό τον Απελή. Ωρες αναδιπλωμένος πάνω στη γη, τριγύριζε τις τριανταφυλλιές και τα φυντάνια. Αυτό τη διασκέδασε για μια στιγμή. Κατόπι έστρεψε το πρόσωπό της κι αναζήτησε τον άντρα της, που στο μεταξύ είχε περάσει στο διπλανό δωμάτιο.

"Θάναι πάλι ξαπλωμένος σε κείνη τη βρωμοπολυθρόνα και θα κοιμάται με κανένα βιβλίο στο χέρι", συλλογίστηκε. Συγκράτησε όμως και την πίκρα και τη δυσφορία που ζωγραφίστηκε στο πρόσωπό της. Εκανε να σηκωθεί, ξάφνα όμως το μετάνοιωσε. Η ατμόσφαιρα εκεί στη βιβλιοθήκη την έπνιγε. Τέντωσε το λαιμό της και φώναξε.

- Γιουβάνη, τί κάνεις... κοιμάσαι;

Ο Γιουβάνης δεν απάντησε.

- Θες να ψήσω καφέ;

- Και δε φτιάχνεις;

- Παραφάγαμε το μεσημέρι, Γιουβάνη μου, το στομάχι μου είναι πάλι τα χάλια του.

Η γυναίκα σηκώθηκε. Πέρασε το μεγάλο σαλόνι. Από κει στην τραπεζαρία. Διάτρεξε το διάδρομο και έριξε μια ματιά στις κρεββατοκάμαρες. Η πόρτα της βεράντας ήταν ανοιχτή. Ο καιρός είχε γυρίσει στο νοτιά και φυσούσε. Βαρέθηκε ωστόσο να κλείσει τις πόρτες. "Θα το πω στην υπηρέτρια", συλλογίστηκε. Από το δωμάτιο της υπηρεσίας πρόβαλε η Αναστασία.

- Με ζητήσατε, κυρία;

- Ξέχασες την πόρτα της βεράντας ανοιχτή και θα σπάσουν τα τζάμια. Και κάνε έναν κόπο να ψήσεις καφέ στον κύριο.

Ο καφές σερβιρίστηκε σ' ασημένιο δίσκο. Ο Γιουβάνης στο μεταξύ άναψε ένα πούρο "King Edward" δώρο του γαμπρού του από την Ελβετία. Τ' άρωμα κι ο καπνός βάραιναν την ατμόσφαιρα.

- Βρώμισες πάλι τον κόσμο, παραπονέθηκε η γυναίκα κ' έτρεξε ν' ανοίξει το παράθυρο.

Ο Γιουβάνης δεν έδωσε σημασία. Τράβηξε δυο βαθειές ρουφηξιές και φύσηξε σύννεφο τον καπνό. Κατόπι δάγκωσε το πούρο με τα δόντια έχοντας σκαλωμένο τον αντίχειρα τ' αριστερού χεριού στο γιλέκο. Δεν ξέρει πως, μα σ' αυτή τη στάση ξαναβρήκε τον εαυτό του. Ενιωσε μια [illegible] έτσι που σηκώθηκε κι άρχισε να βηματίζει για να τη χαρεί καλύτερα. Αργά, τελετουργικά, μ' ύφος υπεροπτικό.

Η γυναίκα, έτσι καθώς τον είδε πειράχτηκε. Αναψε το πρόσωπό της. "Γερόλυκε, εσύ μια φορά τι ανάγκη έχεις" συλλογίστηκε. Αυτός στάθηκε έτσι κορδωμένος και τετράγωνος και γέμισε το τελλάρο του παράθυρου. Κάτω στον κήπο ο Απελής είχε ρίξει το σακκάκι στις πλάτες κ' έστεκε ακουμπισμένος στο φράχτη από τη μεριά του δρόμου. Κουβέντιαζε με τον Χασάν που έτυχε περαστικός από κει. Είδε ο Γιουβάνης τον Απελή να βγάζει την ταμπακέρα και τον άλλο να τεντώνεται να πάρει τσιγάρο.

- Ορίστε μας, έχουμε και τέτοια, μουρμούρισε. Αρκαντασλίκια.

- Τι συμβαίνει πάλι και μουρμουρίζεις. Ολο μουρμούρα και κακό είσαι τούτο τον καιρό. Μια λέξη της προκοπής δεν άκουσα τόσην ώρα από το στόμα σου.

- Εμένα με βλέπουν και δε σηκώνουν μάτια να με κοιτάξουν οι λεγάμενοι. Κι όμως ως το χτες ακόμα ήμουν ο τσορμπατζής. Τσορμπατζή μου πάνω, τσορμπατζή μου κάτω. Ο λόγος μου δεύτερος δεν γίνονταν. Ολοι τους αλέστα. Τα λεφτά μου βέβαια νάναι καλά. Ελα όμως τώρα που και τα πλούτη μου δεν έχουν πέραση. Το ξέρεις πόσον καιρό τώρα παρακαλάω το φίλο μου τον Ραφέτη τον αστυνόμο. Να κάμει έναν κόπο να πει δυο λόγια στους ψαράδες και τους βαρκάρηδες που έσυραν τις βάρκες μπροστά στη μύτη μας και τις καλαφατίζουν. Δεν είναι κατάσταση αυτή. Ούτε και που έχουμε καμμιά υποχρέωση ν' ακούμε ολημερίς το νταβαντούρι τους και τα βρωμόλογά τους. Ταρσανά τον έχουν καταντήσει τον τόπο. Από τα κατράμια, τα στουπιά, και τις φωτιές που ανάβουν κινδυνεύουμε να καούμε. Οπου νάναι θα στήσουν και τις παράγκες τους και θα μας κουβαληθεί και το γυναικολόγι τους, κι άντε ύστερα να τους διώξεις... Τούδωσα το λοιπόν του Ραφέτη να καταλάβει πως αν κατόρθωνε να τους διώξει θάτανε με το αζημίωτο. Προχτές που τον ξαναρώτησα τι απόγινε με την υπόθεση με κορόιδεψε, ο κερατάς! "Εγώ, μούπε, δεν μπορώ να κάνω τίποτα. Αν επιμένει η αφεντιά σου, δεν έχει παρά να δοκιμάσει". Και γελούσε ο διάολος ανάμεσα από τα δόντια του, κατευχαριστημένος. Βλέπεις τώρα, γυναίκα, σε τί χρόνια φτάσαμε; Αυτός, η εξουσία με το πιστόλι, σου λέει πως δεν μπορεί να κάνει τίποτα και να σταματήσει την αδικία...

- Και τα παιδιά; Αν έρθουν τα παιδιά το καλοκαίρι πού θα κολυμπήσουν; Από το Θεό να το βρούνε, παραπονέθηκε αυτή, κι άρχισε να χτυπιέται.

Ο Γιουβάνης νευρίασε με τη συμπεριφορά της γυναίκας του. Την άφησε ωστόσο και ξαναγύρισε στο παράθυρο. Είδε τον Απελή να κουβεντιάζει με τον Χασάν κ' έχασε την υπομονή του. Τεντώθηκε από το παράθυρο και φώναξε:

- Απελή, ε Απελή!

- Σε φωνάζει τ' αφεντικό, είπε κάτω στον κήπο ο Χασάν.

- Αφεντικό είναι και θα φωνάζει... Τί λέγαμε το λοιπόν;

- Που λες, καρντασίμ, από βραδύς κοίταξα τον ουρανό κ' ετοίμασα τα παραγάδια. Είπα να σου μηνύσω...

- Απελή, Απελή... κουφάθηκες που ο διάολος να σε πάρει! Μωρέ Απελή!

Ο Απελής αποφάσισε ν' αποκριθεί:

- Εδώ είμαι, αφεντικό, στον ορισμό σου.

- Ασε τις κουβέντες και φρόντισε να πλύνεις το αυτοκίνητο. Και βιάσου να τελειώσεις γιατί θα βγω. Κατάλαβες;

Ο Απελής γύρισε στον Χασάν:

- Αφέντης είναι τσιμπούκι καπνίζει. Μα δεν μπορώ να καταλάβω τι μανία τούχει πιάσει μ' αυτό το αυτοκίνητο. Το πρωί, αδερφέ μου, τόκανα λαμπίκο. Από την πόρτα δεν ξεμύτισε και μου λέει να το ξαναπλύνω. Ποτήρι είναι ή αυτοκίνητο; Δεν μπορώ να καταλάβω.

Ο Χασάν έσκασε στα γέλια. Κι ο Απελής ανέβηκε μ' αργά βήματα τις μαρμάρινες σκάλες. Διάσχισε το πλατύσκαλο με τις γλάστρες στα πέτρινα πεζούλια και χάθηκε από την καμάρα που οδηγούσε στην πρόσοψη της βίλλας, και στο γκαράζ.

"Τους βλέπεις, συλλογίστηκε ο Γιουβάνης, σήμερα πια δεν μπορείς να τους μιλήσεις. Ασε τους Χασάνηδες, μα και οι δικοί τόχουνε στην πάνω σκάλα. Οι ξεβράκωτοι! Αλλαξαν βλέπεις οι καιροί. Ασε που με το Κυπριακό έβγαλαν άλλη μόδα. Φεύγουμε, σου λένε. Θα πάμε στην Ελλάδα. Ακούς εκεί, θα πάνε στην Ελλάδα, στην ψωροκώσταινα. Στο διάολο κι ακόμα παρέκει. Κιοτήδες! Πάντε να ψοφήσετε της πείνας".

Αξαφνα τον κυρίεψε ο πανικός κ' η απελπισιά. "Και το βιος μου, ...συλλογίστηκε, έτσι μόνος πώς, θα το κυβερνήσω και θα το διαφεντέψω; Κιοτήδες, πού θ' αφήσετε τις εκκλησιές μας και τα σχολειά μας; Τόση περιουσία, τόσες χιλιάδες εκατομμύρια πού θα τ' αφήσω και θα φύγω; Αχάριστοι!"

Η γυναίκα του, που όλη τούτη την ώρα διάβαζε βουβή τους συλλογισμούς του, δεν κρατήθηκε και σήκωσε τη φωνή της.

- Τόσον καιρό είναι που σου λέω πως είναι ώρα πια να τα ξεκάνουμε και να φύγουμε. Ο κόσμος φεύγει. Αδειάζει η Πόλη. Χτες, καθώς ξέρεις, πέρασε η Σωτηρίου και μας άφησε αντίο. Αδειασε σου λέω το χωριό και συ δε θέλεις να το καταλάβεις.

- Στο διάολο να πάνε όλοι.

- Ετσι είμασταν άλλες χρονιές; Από το Μάρτη έτρεχε ο κόσμος να νοικιάσει τα σπίτια. Στου Αλέκου το καζίνο τέτοιον καιρό δεν εύρισκες τραπέζι αδειανό. Γλέντι, τραγούδι, κακό που γίνονταν!... Αχ, ας όψονται αυτοί που μας κατάντησαν σε τέτοια χάλια. Εκείνος ο Μακάριος τα φταίει όλα. Θέλει να πάρει την Κύπρο. Δεν του φτάνει, καλέ, η Αρχιεπισκοπή; Γιουβάνη, τι κάνεις πάλι εκεί; Κι άλλο πούρο ανάβεις; Ελα και μη στεναχωριέσαι. Εμείς, που λες, έχουμε που να πάμε. Δόξα το Θεό, και να φάμε έχουμε και μεις και τα παιδιά μας. Για θυμήσου πέρσι, εκεί στην Ελβετία. Πόσο θαυμάσια περάσαμε στο Λουγκάνο. Λίμνες, ησυχία, τάξη, καθαριότητα. Κ' οι άνθρωποι τι ευγένεια που την έχουν. Τόπος να ζήσεις, μια φορά. Και τα παιδιά μας! Ο Πιέρ εξαιρετικό παιδί! Πόσο ευτυχισμένη έδειχνε κοντά του η Μαιρούλα μας! Και σένα "παπά" επάνω, "παπά" κάτω! Πόσο χάρηκε με τη "Μερσεντές" που του δώρησες! Θυμήσου, σαν τρελλός δεν έκανε; Πόσο μας αγαπάει ο Πιέρ, το γιαβρί μου!

Την είχε πάρει παροξυσμός. Τα λόγια κατρακυλούσαν σα νερό από το στόμα της. Ο Γιουβάνης ήταν συνηθισμένος σε κάτι παρόμοια παραληρήματα. Το κακό ήταν που σήμερα δεν μπορούσε ν' αδιαφορήσει, έτσι καθώς έκανε τις άλλες φορές που του μιλούσε για ένα σωρό χαζά πράματα.

- Η Μερσεντές, κ' η Ελβετία, είπε ξερά. Κ' η κόρη σου που στραβώθηκε και δεν πήρε κανένα από τα δικά μας παιδιά. Και μας έφερε κείνον τον Φράγκο.

Κάθησε αποκαμωμένος στην πολυθρόνα. Το σαγόνι του κρέμασε παράξενα. Φάνηκε γερασμένος. Εκλεισε τα μάτια κι αναθυμήθηκε το πόσο είχε πλήξει εκεί στην Ελβετία. Πού να πάει; Σε ποιόν να πει μια κουβέντα; Σε ποιόν να κορδωθεί και να καμαρώσει για τα εκατομμύριά του; Ούτε γυρίζουν να σου πουν μια καλημέρα. Τις λίμνες και τα δάση και τα βουνά, τί να τα κάνει; Γελάδα δεν ήταν για να βοσκήσει. Ο γαμπρός του καλό, χρυσό παιδί.. Μονόχνωτος όμως. Οσο τον έβλεπε να περιδιαβαίνει με το βρακί μέσα στο σπίτι τον έπιανε αναγούλα. Κι ας μάλλιασε η γλώσσα της γυναίκας του να του λέει πως δεν ήταν βρακί αυτό που φορούσε, μα το λέγανε "σόρτς". Αυτός όσο θυμάται τις γυμνές ποδάρες του γαμπρού του, μακρυές κι αχαμνές σαν του λέλεκα, γίνεται έξω φρενών. Οχι, δεν ήταν κατάσταση αυτή που θα μπορούσε να την υποφέρει. Είχε χάσει τα νερά του εκεί. Μετρούσε τις μέρες πότε θάρθει η ώρα να φύγουν και να ξαναγυρίσει στο αρχοντικό του. Να δειπνίσει στο τραπέζι του, απ' όπου και του πουλιού το γάλα, που λένε, δεν έλειπε. Να καθήσει με τις ώρες μπροστά στο στρωμένο τραπέζι και να τσιμπολογάει πότε από το ψάρι, πότε από το πλακί και τον παστουρμά, και το χαβιάρι... Να πίνει γουλιά - γουλιά το ρακί και να ευφραίνεται το λαρύγγι του. Να τον παίρνει το μεράκι να τραγουδάει, να ρεύεται και να ευχαριστεί το Θεό, να λέει σιουκιούρ Αλλάχ, που έπλασε τον κόσμο τόσον όμορφο και καλό για να τον χαίρεται ο Γιουβάνης. Να βουτάει με τα μούτρα μέσα στη γλύκα του και να ρουφάει, να ρουφάει αχόρταγος το πετμέζι της Πόλης.

- Τι καλά που είμασταν, είπε ο Γιουβάνης, κ' η φωνή του αντήχησε στο δωμάτιο γιομάτη νοσταλγία.

- Να φύγουμε, Γιουβάνη μου, να φύγουμε. Βαρέθηκα να ζούμε σαν τους κούκους με τούτη την αγωνία. Κι αν στο μεταξύ γίνει και κανένας πόλεμος;

- Υπομονή, γυναίκα, υπομονή. Μην ξεχνάς πως είδαμε και χειρότερες μέρες. Τα Σεπτεμβριανά, τον φόρο περιουσίας, τις είκοσι ηλικίες. Μας στείλανε εξορία και στο Ασκαλέ.

- Ενας λόγος παραπάνω για να φύγουμε, επέμενε αυτή. Και κατόπι τί θα γίνει με τους άλλους; αυτούς, καλέ, που λές, τους "σιαλιστές", που θα μας πάρουν το βιός μας, και θα μας αφήσουν στους τέσσερις δρόμους...

- Οι σοσιαλιστές, τη διόρθωσε αυτός πολύ σοβαρά. Και η Κύπρος που να δώσει ο Θεός να βουλιάξει και να γλυτώσουμε. Τί περιμένουν, λοιπόν, οι Αμερικάνοι και δεν κάνουν απόβαση;"

Σωριάστηκε ακίνητος στην πολυθρόνα. Οι τελευταίες ακτίνες του ήλιου αποσύρονταν αργά από την κάμαρη. Αυτός όμως είχε τα μάτια κλειστά και δεν έβλεπε.

Στο Φτερο

- Πας στην Τουρκία και παρηγοριέσαι.

- Εκεί που έχεις απελπιστεί με την πολιτική και τους πολιτικούς,

- με τον Ακη και το Μάκη, που υπονομεύουν τον Κώστα και το Θόδωρο,

- με το χοντρό, που παρόλο που τού την έφτιαξε του ψηλού, δεν λέει να υπερνικήσει τις ανασφάλειές του,

- με τον "σιδερένιο" που μεταξύ αιμοκάθαρσης και ουΐσκι ασχολείται με τα τού κόμματος

- και ενημερώνεται για τις διεθνείς και εθνικές πολιτικές εξελίξεις,

- βρίσκεσαι στο επίκεντρο του σκυλοκαβγά Τσιλλέρ - Γιλμάζ και βρίσκεις κουράγιο να χαμογελάσεις.

- Δε μιλάμε για παίξε γέλασε.

- Τα "διακοσμητικά" παίρνουν και δίνουν.

- "Κλέφτρα" και "ρουσφετολόγο" την ανεβάζει αυτός,

- "ανίκανο" και "αναξιόπιστο" τον κατεβάζει αυτή!

- Με ρώτησαν Τούρκοι συνάδελφοι δημοσιογράφοι, πως βρίσκω τους δύο συνεταίρους της εξουσίας,

- ήτοι την Τσιλλέρ και τον Γιλμάζ.

- "Κι οι δυο γκαρίζουν γαϊδουρινά" τους λέω,

- κι όταν συνοφρυώνονται με την αγένειά μου, τους εξηγώ:

- Νεόπλουτη κυρία, καλεί τον Μπέρναρ Σώ σε δεξίωση στο μέγαρό της.

- Καλεσμένοι και δύο τενόροι, ειδικά φερμένοι από την Ιταλία, για να εντυπωσιάσουν.

- Στο τέλος της δεξίωσης, η οικοδέσποινα πλησιάζει τον Σώ και ρωτάει αυτάρεσκα:

- Πώς σας φάνηκαν μαιτρ οι τενόροι;

***- Κι οι δύο γκαρίζαν σα γαϊδούρια*, της απαντά αυτός ατάραχος.**

***- Μα τι είναι αυτά που λέτε; Αυτή είναι η γνώμη σας για τους δύο πιο διάσημους καλλιτέχνες της Ευρώπης;* διαμαρτύρεται η κυρία.**

***- Α! Δεν είναι δική μου η γνώμη κυρία μου*, διευκρινίζει ο Σώ.**

- Ενώ τραγουδούσε ο ένας ρώτησα στον άλλο, τι γνώμη έχει για το συνάδελφό του,

- "γκαρίζει σα γαϊδούρι" μου απάντησε αυτός.

- Το ίδιο συνέβη όταν ρώτησα και στον έτερο, τη γνώμη του για τον άλλο.

- "Γκαρίζει σα γαϊδούρι" μου είπε κι αυτός.

- Από πού κι ως πού λοιπόν εγώ, ένας άσχετος, να έχω διαφορετική γνώμη από τους ίδιους;

- Εδώ γέλασαν με την καρδιά τους οι Τούρκοι συνάδελφοι.

- Πράγματι! Από πού κι ως πού εγώ, ένας Ελληνας δημοσιογράφος, να αμφισβητήσω τη γνώμη της πρώην και του νυν πρωθυπουργού της Τουρκίας;

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ - ΒΑΠΤΙΣΗ

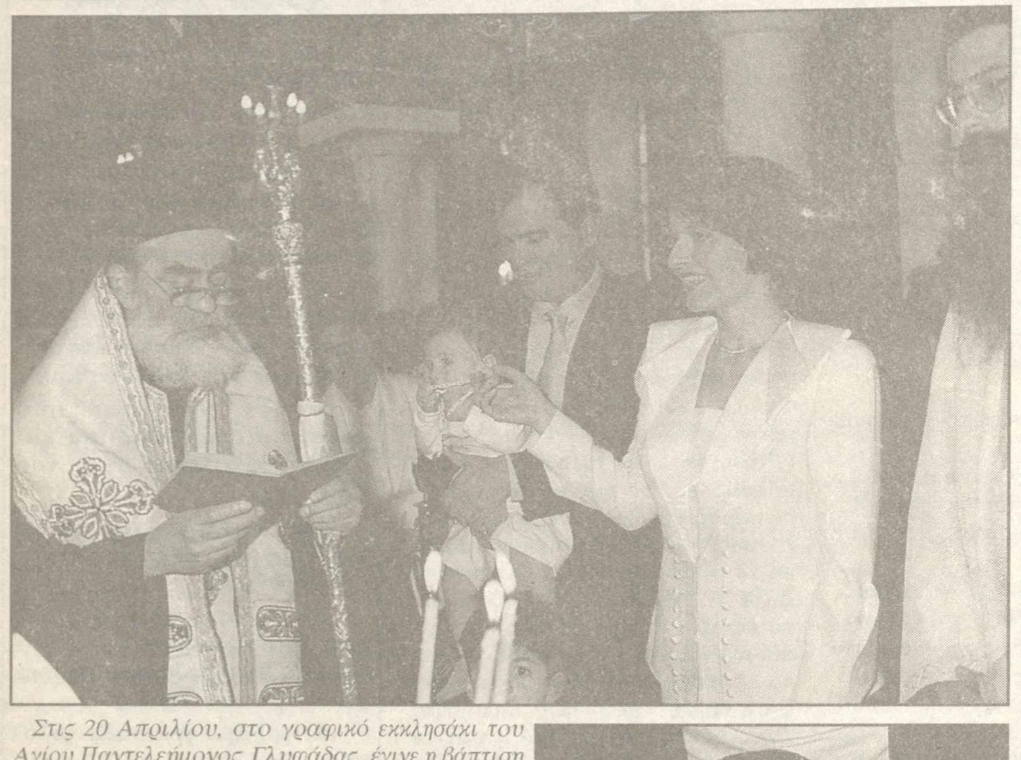

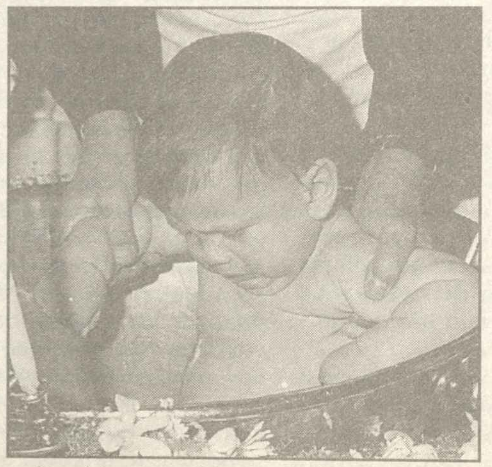

Στις 20 Απριλίου, στο γραφικό εκκλησάκι του Αγίου Παντελεήμονος Γλυφάδας, έγινε η βάπτιση του νεαρού βλαστού της Ζωζώς και του Γιάννη Σουβερμέζογλου. Το νεαρό ζευγάρι τρισευτυχισμένο και πλαισιωμένο από τους γονείς του κα Ελευθερία Σουβερμέζογλου, Βένο και Ολγα Ζαχαριάδη, παρέλαβε το νεοφώτιστο, από τη νονά Ελένη Θεοδωρίδου, η οποία ονόμασε αυτό ***Ευάγγελο***. *Η νονά, είναι κόρη του γνωστού συμπολίτη μας επιχειρηματία Ντίνου Θεοδωρίδη, ο οποίος είναι αδελφός της κας Ολγας Ζαχαριάδη και διευθύνει τις επιχειρήσεις του (ιδρυτής του οίκου NAF - NAF) από το Παρίσι όπου είναι εγκατεστημένος.*

Το μυστήριο που τέλεσε ο Μητροπολίτης Ν. Σμύρνης Αγαθάγγελος, παρακολούθησε πλήθος συγγενών και φίλων του ζεύγους και αργότερα παρακάθησαν όλοι στην δεξίωση που δόθηκε στον πολυτελέστατο χώρο του Γκολφ Γλυφάδας.

Τα παιδιά διασκέδασαν με την ψυχή τους σε ιδιαίτερη αίθουσα που είχε διαμορφωθεί καταλλήλως, με ανοικτό μπουφέ, παιχνίδια και κλόουν.

Στο νεοφώτιστο Ευάγγελο, ευχόμαστε βίον ανθόσπαρτο και σε όλη την οικογένεια ευτυχία και χαρά.

Β.Μ.

Επιτυχία του συμπολίτη μας Νίκου Χατζόπουλου

Με ιδιαίτερη χαρά πληροφορήθηκε η «Ε» και ο εκδότης της, τη σπάνια επιτυχία του ευέλπιδος νέου Νίκου, γιού των φίλων Γιώργου και Ολγας Χατζοπούλου, ο οποίος μετά την απόκτηση του πτυχίου Τοπογράφου Μηχανικού, κατόρθωσε να εισέλθη κατόπιν κατατακτηρίων εξετάσεων, στη μία από τις τρεις συνολικά θέσεις που υπήρχαν για φοίτηση στο τμήμα μηχανολόγων μηχανικών του Ε.Μ.Π. Θέσεις για τις οποίες οι υποψήφιοι υπερέβαιναν τους 30.

Ο εύελπις συμπολίτης μας, κατόρθωσε στο συντομότερο δυνατό χρόνο να συμπληρώσει τις σπουδές του και να γίνει κάτοχος και του δευτέρου αυτού διπλώματος.

Εδώ ισχύει η ρήση "το μήλο κάτω από τη μηλιά", μια και ο πατέρας του, μετά τις σπουδές του στο "Robert College" του Βοσπόρου, σε χρόνο ρεκόρ είχε ολοκληρώσει τις μεταπτυχιακές του σπουδές στο Priston Univercity των Η.Π.Α.

Ας προσθέσουμε ότι ο νεαρός Νίκος, κατετάγη δεύτερος μεταξύ των φετεινών αποφοίτων της Σχολής του.

Η "Ε" και ο εκδότης της που αισθάνεται ιδιαίτερα συγκινημένος με την επιτυχία του γιου του αδελφικού φίλου και παλαιού συνεργάτη στις πολιτιστικές δραστηριότητες που ανέπτυσσαν στη γενέτειρα, κ. Γεωργίου Χατζοπούλου, εύχεται στον νεαρό Νίκο και εις ανώτερα και συγχαίρει τους ευτυχείς γονείς.

ΙΝΤΕΡΚΕΜ - ΕΛΛΑΣ
Α.Β.Ε.Ε.
Εύχεται στους φίλους, πελάτες και συνεργάτες της
ΚΑΛΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ
ΔΙΕΥΘ. ΣΥΓΓΡΟΥ 232 - ΚΑΛΛΙΘΕΑ 176.72 ΤΗΛ. 95.99.813

ΚΕΜΠΑΠΤΣΙΔΙΚΟ
3 ΑΣΤΕΡΙΑ
Ανακαίνιση της κουζίνας με τον νέο Ανατολίτη μάστορά μας.
Ασυναγώνιστη φυσική νοστιμιά στη γεύση, δίχως παραπλανητικά καρυκεύματα.
Διατηρούμε πάντα τα σκήπτρα στη γεύση και την περιποίηση και σας προτείνουμε ανεπιφύλακτα τα διάφορα κεμπάπ και τους εκλεκτούς Πολίτικους μεζέδες. Την πίτα Καισαρίας με παστουρμά και από γλυκά το μοναδικό γνήσιο κιουνεφέ. Νέα σπεσιαλιτέ μας το Πολίτικο κοκορέτσι, καθημερινά.
Ανοιχτά κάθε μέρα. Κυριακές και το μεσημέρι
Διευθ.: Πλαστήρα 77 και Μέλητος 7. Νέα Σμύρνη Τηλ. 93.58.134

Ταβέρνα - Ουζερί
Η ΧΑΛΚΗ
Μεγάλη ποικιλία λαχταριστών Πολίτικων μεζέδων
Δεξιωθείτε σε μας τους καλεσμένους σας
και θα σας συγχαρούν για την επιλογή σας.
Η περιποίηση και οι τιμές μας θα σας καταπλήξουν
Ξενοφώντος 28, Γλυφάδα Τηλ. 96.34.920 - 96.00.622

Patisserie
riviera
Η γλυκιά ανάμνηση απ' την Πόλη
Διεύθυνση: Τρίτωνος 119 - Παλαιό Φάληρο - Τηλ. 98.26.670
Ιωάννου Μεταξά 21 - Γλυφάδα - Τηλ. 89.42.719
Εντός εμπορικού κέντρου GALLERIA

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

Από τον Κώστα Γ. Τσιλιμαντό

γγελου Τερζάκη

«ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΤΡΑΓΙΚΗ ΜΟΥΣΑ»

Δοκίμιο
Δεύτερη έκδοση
Οι Εκδόσεις των Φίλων

Ε. Ν. Πλατής

«Η ΤΡΑΓΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΤΗΣ ΑΝΟΔΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΚΜΗΣ»

Δοκίμιο
Γρηγόρης Εκδόσεις

Από καλή συγκυρία ήρθαν ταυτό- ονα στα χέρια μου τα δυό παρα- νω βιβλία και επειδή έχουν νό θέμα τους το άνθος του αίου Λόγου, την τραγωδία, σκέ- ηκα να τα παρουσιάσω παράλλη- α.

Και οι δυο συγγραφείς, τόσο ο καρίτης Αγγελος Τερζάκης με το θύ στοχασμό του, όσο και ο κ. Ε.Ν. Πλατής με τον άρτιο φιλολο- κό εξοπλισμό του, έρχονται να ταθέσουν τη ζεστή μαρτυρία ους στό είδος του αττικού λόγου, ου πολλά "**και λέγει, και κρύπτει, αι σημαίνει**". Εδώ, λόγω χώρου, α σταθούμε μόνο σε ένα κεφάλαιο, ην τραγωδία "**Οιδίπους Τύραν- ος**", που εξετάζεται και από τους ο, και μάλιστα ο κ. Πλατής, που εται χρονολογικά, ασκεί και ανά- ογη κριτική στα πορίσματα του Τερζάκη.

Ξεκινούμε κανονικά από τον Τερ- ζάκη που προηγείται. Προκαταβο- λικά δηλώνω, πως ό,τι ακολουθεί ίναι λόγος αυτούσιος και των δυο γγραφέων, μόνο που για λόγους ικονομίας έχει πολλές φορές ντμηθεί και, κάπου, δεν ακο- ουθείται η σειρά που έχει στα βλία τους.

Ελεύθερη βούληση, ενεργητικός ρόλος είναι αναγκαίες προϋποθέ- εις, ανεξάρτητα από τις ειδικές νθήκες που περιβάλλουν τον ρωα. Υπερφυσική παρέμβαση, αμε- κίνητη ειμαρμένη έρχονται σε τερη μοίρα (σ.15).

Το έργο δεν είναι η εικονογράφη- η ενός χρησμού. Ο Θεός προλέγει, εν καταδικάζει, ο ποιητής θέλησε ο μοχλό της δράσης του τη βού- ηση του ήρωα (σ.17).

Αν ο "**Οιδίπους Τύραννος**" μας ει τον τύπο της τραγωδίας του πρωμένου, τότε η Τραγωδία είναι η πανηγυρική αναίρεση της ς, είναι η αναπαράσταση του ποδισμού (σ.59).

Τι νόημα έχει ένας κόσμος, όπου ουμε έναν άνθρωπο εξαιρετικό αλεύει με το αναπόδραστο; 63).

Αλλο πρόγνωση κι άλλο προκα- ισμός. Ο Θεός προλέγει τι θα ει επειδή εγώ θα το πράξω. Ο ς με ξέρει, και δε γελιέται, γιατί ι Θεός. Εγώ πάλι δεν αλλάζω, τί είμαι εγώ, έχω ταυτότητα, ρία, ζωή, φυσιογνωμία. Εγώ ρίζω. Ο χρησμός γνωρίζει. 6).

τον τραγικό ήρωα μέσα στην τη του, στην ήττα του, στο μαρ- ιό του, η τραγική αξιοπρέπεια εται θεμέλιο για το αίσθημα ενός λείου (σ.32). Στον τραγικό μια μόνο δυνατότητα έχει ο ς: να ολοκληρώσει τον εαυτό ε δικό του κίνδυνο, να στραγ- το ποτήρι του πεπρωμένου ως τέλος. Τραγικό πνεύμα λέγεται που βάζει την αξιοπρέπεια τερα από την ελπίδα. (σ.34).

ία και αποχρών λόγος του τος είναι το δέος. Η άγνοια Οιδίποδα δεν κάνει το ανοσιούργημα λιγότερο φοβερό: Η αιμομιξία ειδικά φαίνεται να είναι μια από τις πρώτες απαγορεύσεις που θεμελίωσε την πολιτισμένη κοινωνία. Για την αρχαία μεταφυσική συνείδηση το μόλυσμα είναι πάντα μόλυσμα, κάτι σαν κληρονομικό στίγμα (σ.79).

Ολόκληρο το έργο δονείται από θρησκευτικότητα. Εχει συντελεστεί ένα μίασμα, η επικήρυξη του φονιά του Λαΐου γίνεται σε καθαρά ιερατική γλώσσα, είναι απαγγελία αναθέματος από το ιερό βήμα (σ.64).

Το τραγικό είναι αντινομία που αναταράζει ως τα έγκατα κάποια τάξη πραγμάτων απροσδιόριστη, αλλά αυτόχρημα συστατική του κόσμου. Στο βαθύ τούτο στρώμα, το πέρα από την Ηθική, φυσικό και ηθικό συγχέονται. Δε βρισκόμαστε στο επίπεδο της κωδικοποιημένης Ηθικής (σ.56).

Ο τραγικός ήρωας είναι φορέας των εγκάτων από δυνάμεις, δαιμόνια, μεταφυσικά τέρατα (σ.46).

Το πρόσωπο με το προσωπείο έχει γενικότητα, είναι σύμβολο, δεν είναι άτομο με ταυτότητα κοινωνική. Στη μορφή του Οιδίποδα (Ηλέκτρας, Αντιγόνης, Φιλοκτήτη) επιζούσε κάτι από το ιερό τέρας, το πρωτόγονο τοτέμ, που συσπείρωνε γύρω του πατριές (σ.45).

Μέσα από το σύνολο, ξεχωρίζουν μερικά άτομα με θλιβερό προνόμιο, σημαδεμένα στο μέτωπο, και που κάνουν αισθητή και στους άλλους τη μοίρα του είδους, όχι μια μοίρα ατομική του α' ή του β' τραγικά εκλεκτού (σ.86).

Η μοίρα του τραγικού ήρωα διευρύνεται, γίνεται περίπτωση συμβολικά αντιπροσωπευτική (σ.87), όχι μοίρα του Οιδίποδα (ή του Ορέστη) αλλά του ανθρώπου (σ.88).

(Μοίρα = η φυσική νομοτέλεια. Το αίνιγμα της ζωής. Γεννιόμαστε, πεθαίνουμε, ξέρουμε πως η ζωή μας έχει τέλος, είμαστε υποκείμενοι στο φυσικό και τον ηθικό πόνο κλπ).

Η όραση του Τειρεσία (αυτή η μέρα θα σε γεννήσει και θα σε καταστρέψει) ήταν το υπέρλογο φως του Απόλλωνα, αυτή αποδείχτηκε επικρατέστερη από τη διορατικότητα του Οιδίποδα, του λύτη των αινιγμάτων (σ.92).

Συνοπτικά ο Τερζάκης μας λέει:

Ο "**Οιδίπους τύραννος**" δεν είναι τραγωδία της μοίρας.

Ο Οιδίπους δεν αντιπροσωπεύει το άτομο, αλλά το είδος άνθρωπος.

Το μεγαλύτερο φως δεν είναι η λύση του αινίγματος της Σφίγγας. Είναι τα χρησμικά λόγια του Τειρεσία, που τον κατευθύνει ο Απόλλωνας. Από αυτά τα λόγια φέγγει ένα άλλο φως. Αλλου είδους. Φωτίζει και σκοτώνει. Ο Τερζάκης το θεωρεί υπέρλογο φως.

Πλατής

Βαθμοί τραγικότητας:

α) Η θνητότητά μας (σ.23), β) οι κακοτυχίες μας (σ.25), γ) η τραγικότητα της εκλογής (σ.29), δ) η τραγικότητα από ύβρη (σ.37). Συνέπεια της ύβρης η άτη (=διανοητική τύφλωση), επακολουθεί η τίσις (=καταστροφή είτε από το μεταφυσικό χώρο, είτε με άμεση επέμβαση του θείου (σ.39).

Ο Οιδίπους διαπράττει την ύβρη της διάνοιας. Ο Οιδίπους μετά το χρησμό που πήρε, όφειλε "να βάλει στον εαυτό του από δω και μπρος δυο απαράβατους κανόνες. Ποτέ να μη σκοτώσει άντρα μεγαλύτερό του και ποτέ να μη παντρευτεί μητέρα μεγαλύτερή του" (γνώμη του Philip Vellacott). Είχε λοιπόν σκοτώσει ήδη -μιαν ίσως ημέρα μετά τη φωνή του Θεού- τέσσερις ανθρώπους, από τους οποίους ο ένας τουλάχιστον ήταν στην ηλικία που όφειλε να αποφεύγει οπωσδήποτε (σ.77).

Από τη στιγμή αυτή ένας άλλος Οιδίπους, αλωμένος από τη διάνοια διαλογίζεται. "Δεν θα ζήσω με τον τρόμο αυτής της ελάχιστης και λογικά μη συνυπολογιστέας πιθανότητας. Θα την παραμερίσω... Ο Θεός με το χρησμό του θέλησε να με προφυλάξει. Με το να μένω μακρυά από τους γονείς μου (Κόρινθος) είμαι εντάξει με το χρησμό. Εκείνα που άκουσα στο συμπόσιο της Κορίνθου πως είμαι νόθος γιος του Πόλυβου και της Μερόπης, ήταν ανοησία μεθυσμένου..." Και προχωρεί προς τη Θήβα (σ.79).

Οπως είχε προκηρυχθεί του προσφέρουν τη χήρα του σκοτωμένου και μαζί της το θρόνο. Η ηλικία (της Ιοκάστης) δεν απέκλειε να ήταν αληθινή του μητέρα. Ο Οιδίπους αυτή την ελάχιστη πιθανότητα, όπως και πρώτα την αποκρούει, χάρη στην απώθηση που κάνει, πεπεισμένος ότι μητέρα του είναι η Μερόπη.

Υπάρχει και ένα τρίτο θέμα ακόμη. Ο ένας από τους υπηρέτες του Λάιου που σώθηκε, είχε πει πως είχαν σκοτώσει το βασιλιά ληστές. Υπήρχε λοιπόν και πάλι μια πιθανότητα να είχε σκοτώσει αυτός το βασιλιά και άντρα της Ιοκάστης. Μίασμα θα ήταν και αυτό, να πάρει τη γυναίκα του θύματός του. Και αυτή τη σκέψη την απωθεί (σ.80).

Ο Οιδίπους είχε παίξει εκεί όπου ένας μόνον ήταν ο μαύρος λαχνός (σ.93).

Ο Οιδίπους είναι άνθρωπος αληθινός. Γιαυτό και μέσα στο φοβερό κλυδωνισμό της τραγικής του ενοχής από την ύβρη της διάνοιάς του, αξιώνεται να διατηρήσει ως το τέλος και την τραγική ευψυχία του και μάλιστα να την κορυφώσει: Ν' αναγνωρίσει τίμια την αλήθεια της φριχτής ενοχής του και ακόμη -εδώ συντελείται η κορύφωση- όχι μόνο να δεχτεί την προκαθορισμένη (από τον ίδιο) ποινή, αλλά και να δώσει αυτόβουλος συμπληρωματική, ασύγκριτα πιο φοβερή στον εαυτό του (σ.94).

Δεν είπε: "Ναι φταίω που αψήφισα μια τέτοια, φοβερή ασφαλώς πιθανότητα. Αλλά ήταν ελάχιστη, ώστε και η ενοχή μου είναι ελάχιστη, ως αναφερόμενη σ' ένα ελάχιστο μέρος του όλου κακού..." Ετσι δεν απολογούνται οι μικρής ψυχής πολιτικοί οι υπαίτιοι μεγάλης καταστροφής της πατρίδας τους; Ετσι όμως δεν απολογείται εκείνος που έδωσε την επάξια τιμωρία στον εαυτό του (σ.95).

Αναγνωρίζουμε τον Οιδίποδα ένοχο, ανακουφιζόμαστε που βγήκε στο φως η ενοχή του και που με τήν τιμωρία του πραγματώθηκε η κάθαρση. Λυπούμαστε τον άνθρωπο... θαυμάζουμε τον ήρωα (σ.98).

Ουαί στην υπερτροφία της λογικής, μας λέει τώρα το οιδιπόδειο πνεύμα. Αυτό είναι το υπερχρονικό μήνυμα (σ.99).

Τερζάκης και Πλατής συμφωνούν ότι:

Ο "Οιδίπους Τύραννος" δεν είναι τραγωδία πεπρωμένου. Δεν απορούμε, δεν αγανακτούμε, δεν επαναστατούμε, γιατί συμβαίνουν όλα αυτά.

Η ενοχή του Οιδίποδα δεν είναι κληρονομική -πράγμα που μας προσανατολίζει στην ιουδαιο-χριστιανική διδασκαλία του προπατορικού αμαρτήματος. Ο Οιδίπους του Σοφοκλή δεν παρουσιάζεται πουθενά μέσα στο έργο βεβαρημένος κληρονομικά, που σημαίνει ότι ο Σοφοκλής επίτηδες απάλειψε το στοιχείο αυτό.

Διαφωνία Πλατή

Με την ερμηνεία του Τερζάκη μπορεί να βρίσκουμε τον άνθρωπο γενικά, αλλά δε βλέπουμε -ή έστω ελάχιστα βλέπουμε τον Οιδίποδα. Το αρχαίο θέατρο είναι θέατρο μορφών -όχι ποτέ συμβόλων (σ.131).

Στην τραγωδία του Σοφοκλή ζούμε το συγκεκριμένο δράμα του Οιδίποδα, αυτού του συγκεκριμένου προσώπου που βλέπουμε και ακούμε απέναντί μας -και με κανένα τρόπο το δράμα του ανθρώπου γενικά. Αναφορικά ο Οιδίπους δε θα ήταν τραγωδία "μίμησης πράξεως" αλλά μάλλον παράσταση ενός πάθους συμβολικού, κάτι σαν θρησκευτικό μυστήριο... (σ.132).

Ο Τερζάκης το υπέρλογο φως το αποσυνδέει από την εγκόσμια πραγματικότητα και το νοεί ως ένα φως εκστάσεως αποκαλυπτικό μιας μεταφυσικής διάστασης... έτσι εννοημένο δε λειτουργεί ως παράγοντας που με την αλλόκοσμή του έκλαμψη κατακλύζει και καθαιρεί το δράμα (σ.133).

Αυτή είναι η βασική διαφορά του κ. Πλατή με τον Τερζάκη.

Εμείς στεκόμαστε με σεβασμό και στις δυο ερμηνευτικές απόψεις, και οι δυο παρέχουν ερείσματα έγκυρα, αποκλίνουμε όμως προς την κριτική που άσκησε ο κ. Πλατής, η οποία φαίνεται να διεκδικεί περισσότερα δικαιώματα στην αλήθεια.

Πάντως η τραγωδία δεν είναι ποτέ μονοσήμαντο είδος. Μοιάζει εκείνου του ρωμαϊκού θεού, του Ιανού, που σου δείχνει και διαφορετική όψη, ανάλογα με τη γωνία από την οποία θα τον κοιτάξεις.

Τελειώνοντας θέλω να υπογραμμίσω όμως ότι βγήκα συγκλονισμένος από την όλη ανάγνωση του βιβλίου του Τερζάκη, ο οποίος, πάντοτε μέσα από τους χώρους της τραγικής τέχνης, τόσο της αρχαίας, όσο και της ελισαβετιανής, εισέδυσε ίσαμε τα σκοτεινά βάθη των ριζών αυτού του τραγικού πλάσματος με τα υψηλά πεπρωμένα, που πρωταγωνιστεί στο σκηνικό βίο. Διαπίστωσε ή έθεσε ο ίδιος εκείνα τα πυρακτωμένα υπαρξιακά και μεταφυσικά προβλήματα που προκαλούν δέος και ίλιγγο και οι απαντήσεις, όπου μπόρεσε να δώσει, έρχονται από την πλευρά του αίματος αυτού του αξεδίψαστου για ελευθερία και έρωτα συγγραφέα.

* * *

Γάιος Σουητώνιος

«Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΚΑΙΣΑΡΩΝ»2 ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Παρασκήνιο

Το δεύτερο βιβλίο της σειράς των Καισάρων που εκδίδει ο Οίκος Παρασκήνιο, αφορά τον Οκταβιανό -τον λένε και Οκτάβιο- που αργότερα (το 27π.Χ) έλαβε και το προσωνύμιο Αύγουστος (=σεβαστός).

Η μετάφραση ανήκει στον κ. Περικλή Ροδάκη, ενώ η πολύ καλή εισαγωγή και επιμέλεια οφείλεται στον επίκουρο καθηγητή της Λατινικής Φιλολογίας στο Παν/μιο της Θεσσαλονίκης κ. Λεωνίδα Τρομάρα.

Ο Οκταβιανός γεννήθηκε το 63π.Χ., τεσσάρων χρονών ορφάνεψε, είκοσι χρονών έγινε ύπατος, στα εικοσιένα του κληρονόμησε το αξίωμα του Ιούλιου Καίσαρα (44π.Χ.) και ανέλαβε τη διοίκηση της αχανούς τότε Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

Αρχηγός της β' τριανδρίας (43π.Χ), στην αρχή με τη συνεργασία του Μάρκου Αντώνιου και του Λέπιδου, στη συνέχεια επί δώδεκα και πλέον έτη μαζί με τον Αντώνιο -αυτοκτονεί μαζί με την Κλεοπάτρα το 30π.Χ. μετά την ήττα του στό Ακτιο, για να μη πέσει στα χέρια του Αύγουστου- και τέλος για σαράντα τέσσερα ακόμη χρόνια μόνος του (-14μ.Χ.).

Ο Σουητώνιος μας αναφέρει το ιστορικό της οικογένειας του Οκταβιανού.

Η μάννα του Ατια ήταν αδερφή του Ιουλίου Καίσαρα κι επειδή ο μικρός Οκταβιανός ορφάνεψε, ανδρώθηκε δίπλα στο θείο του, ο οποίος τον υιοθέτησε και στη διαθήκη του τόν κατέστησε γενικό κληρονόμο. Η ζωή ως εκ τούτου του Αυγούστου είναι συνυφασμένη με την ιστορία του Ρωμαϊκού Κράτους.

Στο έργο του αυτό ο Σουητώνιος καλύπτει ευρύ πεδίο της ζωής του Οκταβιανού και είναι πληρέστερος, νομίζω, από ό,τι στη βιογραφία του Καίσαρα. Αν δεν έχομε μια πλήρη βιογραφία κατά τα σύγχρονα δεδομένα του όρου -πράγμα του ο κ. Ροδάκης το έχει τονίσει για το Σουητώνιο στον πρώτο τόμο- όμως έχομε τη ζωή ενός ηγέτη, δημόσια και ιδιωτική, με τόσες λεπτομέρειες και τέτοια δράση, στο σημείο που να μπορούμε να ονομάσουμε το έργο "βίος και πολιτεία" του Αυγούστου.

Μαθαίνουμε για τις συνήθειές του, τις καθημερινές ασχολίες του, τις ιδιαιτερότητές του χαρακτήρα του, τις φοβίες και δεισιδαιμονίες του, τη μόρφωση που έλαβε, την επίδοσή του στις τέχνες και τα γράμματα, τη γνώμη του λαού του γι αυτόν.

Μαθαίνουμε, στο δημόσιο βίο του, για τη διοίκηση που εφάρμοσε, το νομοθετικό έργο που εγκατέλιπε, τη συμπεριφορά του στό στράτευμα, την οικονομική πολιτική του, τις πολεμικές επιχειρήσεις του, τις χώρες που κατέκτησε, ο Σουητώνιος ακόμη κάνει λόγο για τις τελετές και τα δημόσια θεάματα.

Αν ο Αλέξανδρος ονομάστηκε γιος του Αμμωνα-Δία, δεν παρέλειψε και ο Αύγουστος να ονομαστεί γιος του Απόλλωνα. Πάνω από έξι σελίδες του μεταφρασμένου κειμένου του Σουητώνιου καλύπτουν τέρατα και σημεία γύρω από το πρόσωπο του Αυγούστου. Κάπως έτσι πλάθονται οι μύθοι για τους ανθρώπους που θέλουν να παίξουν στα χέρια τους τή μοίρα των λαών, για να πιστεύει στη θεϊκή τους προέλευση ο απαίδευτος κόσμος.

Και λίγη γεύση από Σουητώνιο:

«Εκείνο τον καιρό (30π.Χ) έβγαλε τη σαρκοφάγο με το σώμα του Μεγάλου Αλεξάνδρου από το μνήμα του στήν Αλεξάνδρεια (το ξέρει αυτό η κυρία Σουβαλτζή;) και αφού παρατήρησε προσεκτικά τα χαρακτηριστικά του (άρα ήταν ταριχευμένος), έδειξε το σεβασμό του στεφανώνοντας το κεφάλι με ένα χρυσό διάδημα και σκορπίζοντας πάνω του λουλούδια...

»Ο Αύγουστος έκανε το βασίλειο της Αιγύπτου Ρωμαϊκή επαρχία...

»Για να διαιωνίσει τη δόξα της νίκης του ίδρυσε πολύ κοντά στο Ακτιο μια πόλη και την ονόμασε Νικόπολη (ελληνική ονομασία έδωσε, Ελληνες, τ' ακούτε;) και όρισε εκεί αγώνες κάθε πέντε χρόνια (σ.32-33).

»Συνεχώς ανέφερε ελληνικές παροιμίες όπως: "σπεύδε βραδέως" ή το" ασφαλής γαρ εστ' αμείνων ή θρασύς στρατηλάτης" και το λατινικό "γίνεται γρήγορα εκείνο που γίνεται καλά" (σ.39).

»Ονόμασε το Σεξτίλιο μήνα "Αύγουστο" παρότι ο ίδιος είχε γεννηθεί το Σεπτέμβριο, γιατί ήταν στη διάρκεια του Σεξτίλιου που είχε κερδίσει την πρώτη του υπατεία και τις πιο αποφασιστικές νίκες του (σ.46).

»Θεωρούσε ντροπή και προσβολή, όταν τον αποκαλούσαν "κύριε" (προσφώνηση δούλου προς αφέντη), (σ.67).

»Καθένας από τους συμμάχους βασιλιάδες, που έχαιραν της φιλίας του Αυγούστου, ίδρυσε στα πλαίσια της επικράτειάς του μια πόλη με το όνομα "Καισάρεια (σ.73).

»Την τελευταία μέρα της ζωής του ...κάλεσε τους φίλους του και τους ρώτησε αν έπαιξε αρκετά πειστικά το ρόλο του στην κωμωδία της ζωής προσθέτοντας μάλιστα την εξής κατακλείδα (ελληνικά):

»Επειδή δε πάνυ καλώς πέπαισται (επειδή όλα τα παίξαμε πολύ καλά), δότε κρότον (=χειροκροτήστε) και πάντες ημάς μετά χαράς προπέμψατε (σ.109)».

Εκθεση Φωτογραφίας του Δημήτρη Παλαβίδη

Το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων και το Πνευματικό Κέντρο Κωνσταντινουπολιτών διοργάνωσαν έκθεση φωτογραφίας, με έργα του γνωστού συμπολίτη μας φωτογράφου κ. Δημητρίου Παλαβίδη με θέμα, «Βυζαντινή Ρωμιοσύνη».

Τα εγκαίνια έγιναν, με κάθε επισημότητα και αθρόα προσέλευση κόσμου, την Τρίτη 21 Μαΐου 1996 και ώρα 7.30 στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων.

Οι φωτογραφείς που εκτέθηκαν, ήταν από τα Βυζαντινά Μνημεία της Κωνσταντινούπολης και της Μ. Ασίας, Καππαδοκίας, Πόντου, Ικονίου κλπ.

Η "Ε" συγχαίρει τον καλλιτέχνη - φωτογράφος κ. Δημήτριο Παλαβίδη και αναμένει εκθέσεις και με άλλα έργα του, αξιόλογα πάντοτε, που αφορούν διαφορετικές ενότητες.

ΠΟΙΗΣΗ

Η Ελλάδα

Ερωτικός οίστρος δελφινιών
οι εξαίσιες καμπύλες.
Αχός Ποσειδώνιας άρπας
ο μαΐστρος.
Κάλεσμα αρετής και τόλμης
η απεραντοσύνη.
Το γαλανόλευκο υπερχειλίζει
Η Ελλάδα

Ευάγγελος Τσο(ν)τσόλης

ΨΑΡΟΤΑΒΕΡΝΑ
«Ο ΘΥΜΙΟΣ»
ψάρια - κρέας - ποικιλίες
όλα της ώρας και στα κάρβουνα
Οι διακοπές δεν προσφέρονται για κουζίνες και μαγειρέματα. Η σωστή και συμφέρουσα λύση για όταν θα τρώτε έξω.
ΜΑΝΤΡΑΚΙΑ ΕΡΜΙΟΝΗΣ - ΤΗΛ. (0754) 31617

ΣΠΟΥΔΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ
ΙΔΡΥΤΡΙΑ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΟΛΓΑ
ΜΑΡΑΝΟΥ - ΧΑΡΤΜΑΝ
(απο το 1975)
Απόφοιτος Κεντρικού
Πτυχιούχος Πανεπιστημίου Αθηνών
μετεκπαιδευθείσα στο εξωτερικό
Από το 1975 στην Αγ. Παρασκευή
1. ΑΓ. ΙΩΑΝΝΟΥ 23 Β ΤΗΛ. 60.10.682
2. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ 16 ΤΗΛ. 63.99.526
ΤΩΡΑ... και στα Βριλήσσια

Camiceria
LOUIS DARAUD
ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΟΥΔΑΡΟΣ
Υποκατάστημα Βιοτεχνίας Υποκαμίσων
Η άριστη ποιότητα σε άμεσο συνδυασμό με προσιτές τιμές. Υποκάμισα, Πιζάμες, Πλεκτά, Γραβάτες, Κάλτσες, Ζώνες.
Με τα πιο σύγχρονα σχέδια που ικανοποιούν και τους πιο απαιτητικούς πελάτες.
«Ειδικό Τμήμα για επί μέτρου παραγγελίες και επιδιορθώσεις υποκαμίσων. - Αλλαγή κολλάρων, μανσετών κ.τ.λ.-»
ΤΡΙΤΩΝΟΣ 44 & ΑΓ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΠΑΛΑΙΟ ΦΑΛΗΡΟ ΤΗΛ.: 98.15.415

ΠΕΝΘΗ

Μετά βαθυτάτης θλίψεως αγγέλλομεν τον θάνατον της προσφιλούς και λατρευτής ημών μητρός, γιαγιάς, θείας, συμπεθέρας και συγγενούς

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ Κ.
ΕΥΘΥΜΙΑΔΟΥ

που επήλθε την 19ην Απριλίου.

Η νεκρώσιμος ακολουθία αυτής, εψάλη την 21ην Απριλίου 1996 και ώρα 13.00 εν τω Νεκροταφειακώ Ναώ της Θείας Μεταμορφώσεως Σισλή, στην Κων/πολη.

Τα τεθλιμμένα τέκνα: +Οικ. Ιωάννης Ευθυμιάδης μετά της συζύγου του Θεοδώρας, Αθανάσιος Ευθυμιάδης μετά της συζύ-γου του Νίκης (εν Αθήναις),

Τα τεθλιμμένα εγγόνια: Κώστας, Δέσποινα, Ρίτα και Μηνάς Ευθυμιάδης.

Ο τεθλιμμένος ανηψιός: +Πρωτοπρ. Γρηγόριος Νάκος μετά της συζύγου του πρεσβυτέρας Δροσής και του υιού των Πέτρου (εν Αθήναις).

Οι τεθλιμμένοι συμπέθεροι: Μηνάς και Αννα Βλασιάδου (εν Αθήναις).

Τα τεθλιμμένα ανήψια: Ελευθερία Νάσκα μετά του συζύγου της Σταύρου και του τέκνου των Αναστασίου (εν Καναδά), Γεώργιος Ευθυμιάδης μετά του υιού του Ηλία, (εν Καναδά), ο τεθλιμμένος ανηψιός Βασίλειος Ευθυμιάδης μετά της συζύγου του Μαρίας και του τέκνου των Αλεξάνδρου (εν Αθήναις) και οι λοιποί ενταύθα και εν τω εξωτερικώ συγγενείς.

× × ×

Με μεγάλη λύπη αγγέλλουμε τον θάνατο της αξιολάτρευτης γιαγιάς, προγιαγιάς και θείας

ΑΝΝΑΣ Γ.
ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Η κηδεία και ταφή της ετελέσθησαν στην Τροιζήνα του Πόρου στις 24 Μαΐου 1996.

Το 40νθήμερο Μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως της ψυχής της θα τελεσθεί στις 30 Ιουνίου στην Bethesda της Maryland Η.Π.Α.

Τα παιδιά της:

Βασίλειος (Μένος) και Ρέα Ασημακοπούλου, Νικόλαος και Μπριγκίττα Ασημακοπούλου μετά των τέκνων και εγγονών των, εν Αμερική.

× × ×

Α.Σ. ΠΕΡΑ

Πέρασε ένας χρόνος από την ημέρα που η αγαπημένη φίλη και συνεργάτιδά μας

Πάτρα Μ. Κετσελίδου

έφυγε για πάντα από κοντά μας.

Στην μνήμη της επισκεφθήκαμε το Π.Ι.Κ.Π.Α Πεντέλης και προσφέραμε στα παιδάκια: Μία υδρόγειο σφαίρα, τέσσερις μπάλλες του μπάσκετ, τέσσερα ζεύγη παπούτσια (προσφορά Ι. Κεσκίνογλου) δώδεκα ολόσωμα φορμάκια για μωρά, εκατό σετ σορτσάκια - μπλουζάκια μακώ, ενενήντα έξι κουτάκια Κόκα κόλα και εκατόν οκτώ χυμούς Αμίτα.

Στην προσπάθειά μας αυτή μάς βοήθησαν χρηματικώς και μας συνόδεψαν οι κυρίες Ματούλα Ασημιάδου, Λούλα Δεδέσκη, Ντ. Αναστασιάδου, Μάρω Τακβοριάν, Αντ. Μικελιάν και ο σύζυγος της Πάτρας, Μιχ. Κετσελίδης, αντιπρόεδρος του Συλλόγου μας.

Επίσης οι κυρίες Μαίρη Καρακάση και Βάσω Κετσελίδη βοήθησαν με χρηματικά ποσά.

Η χαρά που είδαμε στα μάτια των παιδιών και η ευγνωμοσύνη που εξέφρασαν οι προϊστάμενες κ. Πετρίδου και κ. Δεληγιάννη μας συγκίνησαν πολύ και μας έκαναν να σκεφθούμε ότι θάταν πολύ ωραίο αυτή η προσπάθεια να επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο.

Το Τμήμα κυριών
του Αθλητικού
Συλλόγου Πέρα.

Α.Σ. ΠΕΡΑ

Στην ίδια πάντα εποχή που συνηθίζουμε εδώ και 12 χρόνια να διοργανώνουμε την εξωτερική μας εκδρομή, τηρώντας με σεβασμό τους άγραφους κανόνες μεταξύ των Κωνσταντινουπολίτικων Σωματείων, έτσι και φέτος ετοιμάσαμε την εκδρομή στην

ΑΠΩ ΑΝΑΤΟΛΗ 25/10 4.11.96
ΜΠΑΝΓΚΟΚ - ΠΟΥΚΕΤ -ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ

Σας προσφέρουμε:

* Αεροπορικά εισιτήρια Αθήνα - Μπανγκόκ - Πουκέτ - Σιγκαπούρη - Μπανγκόκ - Αθήνα με την THAI

* Ξενοδοχεία Α' ανωτέρας κατηγορίας

* Πλούσιο μπουφέ και ένα γεύμα κάθε μέρα

* Εκδρομές με τρένο και ποταμόπλοιο στην Γέφυρα του Ποταμού ΚΒΑΪ, στην πρωτεύουσα του Βασιλείου του ΣΙΑΜ, Αϊουτάπα, στη Μεγάλη Πλωτή Αγορά, στο νησί Σεντόζα, στην Σιγκαπούρη και τον γύρο του νησιού Πουκέτ

* Ξεναγήσεις όπως το πρόγραμμα με τοπικό ξεναγό

* Αρχηγό γνώστη της περιοχής

* Μεταφορές με κλιματιζόμενα πούλμαν στα μαγαζιά - κέντρα αγορών της Μπανγκόκ και της Σιγκαπούρης

* Φολκλορικό βράδυ στην Μπανγκόκ

* ΦΠΑ και Ασφάλεια Ταξιδιού

* Αχθοφορικά αποσκευής ανά ταξιδιώτη.

Περισσότερες πληροφορίες: 98.48.435 Α.Σ. ΠΕΡΑ πρωί και απόγευμα, 98.25.019 κ. Αγιάνογλου, 98.37,607 κα Μακρίδου και 98.19.922 κα Χριστοφορίδου.

30 χρόνια προσφορά δροσιάς
ΚΛΙΜΑΤΙΣΤΙΚΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ
AUTOCLIMA® Lagias
ΙΩΑΚΕΙΜ Σ. ΛΑΓΙΑΣ Α.Ε.
Λεωφ. Αμφιθέας 85, 175 64 Π. Φάληρο, Τηλ.: 9832053 - 9848468, Fax: 9817878
ΔΡΟΣΙΑ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ!

Ο ΟΙΚΟΣ
ΧΑΡΗΣ
Είδη γάμου και βαφτίσεως
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 31 & ΑΜΕΡΙΚΗΣ * 1ος όροφος
ΤΗΛ. 36.36.302 - 36.11.967

ΡΩΜΑΝΟΣΟΓΛΟΥ
ΠΑΝΤΕΛΗΣ
✓ ΑΛΟΥΜΙΝΟΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ,
✓ ΣΙΔΗΡΟΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ,
✓ ΠΑΤΑΡΙΑ.
✓ ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ ΣΥΝΑΦΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ
ΤΗΛ. 95.24.060

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΙΣΣΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΕΣ
Είμαστε αποκλειστικοί αντιπρόσωποι στα τραπεζομάντηλα που δεν φθείρονται και δεν λεκιάζουν. Τα γνωστά σε όλους DERTSIZ.
Ποικιλία χρωμάτων, ροτόντες, τετράγωνα, μακρόστενα.
Τιμές καταπληκτικές.
Για να τα προμηθευτείτε: Τηλ: 72.10.834, 10 π.μ.- 2.00 μ.μ. 093 - 432.640 κ. Απο.
Στέλλονται και με αντικαταβολή.
Ζητούνται ντίλερς για λεκανοπέδιο και επαρχία.
ΦΙΛΙΑ Ε.Π.Ε.
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ - ΕΞΑΓΩΓΕΣ
Βασ. Σοφίας 73, 116.21 Αθήνα
Τηλ./Fax: (01) 72.10.834 Fax (01) 86.19.643

γεύση
palet
στη
ζαχαροπλαστική
Διευθ. Θουκυδίδου 50, Καλαμάκι.
Τηλ. 98.28.154

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΑ ΜΕ ΤΟ ΣΤΕΦΑΝΟ

Οι Σχέσεις μας με τους Τούρκους από την Εποχή του Προφήτη Μωάμεθ έως την Αλωση της Πόλης

του Στέφανου Α. Λεκαβάλλα

Ετος μετά Χριστόν 629. Ο Μεγάλος αυτοκράτορας και λιάς του Βυζαντίου κλειος ο Α' έχει κατα- ώσει τους Πέρσες. Εχει ει από τα χέρια τους τον ιο Σταυρό, που πάνω του ρτύρησε ο Θεάνθρωπος, ρού τον φέρνει πρώτα ι προσκύνημα στη Βασι- ουσα μετά με τιμές και με άλη συνοδεία τον μεταφέ- ο ίδιος ο αυτοκράτορας, λουθώντας τον ίδιο μο που πορεύτηκε ο ούς, και τον στήνει πάλι ν αρχική του θέση στον ρθά, στα Ιεροσόλυμα.

τες είναι που που πρω- ρεται το μαντάτο για ιου νέο προφήτη. Μωά- ι τ όνομά του. Διδάσκει ούργια πίστη. "Ενας ο ς, λέγει, κι ένας ο αληθι- ς προφήτης του, Αυτός, ο άμεθ". Οσο για τον ιό Σωτήρα, μεγάθυμα ι παραδέχεται σαν ένα ι στους πολλούς προφή-

ούτος ο προφήτης όμως αι αλλιώτικος από τους ους. Σκληρός και ανοι- ρων απέναντι στους ούς του βρίσκεται στον ιποδα ακριβώς του ιστατου Ιησού που και ι την ώρα ακόμη του ρικού του μαρτυρίου θα εκείνο το ανεπανάληπτο: ερ άφες αυτοίς, ου γαρ ι τι ποιούσι"...

ταν οι συντοπίτες του, οι ρεϊσίτες, τον αναγκάζουν φύγει μαζί με τους ούς του από τη Μέκκα να εγκατασταθεί στη ίνα, τούτος ευθύς μόλις ινταχθεί τους κηρύσσει "Ιερό Πόλεμο". Η πρώτη ρια μάχη του Μωάμεθ, η του Μπαντρ, τελειώ- ε άγρια σφαγή του στρα- ων Κορεϊσιτών.

τρέπει τους πιστούς στον πόλεμο φωνάζο- ς "πολεμάτε χωρίς να οσατε τίποτε. Ο παρά- ς βρίσκεται στη σκιά σπαθιών". Κι ακόμη ι λέει: "Μια νύχτα που ει κρατώντας το όπλο ι για 2 μήνες νηστεία οσευχή".

Εβραίοι της Μεδίνα ρίζονται με τους Κορε- ς ενάντια στους ς του Ισλάμ. Για να τιμωρήσει, ο Μωάμεθ, αλώνει τα οχυρά τους ς αναγκάζει να παρα- ν. Υστερα δίνει εντολή αλέσουν τους αιχμα- ς. Κάθεται στην άκρη ανταχιού και παρακο- ι τους δήμιους που φαλίζουν τους Εβραί-

Εβραία ποιήτρια Ασμά τ Μερβάν που είχε ι στίχους κατά του μ, θανατώνεται μια μπροστά στα παιδιά το πιο μικρό κοιμό- ην αγκαλιά της. Και ο ιαπού Αφάκ, 120 χρό- ρώνει με τη ζωή του στίχους που έφτιαξε ης νέας μουσουλμανι- ιστείας...

ωτικος όμως από ιλλους προφήτες είναι ν τομέα της σαρκικής ς δεν απέχει καθόλου την, δεν είναι διόλου ς, όπως οι προφή- οι άγιοι της ορθόδο- στιανικής μας πίστης. πολύ, ο Μωάμεθ, μπαίνει στη δούλεψη μιας πολύ πλούσιας και όμορφης χήρας, της Χαντίτζα. Τούτη, που είναι κατά 15 χρόνια μεγαλύτερή του, θα ερωτευθεί τον νεαρό Μωάμεθ και θα τονε παντρευτεί. Τού εξασφαλίζει έτσι μιαν άνετη ζωή και τον απαιτούμενο χρόνο να ασχοληθεί με τις προσωπικές του επιθυμίες. Να ικανοποιήσει την τάση του για μόνωση και στοχασμό. Στέκεται δίπλα του, γλυκειά σύνευνος και παρηγορήτρα στους πρώτους χρόνους των διωγμών του από τους Κορεϊσίτες. Και είναι αυτή που πρώτη ασπάζεται τη νέα θρησκεία που διαδίδει ο άντρας της ... Λένε πως της μένει πιστός μέχρι την ημέρα του θανάτου της. Αμέσως όμως μετά αισθάνεται την ανάγκη να ξαναπαντρευτεί. Διαλέγει την Αϊσσά, κόρη του πιστού ομοϊδεάτη του Αμπού Μπάκρ. Αυτή όμως είναι μόλις 7 ετών. Την παντρεύεται 2 χρόνια αργότερα, όταν η Αϊσσά κλείνει τα 9 της. Στο μεταξύ, στα δύο αυτά χρόνια της αναμονής, ο Μωάμεθ παντρεύεται μιαν άλλη χήρα, την Σαβντά.

Σιγά-σιγά οι γυναίκες του γίνονται δώδεκα, ολόκληρο χαρέμι, που τις παντρεύεται άλλες από αγάπη κι άλλες για πολιτικούς λόγους. Και κοντά σ' αυτές, τις νόμιμες, είναι και οι παλλακίδες, ωραίες σκλάβες που τού τις προσφέρουν σαν δώρο ή αιχμαλωτισμένες στον πόλεμο. Ακόμη εδώ, για να τονίσω τον έντονο ερωτισμό του Μωάμεθ, θα πρέπει ν' αναφέρω την περίπτωση της Ζεϊνάπ, μιας πανέμορφης κοπέλας, που είναι όμως παντρεμένη με τον θετό γιό του Μωάμεθ Ζαΐντ Μπεν Χαρίτσα. Είναι τόσον έντονη η επιθυμία του Μωάμεθ να την αποκτήσει, όταν κάποια μέρα μπαίνοντας ξαφνικά στο σπίτι της τή βλέπει χωρίς πέπλο, ώστε ο Ζαΐντ αναγκάζεται, την ανάγκη φιλοτιμία ποιούμενος, να χωρίσει τη γυναίκα του για να αφήσει το δρόμο ελεύθερο στον προφήτη. Το στενό του περιβάλλον λέει, αλλά ο Αλλάχ είναι σε θέση να ξεύρει καλύτερα, πως ο Μωάμεθ είναι προικισμένος με τη δύναμη 30 αντρών! Και πως κάποια φορά μέσα σ' ένα εικοσιτετράωρο έκανε έρωτα και με τις 12 γυναίκες του, τη μιαν ύστερα από την άλλη...

Οσον όμως τα χρόνια περνούν τα σύννεφα μεγαλώνουν και μαυρίζουν πάνω από την Αραβία. Ο Μωάμεθ πεθαίνει το 632. Οι αντικαταστάτες του, κινημένοι κι από τις αφόρητες συνθήκες ζωής που επικρατούν, πέφτουν με ορμή πάνω στην Περσία και το Βυζάντιο. Ο Ηράκλειος έχει γεράσει πια και δεν μπορεί να ηγηθεί στο στράτευμά του. Οι στρατηγοί του δεν καταφέρνουν ν' αναχαιτήσουν τον νέον εχθρό της αυτοκρατορίας. Ο Ζωοποιός Σταυρός μεταφέρεται πάλι, για λόγους ασφαλείας όμως τούτη τη φορά, από τα Ιεροσόλυμα στην Κωνσταντίνου Πόλη.

Οι μωαμεθανικές κατακτήσεις του έβδομου αιώνα στερούν τη Βυζαντινήν αυτοκρατορία από τις ανατολικές και νότιες επαρχίες της και συντελούν στο να χάσει τη θέση που κάτεχε ως τότε σαν το πιο δυναμικό κράτος του κόσμου. Επειδή όμως ουδέν κακόν αμιγές καλού, μπορεί να ειπωθεί ότι οι μεγάλες αυτές απώλειες των Βυζαντινών στάθηκαν, έμμεσα, ευνοϊκές, γιατί πια οι πληθυσμοί των εδαφών που έμειναν υπό την Βυζαντινήν εξουσία με την ομοιογένεια της γλώσσας και της θρησκείας τους αποτελούν μια συμπαγή εθνική μάζα.

Περί το 674 μ.Χ. για πρώτη φορά οι Μωαμεθανοί επιχειρούν με το στόλο τους να πολιορκήσουν την Κωνσταντίνου Πόλη. Αποτυχαίνουν όμως γιατί ο δραστήριος αυτοκράτοτας του Βυζαντίου Κωνσταντίνος Δ' ο Πωγωνάτος, της δυναστείας των Ηρακλειδών, γνωρίζει πως να ετοιμάζει την Πόλη για την απαραίτητη άμυνα κι ακόμη γιατί ένα καινούργιο όπλο των Βυζαντινών, το υγρό πυρ, προξενεί τεράστιες καταστροφές στον εχθρικό στόλο.

Το 717μ.Χ., επί βασιλείας Λέοντος του Γ' του Ισαύρου, οι Μωαμεθανοί επιχειρούν ξανά να πολιορκήσουν την Βασιλεύουσα από την ξηρά μαζί και από τη θάλασσα με έναν ισχυρότατο στόλο που τον αποτελούν 1800 πλοία διαφόρων τύπων. Ο Αυτοκράτορας δείχνει, τις λαμπρές στρατιωτικές του ικανότητες και την ιδιοφυΐα του προετοιμάζοντας για την πολιορκία τη Θεοφύλακτο μ' έναν εξαιρετικό πράγματι τρόπο. Για μιαν ακόμη φορά η κατάλληλη χρήση του "υγρού πυρός" προκαλεί τρομερές ζημιές στους οπαδούς του Μωάμεθ ενώ η πείνα και το εξαιρετικά τρομερό κρύο του χειμώνα του 717-718 συμπληρώνουν την τελική ήττα του μουσουλμανικού στρατού. Για πρώτη φορά σε τούτη την πολιορκία γίνεται και η χρήση της αλυσσίδας που κλείνει τον δρόμο στον Κεράτιο Κόλπο. Οι ιστορικοί αποδίδουν πολύ μεγάλη σημασία σ' αυτή την αποτυχία των Μωαμεθανών να καταλάβουν την Κωνσταντίνου Πόλη. Με την πετυχημένη αντίστασή του, λένε, ο Λέων ο Γ' έσωσε όχι μόνο τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία και τον χριστιανικό κόσμο της Ανατολής αλλά και όλον τον πολιτισμό της Δυτικής Ευρώπης. Τον αποκαλούν Μιλτιάδη του Μεσαιωνικού Ελληνισμού και το 718 "έτος οικουμενικό" γιατί αν ο Κωνσταντίνος ο Δ' σταματά τους Μωαμεθανούς κάτω από τα τείχη της Βασιλεύουσας, ο Λέων ο Γ' ο Ισαυρος τους διώχνει οριστικά. Μετά την ήττα τους του 718 οι Μωαμεθανοί δεν αναλαμβάνουν άλλη σοβαρή στρατιωτική δράση ενάντια στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία την εποχή του Λέοντα του Γ'. Επί βασιλείας όμως της Αυτοκράτειρας Ειρήνης ξαναρχίζουν τις επιθετικές τους κινήσεις στη Μικράν Ασία και το 783 αναγκάζουν την αυτοκράτειρα να ζητήσει ειρήνη με ταπεινωτικούς για την αυτοκρατορία όρους.

Κατά την περίοδο της Μακεδονικής δυναστείας, στο Βυζάντιο, οι νικηφόρες εκστρατείες των άξιων αυτοκρατόρων Νικηφόρου Φωκά, Ιωάννη Τσιμισκή και Βασιλείου του Βουλγαροκτόνου αναχαιτίζουν και εξουδετερώνουν τις επιθέσεις των Μωαμεθανών. Θα πρέπει όμως εδώ, χάριν της ιστορικής αλήθειας, ν' αναφερθούν και οι περιφανείς νίκες των Βυζαντινών ενάντια στους Μωαμεθανούς που γίνονται λίγες δεκαετίες πριν από την εμφάνιση των τριών μεγάλων αυτής της δυναστείας που αναφέραμε και ακριβώς επί εποχής του αυτοκράτορα Ρωμανού του Α' του Λεκαπηνού, από έναν άξιο στρατηγό του, τον Ιωάννη Κούρκουα. Ο Κούρκουας πετυχαίνει αρκετές νίκες στην Αραβική Αρμενία κατακτώντας πολλές πόλεις της Ανω Μεσοποταμίας. Το 933 ο Κούρκουας καταλαμβάνει την Μελιτινή και το 944 η Αραβική Εδεσσα αναγκάζεται να παραδώσει το "μανδήλιον" στο οποίον υπήρχε αποτύπωμα της μορφής του Χριστού και που μεταφέρεται με μεγάλη πομπή στην Κωνσταντίνου Πόλη.

Τον ενδέκατο, όμως, αιώνα, οι Μωαμεθανοί, αρχίζουν και πάλιν να γίνονται απειλητικοί. Το πρώτο θλιβερό γεγονός αυτού του αιώνα είναι η καταστροφή του ναού της Ανάστασης στα Ιεροσόλυμα το 1009 από αυτούς.

Το σωτήριο και φοβερό έτος 1071 οι Σελτσούκοι Τούρκοι νικούν στα βάθη της Αρμενίας, στο Μαντζικέρτ, τον Βυζαντινό στρατό και ιδρύουν το Σουλτανάτο του Ικονίου στη Μικράν Ασία. Ποιόν όμως Βυζαντινό στρατό! Στο θρόνο του Βυζαντίου βρίσκεται ο αυτοκράτορας Ρωμανός ο Δ' ο Διογένης. Ενας γενναίος και άτυχος στρατιώτης που έχει τη γερή καρδιά που χρειάζεται σε τέτοιες ώρες, που δεν έχει όμως δικούς του στρατιώτες. Ξεκινά, λοιπόν, ν' αντιμετωπίσει τον Σουλτάνο των Σελτσούκων Αλπ Ασλάν βασισμένος στον Ανδρόνικο Δούκα, γιό του πολιτικού του αντίπαλου Καίσαρα Ιωάννη Δούκα και σε μισθοφόρους όπως ο Νορμανδός Ρουσέλιος με τους ανθρώπους του κι ακόμη, κι ακόμη και σε ...τούρκους μισθοφόρους! Την τελευταία στιγμή όμως ο Ρουσέλιος αρνείται να λάβει μέρος στη μάχη. Οι τούρκοι μισθοφόροι προσχωρούν στον εχθρό και ο Ανδρόνικος Δούκας, που σαν μοναδικό του στόχο έχει, ορμηνεμένος και από τον πατέρα του, να συντείνει στην καταστροφή του Ρωμανού, αντί να επιτεθεί την κρίσιμη ώρα κατά των στρατευμάτων των Σελτσούκων, υποχωρεί, παρατά τον αυτοκράτορα και μαζί με τους στρατιώτες του παίρνει το δρόμο της επιστροφής... Ο τραγικός πολεμιστής Ρωμανός ο Διογένης, μένει μόνος στο πεδίο της μάχης με το σπαθί στο χέρι να πολεμά και να σκοτώνει τους Τούρκους. Τελικά όμως γλυστρά από το άλογό του, πέφτει και αιχμαλωτίζεται από τους εχθρούς του. Ο Σουλτάνος σέβεται τον ηττημένο. Του αποδίδει τιμές και αφού του ζητά ορισμένες παραχωρήσεις τον αφήνει ελεύθερο. Ο, τι όμως δεν παθαίνει ο Διογένης από τα χέρια των εχθρών, το παθαίνει από τα χέρια των δικών του. Στην Κωνσταντίνου Πόλη όταν φτάνουν τα νέα ότι ο Ρωμανός είναι ελεύθερος και επιστρέφει στη Βασιλεύουσα, η σύνευνή του Αυγούστα Ευδοκία η Μακρεμβολίτισσα, ο Καίσαρας Ιωάννης Δούκας, ο πρωθυπουργός του, ο περίφημος φιλόσοφος Μιχαήλ Ψελλός, τον κηρύσσουν έκπτωτο του θρόνου και ανακηρύσσουν αυτοκράτορα τον πρωτότοκο γιό του Κωνσταντίνου Ι' του Δούκα. Τον Μιχαήλ Ζ' Δούκα, τον Παραπινάκιο. Τον γιό του Καίσαρα Ιωάννη, αυτόν τον ίδιο τον Ανδρόνικο που είδαμε, τον διορίζουν πρωτοπρόεδρο και Δομέστικο της Ανατολής και τον στέλνουν επικεφαλής στρατού να συλλάβει τον Ρωμανό. Ο Ρωμανός που είναι ένας τίμιος στρατιώτης δεν θα δεχθεί να χυθεί για χάρη του αίμα αδελφικό. Δεν θα αντισταθεί. Θα δεχθεί τους όρους που του θέτει ο Ανδρόνικος, να παραιτηθεί από κάθε βλέψη του στο θρόνο και να καρεί μοναχός και θα παραδοθεί. Ο Καίσαρας Ιωάννης, όμως, που αισθάνεται τρομακτικό μίσος για τον Ρωμανό, κρυφά από όλους τους άλλους θα στείλει στον γιό του Ανδρόνικο χρυσόβουλο, παραποιώντας την υπογραφή του νέου αυτοκράτορα, με το οποίο διατάσσεται η τύφλωση του Ρωμανού. Θα προχωρήσει ακόμη περισσότερο ο Καίσαρας Ιωάννης. Θα βάλει δικούς του ανθρώπους να ρίξουν, κρυφά, δηλητήριο μέσα στο φαγητό του Διογένη. Ο Ρωμανός ο Δ' Διογένης θα πεθάνει σε λίγες μέρες σ' ένα μοναστήρι της νήσου Πρώτης των Πριγκηποννήσων μέσα σε φριχτούς πόνους. Μετανιωμένη για την κακή της διαγωγή η Αυγούστα Ευδοκία τρέχει κοντά του όταν ξεψυχά και μετά τον θάνατό του τον κηδεύει με μεγαλοπρέπεια...

Την ίδια περίπου περίοδο οι Μωαμεθανοί καταλαμβάνουν τα Ιεροσόλυμα και μετά την Αντιόχεια στη Συρία, τη Σμύρνη στη Μικράν Ασία και από τα νησιά τη Χίο, τη Σάμο, τη Λέσβο και τη Ρόδο.

Και ο χειμώνας του 1090-1091, με αυτοκράτορα Αλέξιο τον Α' τον Κομνηνό, βρίσκει τη Βυζαντινήν Αυτοκρατορία σε δεινότατη θέση. Ο Αλέξιος όμως καταφέρνει με πολλή διπλωματικότητα να εξεγείρει εναντίον των επιτιθεμένων Πατσινάκων τούρκων του Κομάνους τούρκους. Οι άγριοι και θηριώδεις Χάνοι των Κομάνων καλούνται στην Κωνσταντίνου Πόλη όπου γίνονται δεκτοί κατά τον πιο κολακευτικό τρόπο. Ο Αυτοκράτορας του Βυζαντίου ζητά τη βοήθεια των βαρβάρων που αισθάνονται πολύ περήφανοι καθώς στέκονται στο ίδιο με τον Αυτοκράτορα επίπεδο. Οι Χάνοι δίνουν τον λόγο τους και τονε κρατούν. Στις 29 Απριλίου του 1091 λαβαίνει χώρα μια αιματηρή μάχη όπου οι Πατσινάκοι τούρκοι νικιούνται και εκμηδενίζονται ανελέητα κι έτσι απομακρύνεται ο κίνδυνος που απειλεί τους Βυζαντινούς.

Οι επικλήσεις του Αλεξίου του Α' του Κομνηνού στη Δύση για βοήθεια έχουν σαν αποτέλεσμα την πρώτη σταυροφορία το 1096. Κίνητρο όμως της πρώτης αυτής σταυροφορίας δεν είναι, όπως ξεύρουμε, η βοήθεια προς το Βυζάντιο. Η κόρη του Αλεξίου Αννα Κομνηνή γράφει στην Αλεξιάδα της: "Εγινε ένας τέτοιος ξεσηκωμός ανδρών και γυναικών που δεν είχε ποτές άλλοτε παρουσιασθεί. Οι απλόκαρδοι άνθρωποι κινιούνταν από την πραγματική επιθυμία να προσκυνήσουν τον τάφο του Κυρίου μας και να επισκεφθούν τους Αγιους τόπους. Αλλά οι πιο πανούργοι είχαν άλλες, κρυφές επιδιώξεις. Είχαν, δηλαδή, την ελπίδα ότι θα εύρισκαν κάποιο τρόπο και κάποια πρόφαση να καταλάβουν την ίδια τη Βασιλεύουσα..."

Πλησιάζοντας στην Κωνσταντίνου Πόλη οι Σταυροφόροι αρχίζουν να λεηλατούν τα περίχωρα της Βασιλεύουσας. Ο Αλέξιος καταφέρνει να τους μεταφέρει δια του Βοσπόρου στη Μικράν Ασία και ο κίνδυνος λεηλασίας της Θεοφύλακτης απομακρύνεται.

Ακόμη ο Αλέξιος υπογράφει μια συμφωνία με τους ηγέτες της Σταυροφορίας με την οποία οι τελευταίοι υπόσχονται να αποδώσουν στο Βυζάντιο κάθε πόλη που θα κατελάμβαναν και που προηγουμένως ανήκε σ' αυτό. Με τη συμφωνίαν αυτή το Βυζάντιο ξανααποκτά πρώτα τη Νίκαια κι ύστερα το Δορύλαιο, το σημερινό Εσκίσεχιρ κι αποκαθιστά τις δυνάμεις του στη Μικράν Ασία. Αλλά οι Σταυροφόροι μένουν πιστοί στη συμφωνίαν αυτή μόνον έως εδώ. Οταν λίγο αργότερα κατακτούν την Αντιόχεια, παρά τη συμφωνία τους με τον Αλέξιο, αρνιούνται να την αποδώσουν στους Βυζαντινούς.

Ο γιός του Αλεξίου Ιωάννης ο Καλογιάννης, που είναι ένας άξιος στρατιώτης, περνά όλη τη ζωή του πολεμώντας και παίρνοντας πίσω αρκετά από τα εδάφη που οι Μωαμεθανοί είχαν καταλάβει. Οταν πεθαίνει παραδίδει στον διάδοχό του ένα κράτος πιο ισχυρό και πιο μεγάλο από εκείνο που παράλαβε από τον δραστήριο και ικανό πατέρα του. Μετά από αυτόν ο Μανουήλ ο Α' το 1176 ηττάται στην πολύνεκρη μάχη του Μυριοκέφαλου από τον Κιλίτς Ασλάν και χάνεται για το Βυζάντιο η ελπίδα της εκδίωξης των Μωαμεθανών από την Μικράν Ασία...

Η δεύτερη και η τρίτη Σταυροφορία καταλήγουν σε αποτυχία για τη Δύση.

Ο, τι δεν καταφέρνουν οι Φράγκοι με τις τρεις πρώτες σταυροφορίες τους, το καταφέρνουν με την τέταρτη. Την εποχή της Δυναστείας των Αγγέλων και με την προτροπή ενός από αυτούς, του πρίγκηπα Αλέξιου, γιού του Ισαάκιου Αγγέλου, που θέλησε μ αυτόν τον τρόπο να εκδικηθεί τον Αλέξιο τον Γ' που εκθρόνισε τον Ισαάκιο Αγγελο και να επαναφέρει στον θρόνο τον πατέρα του. Το 1204 οι Σταυροφόροι καταλαμβάνουν και λεηλατούν την Κωνσταντίνου Πόλη. Η κατάληψη αυτή, όπως ξεύρουμε, οδηγεί στην αποσύνθεση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και τη δημιουργία στα εδάφη της ενός μεγάλου αριθμού κρατών, Φράγκικων, και Ελληνικών, ένα από τα οποία είναι και η Αυτοκρατορία της Νίκαιας. Από αυτήν την Αυτοκρατορία προέρχεται και ο Μιχαήλ Η' Παλαιολόγος, ο οποίος ύστερα από 57 ολόκληρα χρόνια καταλαμβάνει την Πόλη του Κωνσταντίνου, αποκαθιστώντας - αν και σε μικρότερην έκταση- τη Βυζαντινήν Αυτοκρατορία και ιδρύει την τελευταία δυναστεία των Βυζαντινών, τη Δυναστεία των Παλαιολόγων.

Την εποχή της βασιλείας Ανδρόνικου του Β' και Ανδρόνικου του Γ', το κυριώτερο γεγονός που σημειώνεται στην Ανατολή είναι η εμφάνιση των Οθωμανών τούρκων. Μιας τουρκικής ορδής η οποία έχει έλθει στην περιοχή του Σουλτανάτου του Ικονίου και παίρνει άδεια από τον Σουλτάνο να μείνει και να βόσκει τα πρόβατά της. Μετά την ήττα των Σελτσούκων από τους Μογγόλους η τουρκική αυτή ορδή γίνεται ανεξάρτητη. Στα τέλη του 13ου αιώνα αρχηγός της γίνεται ο Οσμάν που δίδει τ' όνομά του στούς Τούρκους που βρίσκονται υπό την εξουσία του. Από την εποχήν αυτή οι Οθωμανοί τούρκοι αρχίζουν να ενοχλούν σοβαρά τις μικρές κτήσεις της Μικράς Ασίας που μένουν ακόμη υπό την εξουσία του Βυζαντίου. Τον 14ο αιώνα και κατά τα τέλη της βασιλείας Ανδρόνικου του νεώτερου οι Τούρκου ελέγχουν πια σχεδόν όλη τη Μικράν Ασία. Το ανατολικό τμήμα της Μεσογείου και το Αρχιπέλαγος απειλούνται συνεχώς από τα πλοία των τούρκων πειρατών. Η κατάσταση του χριστιανικού πληθυσμού των ακτών της χερσονήσου και των νήσων γίνεται αφόρητη. Το εμπόριο καταστρέφεται εντελώς. Μοναχοί από το Αγιον Ορος το εγκαταλείπουν και ιδρύουν στην Ελλάδα τα περίφημα μοναστήρια των Μετεώρων. Οι Τούρκοι είναι ορμητικοί και αποφασισμένοι να εγκατασταθούν σταθερά στις ευρωπαϊκές ακτές. Σε τούτο βοηθά και η διαμάχη των Βυζαντινών μεταξύ τους. Ο Ιωάννης Κατακουζηνός ζητά τη βοήθεια των Τούρκων για να εξουδετερώσει τον Ιωάννη τον Ε' τον Παλαιολόγο. Φτάνει στο σημείο να προσφέρει τη θυγατέρα του Θεοδώρα στον Σουλτάνο Ορχάν που είναι και γέρος.

Το 1357 οι Τούρκοι καταλαμβάνουν την Καλλίπολη. Κατασκευάζουν τείχη. Αναγείρουν οχυρά και τοποθετούν μια μεγάλη φρουρά, έτσι ώστε η Καλλίπολη γίνεται ένα εξαιρετικά σημαντικό στρατηγικό κέντρο και βάση υποστήριξης της μελλοντικής προώθησής τους στά Βαλκάνια. Σε λίγο ο Σουλτάνος Μουράτ ο Α' καταλαμβάνει την Αδριανούπολη και τη Φιλιππούπολη απειλώντας ταυτόχρονα και τη Θεσσαλονίκη. Η πρωτεύουσα του Οθωμανικού κράτους μεταφέρεται στην Αδριανούπολη. Ο Μουράτ βαδίζει κατά της Σερβίας. Στη μάχη του Κοσσυφοπεδίου σκοτώνεται. Αναλαμβάνει ο γυιός του Μπεγιαζίτ ο επιλεγόμενος Γιλντιρίμ, δηλαδή κεραυνός. Η Σερβία υποτάσσεται στους Τούρκους. Το 1393 όλη η Βουλγαρία περιέρχεται στους Οθωμανούς. Ο ηλικιωμένος πια και ασθενής Ιωάννης ο Ε' για να προστατεύσει τη Βασιλεύουσα από τους Τούρκους επιδίδεται στην επισκευή των τειχών και την ανέγερση οχυρών. Μόλις ο Σουλτάνος το μαθαίνει διατάζει (!) τον Ιωάννη να καταστρέψει ό,τι έχει κτισθεί αλλοιώς απειλεί να τυφλώσει τον γυιό του και διάδοχο του θρόνου Μανουήλ ο οποίος την εποχήν αυτή βρίσκεται στην αυλή του Μπεγιαζίτ... Ο Ιωάννης αναγκάζεται να υποχωρήσει ικανοποιώντας την απαίτηση του Σουλτάνου και η Κωνσταντίνου Πόλη εισέρχεται στην πιο κρίσιμη εποχή της ιστορίας της. Μετά τον θάνατο του Ιωάννη ο Μανουήλ ο Β' ο Παλαιολόγος, ο βασιλεύς φιλόσοφος, ο πιο ηγεμονικός απ' όλους τους Παλαιολόγους που, ωστόσο, δεν έχει στη διάθεσή του τήν τύχη και τον αναγκαίο χώρο για να ηγεμονεύσει, αντιλαμβανόμενος ότι με τις δικές του μόνο δυνάμεις δεν θα μπορέσει να υπερνικήσει τους Τούρκους, αποφασίζει να ζητήσει βοήθεια από τη Δύση. Γι αυτόν τον λόγο θα επιχειρήσει και ένα μεγάλο ταξίδι στην Ευρώπη. Θα πάει στη Βενετία, στον Πάπα, στην Γαλλία, την Αγγλία. Παντού τον δέχονται με τιμές και τον φορτώνουν με δώρα. Η στρατιωτική όμως βοήθεια που έχει ανάγκη δεν τού δίδεται...

Στο μεταξύ το 1404 γίνεται η περίφημη μάχη τη Αγκυρας, όπου ο Μπεγιαζίτ νικιέται από τον Ταμερλάνο κι έτσι η Κωνσταντίνου Πόλη απαλάσσεται από την άμεση τουρκικήν απειλή.

Το 1422 ο Σουλτάνος Μουράτ ο Β' αποφασίζει να καταλάβει την Πόλη. Η ηρωική όμως άμυνα των κατοίκων της ματαιώνει τα σχέδιά του.

Επί βασιλείας Ιωάννη του Η' η Αυτοκρατορία περιορίζεται στην πιο μικρή της έκταση. Αντίθετα τα στρατεύματα του Ελληνικού Δεσποτάτου του Μωρηά θέτουν τέρμα στην κυριαρχία των Φράγκων στην Πελοπόννησο.

Σ' έναν από αυτούς τους δεσπότες του Μωρηά, τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο Δραγάτση, λαχαίνει ο κλήρος να διαδεχθεί, στον θρόνο των Παλαιολόγων, τον Ιωάννη τον Η' και να γίνει ο τελευταίος αυτοκράτορας του Βυζαντίου από το 1448 μέχρι την ημέρα της Αλωσης, την Τρίτη 29 Μαΐου του 1453...

Αυτός, ο τελευταίος των Παλαιολόγων, ο Κωνσταντίνος ο 11ος, ο Δραγάτσης, είναι ένας άνθρωπος μετρίου αναστήματος, με φαρδιούς ώμους. Λιγομίλητος, μελαγχολικός, κλεισμένος στον εαυτό του. Εχει μακρυά μαλλιά και γένεια και κατεβαστό μουστάκι. Πολλήν αρχοντιά και πολλήν απλότητα. Ομως η μοίρα δεν τον βοηθά να γίνει ευτυχισμένος ποτές του. Στα χρόνια της εφηβείας του τόν στέλνει ο βασιλιάς πατέρας του άρχοντα της Σηλυβριάς. Γείτονάς του, λίγο πιο πέρα, στην Αδριανούπολη, ο Σουλτάνος. Δεκαεννέα χρονών παλληκάρι ο Κωνσταντίνος κι αναγκάζεται να παραδώσει τη χώρα του στον εχθρό του, τον Σουλτάνο Μουράτ. Επιστρέφει στην Πόλη ταπεινωμένος. Μετά τον θάνατο του πατέρα του, ο βασιλιάς αδελφός του Ιωάννης του ορίζει μερίδιό του τη Δυτική Πελοπόννησο και του δίνει γυναίκα του τή Μαγδαληνή. Ανεψιά του κόμητα Κάρολου του Τόκκου και κόρη του Λεονάρδου αφέντη της Ζακύνθου, που βαφτίζεται Θεοδώρα...

Την αγάπησε πολύ και με πάθος την όμορφη γυναίκα του ο Κωνσταντίνος. Μέσα σ ένα χρόνο, όμως, πεθαίνει η Θεοδώρα, αφήνοντάς τον έρημο αλλά και με κληρονομιά ολόκληρο το Δεσποτάτο της Αχαΐας.

Η βαριά θλίψη και η απελπισία δεν τον παραλύουν. Με την προτροπή ενός φωτεινότατου πνεύματος της εποχής του, του Γεώργιου Γεμιστού - Πλήθωνα, ρίχνει όλη τη φλόγα της ψυχής του για να πραγματοποιήσει τη συνένωση και συγκρότηση των δυνάμεων του Ελληνισμού στην Πελοπόννησο. Η προσπάθειά του όμως αυτή σκοντάφτει στην αντίδραση όλων. Τ' αδέλφια του φοβούνται την παντοδυναμία του. Οι Τούρκοι, οι Φράγκοι, όλοι τον αντιμάχονται. Πηγαίνει στην Πόλη όπου εκείνη την εποχή γίνονται τα συμβούλια και οι συζητήσεις για την ένωση των εκκλησιών. Το πείσμα και η στενοκεφαλιά, τα μίση και τα συμφέροντα και από τις δυο μεριές, ενώ οι Τούρκοι απ' έξω καραδοκούν, του γεμίζουν την ψυχή του με αηδία. Εξι χρόνια που αντικαθιστά τον αδελφό του Ιωάννη τον Η', που έχει πάει στην Ιταλία να παραστεί στις διάφορες συνόδους για την ένωση των εκκλησιών, προσπαθεί μάταια να συμβιβάσει τους ενωτικούς και τους ανθενωτικούς. Γυρίζει κουρασμένος πίσω στο Δεσποτάτο του και κλείνεται στην ερημιά του. Περαστικός από κει, ο γενοβέζος πρίγκηπας της Λέσβου Δωρίνος ο Α' ο Γατελούζος, του προτείνει να τον κάμει γαμπρό του. Ομορφη η Αικατερίνη η Γατελούζαινα. Ωριμη η ψυχή του Κωνσταντίνου ν' αγαπήσει. Αγαπιούνται. Παντρεύονται. Βρίσκει πάλιν ο Κωνσταντίνος την αυτοπεποίθησή του. Τη σιγουριά. Τη χαρά της ζωής.

Είναι όμως και ο Δημήτριος. Ο άπιστος αδελφός, που υπογράφοντας φιλία με τους Τούρκους δοκιμάζει ν' αρπάξει τον θρόνο του Ιωάννη. Παίρνει το στρατό του ο Κωνσταντίνος και τρέχει σε βοήθεια του αδελφού του. Μαζί του και η Αικατερίνη. Στον δρόμο τον κυνηγάν τα τούρκικα καράβια. Τον προφταίνουν στην Λήμνο και τον πολιορκούν στο κάστρο της. Η Αικατερίνη που είναι στο μεταξύ έγκυος, από τη σύγχυσή της γεννά πρόωρα και πάνω στη γέννα πεθαίνει. Πεθαίνει και το παιδί... Φτάνει βοήθεια από την Πόλη. Κυνηγά τον Τούρκο και γλυτώνει ο Κωνσταντίνος από την πολιορκία. Εχει χάσει, όμως, πια και την Αικατερίνη του πριν να προφτάσει αυτή να του στερεώσει την ευτυχία του...

Η επιμονή του βασιλέα Ιωάννη αναγκάζει τον αδελφό του Θεόδωρο να παραχωρήσει το Δεσποτάτο του Μωρηά στον Κωνσταντίνο. Επιχειρεί ξανά ετούτος τώρα να οργανώσει τον Ελληνισμό της Πελοποννήσου. Ο Μουράτ μαζεύει στρατό πολύ και κατεβαίνει προς τον Μωρηά. Παίρνει την Κόρινθο, παίρνει την Πάτρα και γίνεται ο Κωνσταντίνος φόρου υποτελής στον Σουλτάνο.

Τότες είναι που πεθαίνει ο Ιωάννης ο Η'. Και οι άρχοντες της εκκλησίας και του λαού εκλέγουν τον Κωνσταντίνο για ν' ανεβεί στο θρόνο του Βυζαντίου. Για την εκλογήν αυτή μεγάλη δραστηριότητα αναπτύσσει και η μητέρα του Κωνσταντίνου και των άλλων Δεσποτών που ζει ακόμη. Η "Αγία Δέσποινα", όπως την ονομάζουν όλοι, μετά τον θάνατο του αυτοκράτορα Μανουήλ γίνεται μοναχή κι ανταλάσσει τ' όνομά της "Ελένη" με τ' όνομα "Υπομονή". Είναι κόρη Σέρβου ηγεμόνα και το οικογενειακό όνομα Δραγάτση, που προστίθεται στ' όνομα του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου έχει σχέση με το γένος της μητέρας του. Η σεβαστή δέσποινα καλεί του γιούς της, τον Δημήτριο και τον Θωμά -ο Θεόδωρος έχει πεθάνει- και τους άρχοντες, και τους βάζει ν' αποφανθούν όλοι ότι:

"Το πρωτείον του χρόνου και η αρετή, και η αγάπη των εν τη πόλει σχεδόν πάντων τον Κύριον Κωνσταντίνον δια τον βασιλέα κρίνουσιν"...

Η στέψη του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, του τελευταίου Αυτοκράτορα του Βυζαντίου, που είναι ταγμένος από τον Θεό να γίνει ο νέος Λεωνίδας, γίνεται στον Μυστρά στις 6 Ιανουαρίου του σωτήριου έτους 1449...

Στις 5 Φεβρουαρίου του 1451 ένας μυστικός απεσταλμένος φέρνει στον πρωτότοκο γιό του σουλτάνου Μουράτ, τον Μωάμεθ, την είδηση του θανάτου του πατέρα του. Τούτος, κρυφά από τους υπουργούς και τους συμβούλους του, πηδά στο καλύτερο άλογό του και φτάνει στην Καλλίπολη. Οργανώνει μια διαλεχτή στρατιά και την οδηγεί στην Αδριανούπολη, όπου ανακηρύσσεται, χωρίς αντίδραση καμιά, Σουλτάνος την Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Είναι μόλις 21 ετών. Συνδυάζει μια μεγάλη σκληρότητα, δίψα για αίμα και πολλά άλλα κατώτερα πάθη μ' ένα ενδιαφέρον για την επιστήμη, την τέχνη και τη μόρφωση καθώς και τη δραστηριότητα και τις ικανότητες ενός στρατηγού, πολιτικού και οργανωτή. Σαν πρώτο δείγμα της σκληρότητάς του, βάζει και πνίγουν μέσα στον λουτρό του τον ανήλικο αδελφό του και σαν δείγμα της προνοητικής δολιότητάς του σκοτώνει τον πληρωμένο δολοφόνο του αδελφού του. Θα μου πείτε, βέβαια, τώρα εσείς: "Μα λίγα είναι, τάχατες, τα ανάλογα εγκλήματα και στην ιστορία του Βυζαντίου;" Ναι βέβαια, μόνο που τα όποια εκείνα εγκλήματα δεν μπορούν να βοηθήσουν στην εξιλέωση του Μωάμεθ του Πορθητή. Γιατί αλλοίμονο σε τούτη την κατακαημένην ανθρωπότητα εάν φτάσουμε κάποτε στο σημείο ένα έγκλημα ν' αποτελεί προηγούμενο για την δικαίωση ενός άλλου εγκλήματος...

Η επιθυμία για την κατάκτηση της Κωνσταντίνου Πόλης γίνεται έμμονη ιδέα στον νεαρό Σουλτάνο. Περνά τις μέρες και τις νύχτες του μελετώντας την τακτική που θα τον κάνει να πραγματοποιήσει αυτό του τό όνειρο. Στην Ασιατική ακτή του Βοσπόρου υπάρχει ένα φρούριο, το Ανάντολου Χισάρ. Η πρώτη δουλειά του Μωάμεθ είναι να κτήσει ένα ανάλογό του και στην Ευρωπαϊκή ακτή, το Ρουμελί Χισάρ. Το εξοπλίζει με τα τελειότερα, για την εποχή εκείνη, μέσα. Ετσι έχει υπό τον έλεγχό του τον Βόσπορο. Κανένα καράβι δεν μπορεί να τον διαπλεύσει χωρίς τη θέλησή του. Καμιά βοήθεια δεν μπορεί να φτάσει στο Βυζάντιο ούτε σε στρατό, ούτε σε τρόφιμα. Κι όμως, παρ' όλ' αυτά, τρία μεγάλα Γενοβέζικα καράβια που έχουν φορτώσει σιτάρι από τη Χίο μαζί μ' ένα μικρότερο Βυζαντινό καράβι, που έρχεται από τη Σικελία, φορτωμένο σιτάρι κι αυτό, θα καταφέρουν, δίνοντας σκληρή μάχη, να περάσουν ανάμεσα από τον τεράστιο στόλο του Μωάμεθ και να μπουν μέσα στον Κεράτιο που το στόμιό του τό προφυλάσσουν χονδρές αλυσσίδες. Η ανικανότητα του πολυάριθμου τουρκικού στόλου, να εμποδίσει τα τέσσερα αυτά καράβια, κάνει τον Μωάμεθ να εκμανεί. Ζητά να παλουκώσει τον αρχηγό του στόλου του, τον Μπαλτάογλου Σουλεϊμάν. Μερικοί από τους συμβούλους του τόν παρακαλούν να τού χαρίσει τη ζωή. Του αφαιρεί όμως το αξίωμα και όλη του τήν περιουσία τη χαρίζει στους Γενίτσαρους.

Ωστόσο στις επίμονες εκκλήσεις του Κωνσταντίνου για βοήθεια η Ευρώπη δεν ανταποκρίνεται. Α δεν στέλνει βοήθεια η Δύση στέ όμως ο Πάπας τον Καρδινάλιο τ τής Πολωνίας Ισίδωρο, την Ελλ τον παλαιό ιερομόναχο. Τον άλλ επίσκοπο Μονεμβασίας, που έ πια εγκατασταθεί στην Ιταλία κ ζητά από τον Κωνσταντίνο να αν νεώσει πανηγυρικά τον ενωτι όρο που είχεν αποδεχθεί ο Αυ κράτορας Ιωάννης ο Η' στη σύνο της Φλωρεντίας. Μαζί του φέρνει Ισίδωρος κι ένα μικρό στρατιωτ τμήμα με διακόσιους περίπ άνδρες...

Η ελπίδα κάποιας βοήθειας α τη Δύση τις κρίσιμες τούτες ώ του μεγάλου τουρκικού κινδύν κάνει τον Κωνσταντίνο να ενδώ Στις 12 Δεκεμβρίου του 1452 γί ται η μεγάλη και πανηγυρική ενωτ κή λειτουργία στην Αγία Σοφ Μεγάλη είναι η αντίδραση τ ανθενωτικών που μετά τον θάνα του Μητροπολίτη Εφέσου Μάρ Ευγενικού, έχουν επικεφαλής τ τόν ιερομόναχο Γεννάδιο Σχολά Σε τούτες ακριβώς τις μέρες εί που βγαίνει από τα χείλη του με λου Δούκα Λουκά Νοταρά η α τριχιαστική φράση: "Καλύτε είναι να δούμε μέσα στην Πόλη ν βασιλεύει σαρίκι τουρκικό πα καλύπτρα λατινική".

Η 26 Ιανουαρίου του 1453 φέ μια έκπληξη. Ο γνωστός για τη γ ναιότητα και το έντιμο ήθος τ Γενουάτης πολεμιστής Ιωάνν Ιουστινιάνης, μαθαίνει στη Γέν ότι η Κωνσταντίνου Πόλη κι δυνεύει. Και αποφασίζει, σαν γ ναίος πολεμιστής και καλός χ στιανός, να έλθει να κινδυνέψ μαζί της. Μπαίνει, μαζί με τ άριστα εξοπλισμένους και εμπ πόλεμους άνδρες του, στα δ μεγάλα του καράβια. Φτάνει, αν κλητος, στην Πόλη και θέτει τ εαυτό του στή διάθεση του Αυ κράτορα. Ο Κωνσταντίνος τ αναγορεύει πρωτοστράτορα.

Ολη η δύναμη του Βυζαντίου σκεται τώρα πια μόνο στις επ ξεις του. Από την ισχύ του τ παλαιών χρόνων δεν του μ παρά μόνον αυτό. Ενας τρι θώρακας τειχών που προστα την Πόλη. Τα τείχη των πλευρών που υψώνονται αντι στη θάλασσα του Μαρμαρά α ένα μέρος, και στον Κεράτιο κ από το άλλο, αν και πολύ ισ είναι χαμηλότερα από τα Θεο σιανά τείχη που υψώνουν στ ξηρά τον γιγάντιό τους όγκ Μωάμεθ γνωρίζει καλύτερα α κάθε άλλον την αντοχή τους. αυτό η ιδέα που τον βασανίζ μέρα και νύχτα, είναι πως θα κα φέρει να τα καταστρέψει. Ενα Ουγγαρέζος ειδικός, που τον λέ Ουρβανό, θα προσφερθεί να κα σκευάσει το μεγαλύτερο και τελε τερο κανόνι της εποχής εκείνης. Τ έργο πετυχαίνει και το τρομε κανόνι μπαίνει στην υπηρεσία τ Τούρκων. Εκτός από τη μεγ αυτή μηχανή, κατασκευάζει φ ο Μωάμεθ και πολλές άλλες μι τερες.

Είναι 6 Απριλίου του 1453, η Παρασκευή και ο πόλεμος αρχ Γύρω στις 350.000 υπολογίζε στρατός του Πορθητή. Απέναντ αυτούς οκτώ χιλιάδες μόνον υπ ρασπιστές της Θεοφύλακτης. Σουλτάνος μεγαλόπρεπα ντυμέ καλπάζει επικεφαλής των στρα τών του κι έρχεται και στήνει τ σκηνή του κοντά στα τείχη. Απέν ντι από την Πύλη του Αγίου Ρω νού. Πριν όμως υψώσει το λάβ του εμπρός στο στρατηγείο τ ξετυλίγει το χαλί της προσευ πάνω στο χώμα. Γονατίζει με γ πόδια και σκύβει το μέτωπο τ στή γη τρεις φορές με το πρόσ στραμμένο προς τη Μέκκα. Π του ολόκληρο το στράτευμα, στ ίδια στάση και με τον ίδιο ρ προσεύχεται κι αυτό για τη νί Υστερα η πολιορκία αρχίζει. γιγάντια κανόνια βροντούν ενα

Βυζάντιο και με πείσμα ακατάπαυστο αρχίζουν σιγά-σιγά να προξενούν βλάβες στις επάλξεις του. Οι πολιορκημένοι προσπαθούν να τις επισκευάσουν. Οι ώρες, οι μέρες περνούν με λυσσώδεις επιθέσεις και αποκρούσεις. Στο μεταξύ ο Πορθητής επιχειρεί και κατορθώνει το ακατόρθωτο. Περνά τον στόλο του δια ξηράς από τον Βόσπορο στον Κεράτιο. Ετσι κάποιο πρωινό οι Βυζαντινοί βλέπουν, κατάπληκτοι, τα τουρκικά καράβια σημαιοστολισμένα μέσα στον Κόλπο. Μπορεί τώρα ο Μωάμεθ να μεταφέρει τον στρατό του μπροστά στα τείχη, από την πλευρά του Κερατίου, που είναι χαμηλότερα από τα άλλα και να απειλήσει το αδύνατο αυτό μέρος της Πόλης που μένει χωρίς σοβαρή αντίσταση. Προσπάθεια των Βυζαντινών να πυρπολήσουν τον τουρκικό στόλο προδίδεται και αποτυχαίνει. Τα σαράντα παλληκάρια, τα θαυμαστά κι ωραία, με επικεφαλής τον Ενετό Ιάκωβο Κόκο, που το τόλμησαν, βρίσκουν μαρτυρικό θάνατο από τα χέρια των Τούρκων. Τότες είναι που ο Πορθητής κάνει τις προτάσεις του στον Κωνσταντίνο:

- Τι λές; του λέγει, θέλεις να μου παραδώσεις την Πόλη και να σ' επιτρέψω να φύγεις και να πας όπου θέλεις μαζί με τους αρχόντους σου και τα υπάρχοντά σας; Και σου υπόσχομαι ο λαός σου να μην πάθει τίποτες. Αλλιώς, του λέγει, αν αντισταθείτε θα χάσετε και συ και οι άρχοντές σου και τα υπάρχοντα και τη ζωή σας και ο λαός σου θα αιχμαλωτισθεί από τον στρατό μου...

Και θα πάρει τη γνωστήν απάντηση: "Το δε την πόλιν σοι δούναι ούτ' εμόν εστί ούτ' άλλου των κατοικούντων εν αυτή· κοινή γαρ γνώμη πάντες αυτοπροαιρέτως αποθανούμεν και ου φεισόμεθα της ζωής ημών".

Δεν έχει τη δυνατότητα άλλης επιλογής ο Κωνσταντίνος. Η μόνη του εκλογή είναι ο θάνατος. Ενας θάνατος άξιος του τελευταίου Αυτοκράτορα του Βυζαντίου. Θάνατος ηρωικός, θάνατος επί των επάλξεων.

Ολες όμως οι έφοδοι που διατάσσει, ύστερα από αυτό, ο Μωάμεθ, καταλήγουν σε αιματηρές αποτυχίες. Δεν μένουν γι αυτόν παρά δυο λύσεις. Ή να λύσει την πολιορκία, ή να επιχειρήσει μια τελευταία αποφασιστική επίθεση. Οι σύμβουλοί του διχάζονται. Άλλοι, με επικεφαλής τον Χαλίλ πασά, του συνιστούν να λύσει την πολιορκία. Άλλοι, με επικεφαλής τον Ζαγανός πασά, του συνιστούν να τη συνεχίσει... Δύο σημάδια θεϊκά επηρεάζουν τους αντιπάλους και προμηνύουν το τέλος.

Μέσα στην Πόλη το ένα. Λίγες μέρες πριν από την τελευταίαν επίθεση, κατά τη διάρκεια της λιτάνευσης της εικόνας της Θεομήτορος, τούτη ξαφνικά και χωρίς αιτία ξεφεύγει από τα χέρια των κληρικών που την κρατούν και πέφτει μπρούμητα πάνω στο έδαφος... Σαν πηγαίνουν να την σηκώσουν γίνεται ένα με το έδαφος. Βαριά κι ασήκωτη σαν το μολύβι. Θα χρειαστεί πολλήν ώρα και πολλές προσευχές και πολλές δεήσεις για να μπορέσουν να την ξανασηκώσουν στα χέρια τους, και μόλις το κατορθώνουν αρχίζει να βροντά και να αστράφτει και να πέφτει βροχή και χαλάζι και οι χείμαρροι που σχηματίζονται δεν αφήνουν την λιτανεία να προχωρήσει.

Όλο τούτο γίνεται τη μια μέρα και την επόμενη νέφος βαρύ καλύπτει όλη την Πόλη, από τα βαθιά χαράματα μέχρις αργά το βράδυ. Όλα αυτά θεωρούνται απ' όλους σαν ένα σημάδι αλάθητο πως η Παναγία εγκατέλειπε την Πόλη της, έφευγε και παράδινε και αυτή και το λαό της στα χέρια των Τούρκων...

Το δεύτερο σημάδι το βλέπουν οι Τούρκοι απέναντι από το στρατόπεδό τους και τους αποκαρδιώνει στην αρχή. Ενα φως αστραφτερό κατεβαίνει κάθε βράδυ από τον ουρανό κι απλώνεται πάνω από την Πόλη σαν να θέλει να τη διαφυλάξει. Κι οι Τούρκοι που το βλέπουν και βλέπουν και τις δικές τους καθημερινές αποτυχίες, λένε πως τούτο είναι σημάδι πως ο Θεός είναι μαζί με τους Χριστιανούς και μαζί τους πολεμά και τους προστατεύει κι αντιλήπτοράς τους είναι. Και σκέπτονται πως δεν τους μένει άλλο παρά να λύσουν την πολιορκία και να φύγουν. Κι ότι το αποφασίζουν, το βράδυ εκείνο φανερώνεται πάλι το φως, μα τούτη τη φορά δεν απλώνεται σαν τις άλλες πάνω από την Πόλη να τη διαφυλάξει σ' όλη τη διάρκεια της νύχτας, μόνο από μακρυά φανερώνεται κι ευθύς σκορπάει και χάνεται. Κι ο Μωάμεθ, κι όλοι οι δικοί του που το βλέπουν, γεμίζουν από χαρά και λένε πως τώρα πια πάει ο Θεός εγκατέλειπε τους Ρωμηούς.

Υστερα από αυτό η απόφαση παίρνεται. Η μεγάλη επίθεση ορίζεται για τις 29 του Μάη. Για να ξεσηκώσει στον ύψιστο βαθμό το πολεμικό μενος των στρατιωτών του ο Μωάμεθ, τους υπόσχεται πως αν καταφέρουν και πάρουν την Πόλη, θα τη θέσει τρεις μέρες στη διάθεσή τους για να τη λεηλατήσουν. "Ημέραις τρισίν η πόλις πάσα υμών έσεται", τους λέγει. "Ο,τιδήποτε βρουν ή αρπάξουν, είτε αυτό είναι πράγμα από χρυσό ή ασήμι, είτε είναι ενδύματα ή αιχμάλωτοι, άνδρες και γυναίκες, μικροί και μεγάλοι, κανείς μα κανείς δεν θα έχει το δικαίωμα να τούς το πάρει πίσω ή να τους ενοχλήσει σε κάτι".

Και η τελευταία νύχτα πριν από τη μεγάλην επίθεση έρχεται. Ο Αυτοκράτορας συγκαλεί την Γερουσία, τους άρχοντες, τους ευγενείς και τους αρχηγούς του στρατού και προσπαθεί να φλογίσει το θάρρος τους με μια τελευταία του εμπνευσμένη προσφώνηση. Δεν μπορεί, βέβαια, τούτος να τους υποσχεθεί λάφυρα, όπως ο Μωάμεθ. Μα τους περιγράφει, με λόγια αδρά, τον τρομερό κίνδυνο που τούς περιμένει όλους αν υποκύψουν στους βάρβαρους πολιορκητές, καθώς, τους απαριθμεί και τα ιδανικά που για χάρη τους έχουν την υποχρέωση να πολεμήσουν και να πεθάνουν... Υστερα κατευθύνονται όλοι μαζί στην Αγία Σοφία, όπου μετά τη λειτουργία ο Αυτοκράτορας πρώτος και μετά όλοι οι άλλοι μεταλαβαίνουν τα άχραντα μυστήρια. Ο Κωνσταντίνος επιστρέφει στο Παλάτι και ζητά συγχώρεση από όλους τους υποταχτικούς του, για όλα τα αδικήματα που τους έκανε στη ζωή του. Στερνά κάνει νεύμα στον Φραντζή, τον πιστότερο ανάμεσα στους πιο πιστούς σύμβουλό του να τον ακολουθήσει. Πηδά στο άλογό του και τρέχει στα τείχη, απ' άκρη σ' άκρη εμψυχώνοντας τους στρατιώτες του.

Ο Κωνσταντίνος είναι παράξενα γαλήνιος τούτη τη βραδυά. Ο Φραντζής τον κοιτάει που μιλεί με τους στρατιώτες του, καθώς περνάει από μπροστά τους, κι απορεί. Απορεί γιατί δεν ξεύρει, ούτε μπορεί να το φανταστεί ότι ο Δραγάτσης έχει πια κάνει την ειρήνη με το Θεό του και τους ανθρώπους του και βαδίζει, όπως ο γιός του Θεού εκείνη τη βραδυά στο όρος των ελαιών, στο βέβαιο θάνατό του, αφού έχει πάρει πια την απόφασή του πως αν δεν νικήσει αύριο η επόμενη νύχτα δεν θα τον βρει ανάμεσα στους ζωντανούς.

Προχωρεί, γυρίζει όλα τα τείχη. Επιθεωρεί τις κλειστές καστρόπορτες. Ανεβαίνει σ' έναν πύργο και κοιτάει προς το τουρκικό στρατόπεδο. Ξαφνικά ο Φραντζής τον ακούει να μουρμουρίζει:

- Αύριο, Θεοδώρα, αύριο...

Αναστενάζει και κάνει νόημα στον Φραντζή να τον ακολουθήσει. Θέλει να κατέβει κάτω. Να πάει στο πόστο του κοντά στην Πύλη του Αγίου Ρωμανού, εκεί που πιστεύει ότι θα γίνει η μεγάλη επίθεση των Τούρκων... Μια απότομη ριπή ανέμου τον σταματά, κι ένας παράξενος θόρυβος τον κάνει να γυρίσει το βλέμμα του προς την άκρη του πύργου. Κοιτά προς το μέρος του θόρυβου, θόρυβου που μοιάζει με φτερούγισμα, και κάτω από το αχνό φως, που έρχεται από δάδες που καίνε κάτω από τον πύργο, βλέπει τη σημαία της Αυτοκρατορίας με το δικέφαλο αετό να ανεμίζει δυνατά, σαν το πουλί που φτερουγίζει, να κόβει πρώτα το ένα της σκοινί κι ύστερα τ' άλλο και να χάνεται μέσα στη νύχτα προς το τουρκικό στρατόπεδο...

Είναι η ώρα 2 μετά τα μεσάνυχτα κι ο Σουλτάνος δίνει το σύνθημα της εφόδου. 100.000 άνδρες οπλισμένοι ορμούν πάνω στα τείχη. Τα πρώτα κύματα εφόδου τσακίζονται αλύπητα. Οι ώρες περνούν και οι στρατιώτες του Βυζαντίου, παρά την κούρασή τους, απωθούν τους επιτιθέμενους με θάρρος αδάμαστο. Ο Σουλτάνος αποφασίζει να χρησιμοποιήσει και το διαλεχτό σώμα των Γενιτσάρων. Μπαίνει επικεφαλής τους. Την κρίσιμη τούτην ακριβώς στιγμή λαβώνεται βαριά στο δεξί του σκέλος από βέλος τόξου ο αρχηγός των Γενοβέζων, ο γενναίος κι ακατάβλητος Ιουστινιάνης. Το αίμα που τρέχει από την πληγή του τόν κάνει να παρατήσει τον αγώνα. Οι άντρες του που μένουν ακέφαλοι, δεν θέλουν πια να πολεμήσουν κι ακολουθούν τον τραυματισμένον αρχηγό τους. Οι Τούρκοι που βλέπουν τούτη την αναταραχή παίρνουν θάρρος κι ορμούν ξανά πάνω στα τείχη. Αυτοί που απομένουν στις επάλξεις αμύνονται ηρωικά προσπαθώντας να απωθήσουν τους πολιορκητές.

Είναι όμως και η κερκόπορτα. Μια μικρή πύλη. Ενα παραπόρτι, που πήρε τ' όνομά της από το "Ξυλόκερκο". Ενα αμφιθέατρο, που λένε ότι ιδρύθηκε έξω από την Πόλη στις μέρες ακόμη του Μεγάλου Κωνσταντίνου. Το παραπόρτι, λοιπόν, αυτό ονομάστηκε Κερκόπορτα ή πόρτα του Ξυλόκερκου. Πολλοί τούρκοι στρατιώτες, που έχουν περάσει από ένα ρήγμα το πρώτο μεγάλο τείχος, καθώς τριγυρίζουν στον ενδιάμεσο χώρο που χωρίζει τα δύο τείχη ανακαλύπτουν ξαφνικά πως μια από τις μικρές πόρτες, ένα παραπόρτι, η Κερκόπορτα, είναι ανοιχτή. Νομίζουν πως πρόκειται για ενέδρα και δεν τολμούν να τη διαβούν. Ζητούν ενίσχυση για κάθε ενδεχόμενο και τότες ένας λόχος ορμά στο εσωτερικό της Πόλης και πέφτει αναπάντεχα στα νώτα των αμυνομένων. Οι πρώτοι έλληνες στρατιώτες που τους βλέπουν φωνάζουν έντρομοι "Η Πόλη πάρθηκε". Η είδηση αυτή παραλύει τους αμυνόμενους. Τώρα μπαίνουν κι από τα γκρεμισμένα τείχη οι Τούρκοι και σμίγουν μ' αυτούς που ήδη βρίσκονται μέσα. Μάταια ο Κωνσταντίνος ορμά με λίγους πιστούς του πάνω στους εισβολείς. Τον χτυπάνε και σωριάζεται κάτω σαν ένα ανώνυμος μέσα στο ανώνυμο πλήθος. Αργότερα θ' αναγνωριστεί το πτώμα του από τα πορφυρά του σάνδαλα τα στολισμένα με τον δικέφαλον αετό...

Ετσι οι εχθροί κυριεύουν την Πόλη και είναι Τρίτη 29 Μαΐου 1453 και ώρα δύο και μισή το μεσημέρι, καθώς μας λέγει ο Γεώργιος Φραντζής.

Μόνο δυο φρούρια εξακολουθούν ν' αμύνονται μέχρις αργά το βράδυ. Είναι το φρούριο του Βασιλείου Λέοντος και το φρούριο του Αλεξίου. Μέσα σ' αυτά τα φρούρια ναύτες κρητικοί πολεμούν προτιμώντας να πεθάνουν παρά να παραδοθούν. Θα χρειαστεί η προσωπική παρέμβαση του Μωάμεθ που θα τους υποσχεθεί ότι θα τους αφήσει ελεύθερους να πάνε στα καράβια τους και να φύγουν. Και παρά την υπόσχεση αυτή με πολύ κόπο κατορθώνει ο Σουλτάνος να τους πείσει να εγκαταλείψουν επιτέλους τα δύο φρούρια.

Ο Μωάμεθ κρατά το λόγο που έδωσε στους στρατιώτες του. Τους αφήνει ελεύθερους να λεηλατήσουν την Πόλη. Πολύτιμα κειμήλια και έργα τέχνης καταστρέφονται. Γυναίκες, παιδιά, νέοι και γέροι εξανδραποδίζονται. Αγιες εικόνες καταπατιούνται, λείψανα αγίων διασκορπίζονται. Ιερατικά άμφια και υφάσματα από μετάξι και χρυσό χρησιμοποιούνται για να σκεπάσουν τ' άλογά τους οι στρατιώτες. Μέσα στο Ιερό και πάνω στην Αγία Τράπεζα της Αγίας Σοφίας, της μεγαλύτερης εκκλησίας της Χριστιανοσύνης, τρώνε και πίνουν οι άπιστοι και πάνω στο ιερό θυσιαστήριο προσπαθούν να χορτάσουν τις κτηνώδεις επιθυμίες τους με γυναίκες και παρθένες νέες και παιδιά...

Αφού τελειώνει η λεηλασία, ο Μωάμεθ μπαίνει στην Πόλη. Σκύβει, προσεύχεται κι ευχαριστεί τόν Αλλάχ που τού έδωσε τη νίκη. Μετά μπαίνει στην Αγία Σοφία και βάζει τους ιμάμηδές του ν' απαγγείλουν από τον άμβωνα προσευχές στο Θεό του. Μετά τις προσευχές θα βγει να περιδιαβάσει την Πόλη. "Ην γαρ η πάσα άοικος, ούτε άνθρωπος, ούτε κτήνος, ούτ' όρνεον κραυγάζον ή λαλόν εντός..."

Κοντά στο παλάτι θα σταθμεύσει για να ευωχηθεί. Μέσα στο μεθύσι του θυμάται τον Μεγάλο Δούκα, τον Λουκά το Νοταρά, που τις κρίσιμες μέρες της πολιορκίας ξεχνά τις προτιμήσεις του και πολεμά σαν λιοντάρι ενάντια στους Τούρκους. Στέλνει λοιπόν, ο Μωάμεθ, τον αρχιευνούχο του να ζητήσει από τον Νοταρά να στείλει στο συμπόσιο τον νεότερό του γιό. Ενα όμορφο αγόρι δεκατεσσάρων χρόνων. Ο Μέγας Δούκας, όταν ακούει τι είναι αυτό που τού ζητά ο Σουλτάνος, ταράσσεται, χάνει το χρώμα του κι απαντά πως είναι καλύτερο να του πάρουν το κεφάλι παρά να τον αναγκάσουν να παραδώσει με τα ίδια του τά χέρια το παιδί του για να μιανθεί. Σαν πληροφορείται την άρνηση του Νοταρά, ο Μωάμεθ, θυμώνει πολύ και στέλνει το δήμιο να του πάρει το κεφάλι. Η σκηνή που ακολουθεί είναι τραγική. Ο Λουκάς Νοταράς προσπαθεί να δώσει θάρρος στους δυο του γιούς. Τους υπενθυμίζει τη θυσία του Αυτοκράτορα κι όλων εκείνων που είχαν σκοτωθεί τις προηγούμενες μέρες. Μετά στρέφεται στον δήμιο και του ζητά να φέρει σε πέρας την εντολή που πήρε από τον Σουλτάνο αρχίζονταις από τους γιούς του. Ο δήμιος υπακούει και αποκεφαλίζει τα δυο παιδιά. Μετά, ο τραγικός πατέρας, ζητά να του επιτραπεί να μπει και να προσευχηθεί σε παρακείμενο ναό. Μετά την προσευχή βγαίνει από τον ναό και αποκεφαλίζεται από τον δήμιο. "Λαβών ουν ο δήμιος τας κεφαλάς ήλθεν εις το συμπόσιον εμφανίσας αυτάς τω αιμοβόρω θηρίω", μας λέγει στα χρονικά του ο Μιχαήλ Δούκας. Αυτό είναι το τέλος του αρχιδούκα Λουκά Νοταρά που προτιμά το τούρκικο σαρίκι από την καλύπτρα του Πάπα. Που πολεμά, παρά ταύτα, ηρωικά τους Τούρκους και που κατά τη διάρκεια της πολιορκίας της Πόλης έρχεται πολλές φορές σε διάσταση γνωμών και τσακώνεται με τον γενουάτη πρωτοστράτορα Ιωάννη τον Ιουστινιάνη...

Την άλλη μέρα, ο Μωάμεθ, βάζει εργάτες να εξαφανίσουν όλα τα σύμβολα της χριστιανικής πίστης από τον περίλαμπρο ναό της Χριστιανοσύνης την Αγία Σοφία. Αυτός ο φιλομαθής, αυτός ο φιλότεχνος! Καταστρέφουν το Ιερό. Ασβεστώνουν τα πολύτιμα μωσαϊκά κι ο μεγάλος σταυρός που είναι υψωμένος στην κορυφή του κεντρικού θόλου ξεριζώνεται και ρίχνεται κάτω με βαρύ γδούπο. Κι ο γδούπος αυτός αντηχεί φοβερά μέσα στον ιερό ναό κι έξω από αυτόν, μακρυά στα πέρατα του κόσμου...

Κι ο αντίλαλός του συνταράσσει τη Δύσην όλη, που τώρα μόλις, έντρομη, ανακαλύπτει πως το μέγεθος της ένοχης αδιαφορίας της στάθηκε ένας από τους κύριους συντελεστές της κατάρρευσης του Βυζαντίου και της εισβολής μέσα στον ευρωπαϊκό χώρο μιας βάρβαρης και καταστρεπτικής δύναμης που θα απειλήσει και αυτήν την ίδια, επί αιώνες ολόκληρους, και θα φτάσει στους χρόνους της μεγάλης αυτοδυναμίας της μέχρι τα πρόθυρα της Βιέννης...

Βιβλιογραφία:

Εκδοτική Αθηνών: Ιστορία του Ελληνικού Εθνους

Κων. Παπαρρηγόπουλος: Ιστορία του Ελληνικού Εθνους

Κ. Κυριαζή: Ηράκλειος

Στήβεν Ράνσιμαν: Βυζαντινός Πολιτισμός

A.A. Vasiliev: Ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας

Στέφαν Τσβάιχ: Οι μεγάλες ώρες της ανθρωπότητας

Εμίλ Ντερμεγκέμ: Μωάμεθ

Κ. Κυριαζή: Κωνσταντίνος Παλαιολόγος

Παν. Κανελλόπουλος: Γεννήθηκα το 1402

Φραντζή - Δούκα: Το χρονικό της Αλώσεως

Κ. Κυριαζή: Ρωμανός Δ' ο Διογένης

Γ. Κορδάτου: Ακμή και παρακμή του Βυζαντίου

Αρθρα - Μελέτες:

Θ. Πετσαλή Διομήδη: Ο Μαρμαρωμένος Βασιλιάς (Νέα Εστία 1/6/1953)

Ν.Β. Τωμαδάκη: Μνημόσυνο Κων. Παλαιολόγου (Περιοδικό Παράδοση)

Ι. Μ. Χατζηφώτη: Κων. Παλαιολόγος (Περιοδικό Παράδοση)

Α. Ο. ΤΑΤΑΥΛΑ

Μετά την τακτική γενική συνέλευση του συλλόγου, που πραγματοποιήθηκε στις 13 Μαΐου τ.ε. τα μέλη του νέου διοικητικού συμβουλίου που εκλέχθηκαν, συγκροτήθηκαν σε σώμα ως εξής:

Πρόεδρος Ιωακείμ Λάγιας, Α' Αντιπρόεδρος Ιωάννης Κοτόπουλος, Β' Αντιπρόεδρος Σταύρος Μιττακίδης, Γενικός Γραμματέας Δημήτριος Αράπογλου, Ειδικός Γραμματέας Χρήστος Μπαμπούρης, Ταμείας Νικόλαος (Μίμης) Μαλλινόπουλος και σύμβουλοι οι Μιχάλης Νότης, Πέτρος Μηνόπουλος, Εμμανουήλ Κολυμπάδης, Νικόλαος Κιουρκτσόγλου και Χαράλαμπος Καλτάκης.

Κατά τη διάρκεια της γενικής συνελεύσεως, η απερχόμενη διοίκηση, η οποία τελούσε και πάλι υπό την προεδρεία του Ιωακείμ Λάγια, ενημέρωσε τα μέλη για τις δραστηριότητες του συλλόγου και παρουσίασε μια νοικοκυρεμένη διοίκηση και ισοσκελισμένο απολογισμό.

Εναι γνωστό οτι τα δύο αθλιτικά μας σωματεία που εδρεύουν στο Παλαιό Φάληρο, δηλαδή ο Α. Σ. Πέρα και ο Α. Ο. Ταταύλα, τα δυο τελευταία χρόνια αντιμετώπισαν τεράστιες οικονομικές δυσκολίες, καθ' ότι ο τοπικός δήμος, ο οποίος τους εξασφάλιζε μια σταθερή χρηματοδότηση, δεν κατόρθωσε να είναι συνεπής στις υποχρεώσεις του. Παρ' όλα αυτά, ο Α. Ο. Ταταύλα φαίνεται να έχει κατορθώσει να ξεπεράσει τις δυσκολίες και να προχωρεί προς την εκπλήρωση των σκοπών και στόχων του.

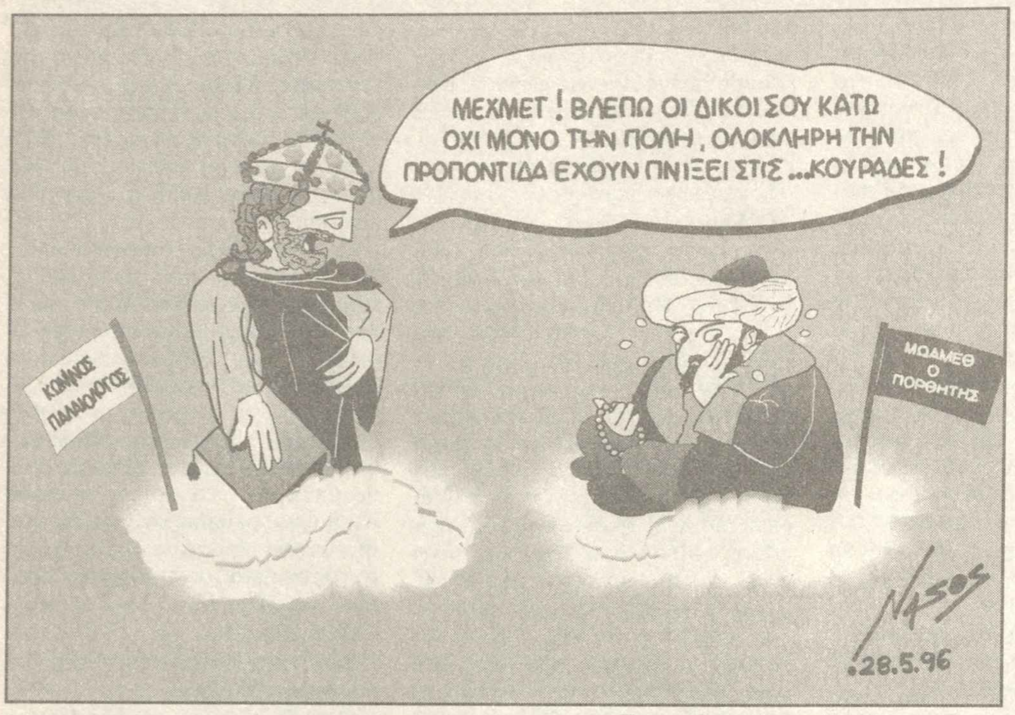
ΜΕΧΜΕΤ ! ΒΛΕΠΩ ΟΙ ΔΙΚΟΙ ΣΟΥ ΚΑΤΩ ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΤΗΝ ΠΟΛΗ , ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗΝ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑ ΕΧΟΥΝ ΠΝΙΞΕΙ ΣΤΙΣ ...ΚΟΥΡΑΔΕΣ !
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ
ΜΩΑΜΕΘ Ο ΠΟΡΘΗΤΗΣ
NASOS
28.5.96

Του Θανάση Ευθυμιάδη.

29η Μαΐου 1453: Μέρα - ορόσημο που πλάθει Ιστορία

«Δεν είναι μόνο η ανάγκη της ιστορικής αναδρομής, που μας φέρνει, νοερά κάθε Μάη, σιμά στην του "Κωνσταντίνου Πόλη". Είναι και η ανάγκη της ποίησης και προπαντός αυτής που, λίγο ή πολύ, φωλιάζει στα φυλλοκάρδια του κάθε ανθρώπου και φορές φορές, έστω και σπάνια, τον αναφλογίζει. Κι ας μη φανεί περίεργο. Το Βυζάντιο, περισσότερο από τον ιστορικό ανήκει στον ποιητικό χώρο...»

Τα παραπάνω έγραφε ο ποιητής Χαράλαμπος Βάιος σ' επετειακό για τη μέρα αφιέρωμα. («Ε», τ. 14 Μάιος '92). Σ' έναν άλλο ποιητή, τον πρόσφατα χαμένο Κων/νο Γρίβα, ανήκει και το παρακάτω κείμενο. (Από το βιβλίο του "**Βυζαντινά Ανάκτορα**")

Ω ΠΟΛΙΣ! ΠΟΛΙΣ!

Η αρχαιολογική και ιστορική περιγραφή των Βυζαντινών ανακτόρων λήγει εδώ. Ακολούθησα ως οδηγό την φιλοπατρία μου και την αφοσίωσι προς τη γενέτειρά μου, την πιο όμορφη και τιμημένη πόλι του κόσμου, το προχριστιανικό ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ (657 π.Χ. - 330 μ.Χ.), την Χριστιανική ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙ (330 μ.Χ. - 1453) και την νυν τουρκοκρατουμένην (ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ) ΙΣΤΑΝΜΠΟΥΛ (1453-1995), που επί 2652 χρόνια δεν έπαυσε να είναι Ελληνική.

Πώς να μη θυμηθώ εκείνα τα περασμένα μεγαλεία, τις δόξες τόσων αιώνων και να μη δακρύσω;

Πώς να μη θυμηθώ τον πολιτισμό τις υπερχιλιετούς Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και εκείνο τον περίφημο θρήνο του Νικήτα Χωνιάτη για την άλωσι της Πόλης από τους Φραγκολατίνους, που μπορεί να ειπωθεί και για την άλωσι της Πόλης από τους Τούρκους, και να μην αναστενάξω;

«Ω Πόλις! Πόλις! Πόλεων πασών οφθαλμέ,
άκουσμα πάγκοσμον, θέαμα υπερκόσμιον,
εκκλησιών γαλουχέ, πίστεως αρχηγέ,
Ορθοδοξίας οδηγέ, λόγων μέλημα,
καλού παντός ενδιαίτημα...»

(Χωνιάτης, εκδ. Βόνης, 783)

Πώς να μη ενθυμηθώ και τον λαϊκό θρήνο που έπλεξε η ανώνυμος λαϊκή μούσα:

«Σήμερα μαύρος ουρανός, σήμερα μαύρη μέρα...»

Αλλά και την λιτή πλην τραγική ιστορική σημείωσι που έγραψε μοναχός τις σε μονή της Δράμας, όταν έπεσε η Πόλις:

«Η Πόλις εάλω και εγένετο θρήνος και ουαί εν πάσει τη οικουμένη.»

Την 29η Μαΐου 1453, ημέρα Τρίτη, με την ανατολή του ηλίου, όταν τα Μουσουλμανικά Τουρκικά στρατεύματα πήραν την Κωνσταντινούπολι, ο σουλτάνος Μεχμέτ με την είσοδό του στην βασιλεύουσα, επήγε και στην Αγιά Σοφιά. Είχε προηγηθή τριήμερη αγρία διαρπαγή, σφαγή και λεηλασία. Σωροί τα πτώματα εντός της Αγ. Σοφίας, γυμνωμένος ο ναός του πλούτου και των μαργαριτών του, έμφοβοι οι ομάδες των εξανδραποδισθέντων γερόντων, των αιχμαλώτων, των βιασμένων παρθένων, των υβρισθέντων και δουλωθέντων ιερέων. Ο Πορθητής ανήλθε στην αγία τράπεζα και έθυσε τω Μωάμεθ. Επειτα διέταξε κήρυκα να ανέλθη στον άμβωνα και εκφωνήση το Κοράνιον, διαλαλών το Ισλάμ. Η Πόλις είχε Τουρκεύσει.

Ο λόγιος ιστορικός και συμπολεμιστής του σουλτάνου Dursun Bey γράφει ότι ο σουλτάνος ανέβηκε και στην στέγη της Αγίας Σοφίας, στην κυρτωμένη επιφάνεια του θόλου και όπως ο Ruhullah -το πνεύμα του Θεού- (έτσι παραδέχονται οι Μωαμεθανοί τον Ιησούν Χριστόν) ανελήφθη στο τέταρτο στρώμα του ουρανού, έτσι και ο Σουλτάνος ανυψώθη επί του θόλου. Εκεί επάνω, ο Πορθητής, μπροστά στο θλιβερό θέαμα της κατεστραμμένης και καπνιζούσης Πόλεως και των ερειπωμένων ανακτόρων των βασιλέων, αναλογίσθηκε την ματαιότητα και την αστάθειαν του κόσμου. Περίλυπος και με γλώσσα που έρρεε γλυκύτητα, απήγγειλε τους στίχους του Πέρσου ποιητού που εγράφησαν για τα παλάτια των Καισάρων:

«Στο θόλο των ανακτόρων
η αράχνη ο μόνος φρουρός
και στον πύργο του Afrasyab
ο μπούφος ψαλμωδός
της φήμης των βασιλέων.»

Από την ομολογίαν αυτή του Dursun Bey πληροφορούμεθα ότι τα Βυζαντινά ανάκτορα στέκονταν ακόμη σε αξιοθρήνητη κατάστασι, όπου η αράχνη άρχιζε να υφαίνη τον ιστό της.

Η πολιορκία, οι πολιτικές περιπέτειες, η απόσπασις υλικών εκ μέρους των φιλοτίμων πολιτών δια να προστατεύσουν την πόλι τους[1], είχαν καταστήσει τα ανάκτορα (και άλλα κτίρια) ερείπια και παραμελημένα, δια να έλθουν μετά και οι καταστροφές και πυρκαϊές της Τουρκικής λεηλασίας.

Τουρκική πηγή αναφέρει ότι το τζαμί του Sultan Ahmet (1609-1616) έχει κτισθή επάνω στη θέσι εννέα κτισμάτων του Ιερού Παλατίου.

Ω Πόλις, Πόλις, συ που ήσουν το μάτι όλων των πόλεων, η πιο εξακουστή και πλουσία πόλις του τότε κόσμου,[2] και ασφαλώς σεις Βυζαντινά ανάκτορα, ήσασταν η κόρη των ματιών του Ελληνικού πολιτισμού όλης της οικουμένης.

---

[1] Σωροί αχύρων, σανίδες, πρόχειρα κονιάματα, ογκόλιθοι, ακόμη και στρωμναι εχρησιμοποιούντο δια να εμβαλωθούν τα ανοίγματα που προξενούσαν στα τείχη τα κανόνια του Πορθητού.

[2] Η φήμη της Πόλεως ήτο τόσον εντυπωσιακή ώστε το μεταβαίνειν "εις την Πόλιν" εθεωρείτο περί πολλού, εξ' ού και το όνομα Ισταμπούλ (εις ταν Πόλιν) που της έδωσε ο Πορθητής, και αυτό Ελληνικής ετυμολογίας.

ΛΑΚΩΝΙΚΑ... ✍

✍ **Κάθε φορά που επισκέπτεται κανείς την Πόλη, αλλάζει ο τρόπος που βλέπει και αξιολογεί τα γεγονότα. Η πολύχρονη παραμονή στον ελλαδικό χώρο, σε κάνει ελληνοκεντρικό. Τα εσωτερικά μας προβλήματα φαντάζουν μεγάλα και κυρίαρχα. Ενώ, ιδιαίτερα τα προβλήματα της Πολίτικης Ρωμιοσύνης, που ο απόηχός τους δεν φθάνει όσο πρέπει στα ώτα των εν Αθήναις διαβιούντων, χάνουν τη σημασία τους.**

Και το κυριότερο: Αυτό που από μακρυά φαίνεται καχεκτικό κι ετοιμοθάνατο, από κοντά, εκπλήσσει πολλές φορές με τον δυναμισμό του και τον οργασμό που επικρατεί. Κάτι που σε κάνει να συμφωνείς ακόμη και να υπερθεματίζεις, με κρίσεις και συμπεράσματα τα οποία από εδώ τα κοιτάς με συγκατάβαση. Μια παιδική παράσταση, μια σχολική τελετή, ακόμη και ένας εσπερινός, έχουν εκεί τη δική τους σημασία.

Αλλά και τα εσωτερικά και εξωτερικά προβλήματα της Τουρκίας, τα αξιολογεί κανείς στις ορθές διαστάσεις τους.

Συμπέρασμα: Αν θέλει κανείς να έχει λόγο στα γεγονότα αυτά, πρέπει οπωσδήποτε, από καιρού εις καιρόν, να επισκέπτεται την -πάλαι ποτέ- Βασιλεύουσα.

✍ Με μία συνέντευξη - ποταμό που κράτησε πάνω από δύο ώρες, ο τηλεοπτικός σταθμός της Τουρκίας "Samanyolu", ο οποίος ανήκει στον όμιλο που ελέγχεται από τον Φετχουλλάχ Χότζα, παρουσίασε στο τουρκικό κοινό τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο. Ετσι, ο Προκαθήμενος της Ορθοδοξίας, δίχως να έχει να αντιμετωπίσει παγίδες και προβοκατόρικες ερωτήσεις, μπόρεσε να εκθέσει ενώπιον του τούρκου τηλεθεατή, τις θέσεις και απόψεις του, αλλά και να προβάλει τις ανάγκες και τα αιτήματά του. Ανάγκες και αιτήματα που μόνο το θράσος και η υπερβολή δεν μπορεί να χαρακτηρίσει.

Με ηρεμία και σε άπταιστη τουρκική, ο κ. Βαρθολομαίος εξήγησε γιατί το Φανάρι δεν επιδιώκει -και ποτέ δεν επιδίωκε- να γίνει "κράτος" τύπου Βατικανού και πώς αυτό έρχεται σε σύγκρουση με τις αρχές της Ορθοδοξίας, γιατί η κλειστή κεντρική πόρτα του Πατριαρχείου πρέπει να παραμένει κλειστή και τους λόγους που αυτό δεν είναι σωστό να εκλαμβάνεται ως πρόκληση· γιατί - ανεξάρτητα από το πως θέλει να το βλέπει και να το ερμηνεύει κατά καιρούς η Αγκυρα- το Πατριαρχείο είναι Οικουμενικό από καιρούς που τα τουρκικά φύλα δεν είχαν καν εμφανιστεί στο μικρασιατικό χώρο· και άλλα πολλά που δοσμένα στην τουρκική κοινή γνώμη μέσα από διαστρεβλωτική προπαγάνδα, δηλητηρίαζαν μέχρι τώρα τις σχέσεις του Πατριαρχείου με το άμεσο περιβάλλον του.

Αυτά είναι τα καλά του διαλόγου και της ανθρώπινης επαφής, όταν βεβαίως αυτή εκδηλώνεται με ειλικρίνεια και δίχως υστεροβουλία.

Καιρός πιστεύουμε και ο λαός της Αθήνας να δει και να ακούσει από κοντά τον Πατριάρχη του και να τον γνωρίσει.

✍ *Η απόφαση της ελληνικής πλευράς να ακυρώσει τη συνάντηση των δύο υπουργών των εξωτερικών, Πάγκάλου και Γκιονένσαϊ, είναι μάλλον δικαιολογημένη, καθ' ότι παρά τις φραστικές βεβαιώσεις του κυρίου Γιλμάζ για σεβασμό στις υπάρχουσες συνθήκες και τη διεθνή νομιμότητα, οι πράξεις και οι ενέργειες της επίσημης Τουρκίας όχι μόνο συνεχίζουν να παραμένουν εχθρικές και προκλητικές, αλλά δείχνουν να κλιμακώνονται.*

Η πρακτική αυτή, μπορεί να επιφέρει στην τουρκική κυβέρνηση κάποια βραχυπρόθεσμα και παροδικά ωφέλη στο εσωτερικό μέτωπο, όμως δεν παύει να εκθέτει τη χώρα διεθνώς και να δυσκολεύει ακόμη κι αυτούς που έχουν προσωπικά ωφέλη και γι αυτό προσπαθούν να βοηθήσουν την Αγκυρα.

Καιρός είναι, κάποιοι πολιτικοί στην Αγκυρα να εγκαταλείψουν τις προσπάθειες να γίνονται αρεστοί στα γεράκια του παρακράτους, και αντί τα συμφέροντα αυτών, να εξυπηρετούν τα πραγματικά συμφέροντα του λαού τους.

✍ **Η Πόλη ολόκληρη τους μήνες που πέρασαν έζησε ένα πρωτόγνωρο οργασμό. Φόρεσε τα στολίδια της και φτιασιδώθηκε. Ετοιμάστηκε να φιλοξενήσει το Habitat II. (Το πρώτο πραγματοποιήθηκε το 1976 στο Βανκούβερ του Καναδά). Θέμα του συνεδρίου που γίνεται υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, τα προβλήματα που υποβαθμίζουν τους όρους ζωής στις μεγάλες αστικές πόλεις.**

Αφθονο το χρήμα που έρρευσε από τις σχετικές επιχορηγήσεις, αλλά από μια πρώτη ματιά φαίνεται να διατέθηκε μάλλον για έργα βιτρίνας, παρά ουσίας.

Ετσι "τα μεγάλα προβλήματα που υποβαθμίζουν τους όρους ζωής" στη σημερινή Πόλη, μάλλον θα παραμείνουν για πολύ ακόμη άλυτα. Δρόμοι και πεζοδρόμια σκάβονται και στρώνονται για να ξανανοιχτούν επειδή κάτι ξεχάστηκε, ή κάποια αντικείμενα "προκάτ" κατασκευάστηκαν με λάθος μέτρα. Οσο για τους εργαζόμενους μεροκαματιάρηδες, αυτοί είναι σίγουροι -το δήλωσαν και δημοσίως σε δημοσιογράφους καναλιών- πως το μεροκάματο των 500 χιλιάδων λιρών Τουρκίας (περίπου 1,5 χιλιάρικο σε δρχ. για 10 και 12 ώρες εργασίας) τους το πληρώνει ο ...Χαμπίτ-αγάς, που είναι, λέει, υπεύθυνος για τα έργα!

✍ Ενώ οι προετοιμασίες για το περίφημο και χρυσοφόρο "Habitat" συνεχίζονται και κάποια άλλη οργάνωση επέλεξε την Πόλη για το Συνέδριό της. Πρόκειται για το "Διεθνές Συνέδριο Αγνοουμένων" και αφορά άτομα που αγνοούνται, ενώ είχαν συλληφθεί από τις επίσημες αρχές του κράτους στο οποίο ζούσαν.

Η Νομαρχία Σταμπούλ, φρόντισε αμέσως να απαγορεύσει τη συνάντηση αυτή, καθώς η επιλογή της Πόλης δεν ήταν καθόλου τυχαία. Οι περισσότερες εξαφανίσεις που τον τελευταίο καιρό είδαν το φως της δημοσιότητας στην Τουρκία, έγιναν εκεί.

Η σχετική ανακοίνωση της Διεθνούς Επιτροπής έχει ως εξής: *«Οταν δεν αντιστέκεται, η ανθρωπότητα γίνεται συνένοχος στο βαρύτερο έγκλημα που διαπράττεται εναντίον της. Ενώ εμείς καθόμαστε στο ωραίο μας σπίτι, κοιμόμαστε στο ζεστό μας κρεβάτι, αγκαλιάζουμε τα αγαπημένα μας πρόσωπα, ποτίζουμε τα λουλούδια του κήπου μας, απολαμβάνουμε το φλοίσβο των κυμάτων και το τραγούδι των αγρών, επειδή δηλαδή εμείς παραμένουμε σιωπηλοί θεατές, κάποιος κρατούμενος, σε κάποια φυλακή θα πεθάνει. Κάποιος θα πυροβοληθεί πισώπλατα ενώ θα περπατά. Κάποιοι σε σκοτεινά μπουντρούμια θα υποστούν βασανιστήρια ή κάποιο κουφάρι ακόμα θα βρεθεί "στο κοιμητήριο των μοναχικών"».*

Αυτά τα λίγα για σήμερα και θα επανέλθουμε, αφού όμως πρώτα θυμίσουμε και τους δικούς μας ανοούμενους, της Κύπρου, που εξαφανίστηκαν κι αυτοί στην Τουρκία.